



*Toelichting op de*

**brief van JACOBUS**

J.E. van den Brink

Copyright©2012 Rhemaprint  
Brief van Jacobus / J.E. van den Brink  
Uitgave: Rhemaprint, Gorinchem  
ISBN-13: 978-90-6261-543-8  
NUR 707  
Trefw.: Geloofsopbouw  
Eerste druk: 1974  
Tweede (herziene) druk: 2012

J.E. van den Brink

*Toelichting op de*  
**brief van JACOBUS**

## WOORD VOORAF

---

Het is mij een vreugde om na de kanttekeningen bij de Openbaring, de Romeinen en de Hebreëen, nu ook de brief van Jacobus te mogen toelichten. De broeder des Heren behandelt vele problemen uit het praktische gemeentelven en bij de oplossing ervan gaat hij ervan uit dat God een goede God is, die volkomen staat buiten alles wat de bijbel duister en kwaad noemt. We worden bepaald bij de Heer, 'die het recht der armen, der verdrukten gelden doet'. Jacobus roept zijn medechristenen op om nauwkeurig te leven, niet ondoordacht te spreken, niet te jagen naar rijkdom en eer, en te bidden om hemelse wijsheid.

Hoewel er in deze brief slechts twee heenwijzingen zijn naar Jezus Christus en er niet gesproken wordt over zijn vleeswording, zijn lijden, sterven en opstanding, noch over de verzoening der zonden, valt dit kostelijke bijbelboek toch niet onder de oudtestamentische canon, maar heeft het terecht een plaats gekregen bij de nieuwtestamentische geschriften.

Van harte geloven wij ook in de volle evangelieprediking van Jacobus, wanneer deze schrijft over de dienst der genezing en duidelijk de weg wijst die zieke leden hebben te gaan. Ik aanvaard van ganser harte dat *Jacobus 5:14* in onze tijd nog relevant is en dit zal blijven voor ieder die gewend is zich te buigen voor het gezag van Gods Woord.

Ook ben ik blij met de heldere uiteenzetting die deze schrijver geeft over de vroege en de spade regen, die de gemeente tot haar volheid zullen brengen.

De aandachtige lezer komt onder beïnvloeding en onder beïnkoring van de hemelse wijsheid van Jacobus. Zijn zendbrief is waard om hem persoonlijk te bestuderen, maar ook om op bidstond en op bijbelstudie gezamenlijk te bespreken, want hij bestrijkt vele facetten van het christelijke leven en belicht ze met de zienswijze die van boven is.

In de bijbelbesprekingen van onze eigen gemeente heb ik de zegen ervan ervaren en ik hoop en bid dat deze toelichting bij het lezen nog velen mag opbouwen en versterken in hun geloof.

De schrijver

Gorinchem, februari 1974

## INLEIDING

---

De schrijver van deze brief noemt zich Jacobus (een Latijnse vorm van Jakob, in het Grieks Jakobos), een naam die onder de Joden zeer gebruikelijk was. In het Nieuwe Testament vinden wij er al vijf, namelijk ten eerste de apostel Jacobus, de broeder van Johannes, de zoon van Zebedéüs (*Marcus 1:19*); ten tweede de apostel Jacobus, de zoon van Alfeüs (*Marcus 3:18*); ten derde Jacobus, de halfbroeder des Heren (*Marcus 6:3*); ten vierde Jacobus de jongere, de zoon van een zekere Maria (*Marcus 15:40*) en ten vijfde Jacobus, de vader van de apostel Judas (*Lucas 6:16*).

Het ligt wel voor de hand dat wij een van deze vijf personen voor de auteur van de algemene zendbrief kunnen houden. Welke Jacobus is het nu? In ieder geval niet één van de twee apostelen, respectievelijk de zoon van Zebedéüs, of de zoon van Alfeüs, want noch in de aanhef noch in de brief zelf noemt de schrijver zich apostel; Paulus en Petrus doen dit in hun brieven wel, terwijl ook Johannes zijn eerste brief met een inleiding begint die aan toont dat hij apostel was, omdat hij aan de voorwaarden van het apostelschap voldeed. Daar komt nog bij dat Jacobus, de zoon van Zebedéüs ook nog door een andere oorzaak niet de schrijver van de brief kan zijn: hij stierf in het jaar 44 als martelaar (*Handelingen 12:2*).

Blijven nog als mogelijke auteurs over: Jacobus, de broeder des Heren, Jacobus de jongere en ten slotte Jacobus, de vader van Judas.

Van deze drie laatste niet-apostelen, is alleen Jacobus, de broeder van Jezus, een man van gezag. Deze was zo bekend, dat hij zich als schrijver niet verder behoefde te introduceren en te identificeren. In het begin van het optreden van Jezus lezen wij dat zijn halfbroeders, dus ook Jacobus, niet in Hem geloofden (*Johannes 7:5*). In *1 Corinthiërs 15:7* deelt Paulus mee, dat de Heer na zijn opstanding aan Jacobus verscheen. Ongetwijfeld heeft dit onderhoud een geweldige omkeer in het leven van deze natuurlijke broeder van Jezus bewerkt. Toen de apostelen in Jeruzalem op de uitstorting van de Heilige Geest wachtten, bevond Maria

zich met haar zonen ook onder de honderdtwintig aanwezigen.

Eusebius, de vader der kerkgeschiedenis, die in het jaar 313 bisschop van Caesarea werd, vermeldt dat deze Jacobus ‘aan wie de ouden wegens zijn bijzondere jeugd de bijnaam van ‘de rechtvaardige’ gaven, (dit blijkt ook wel uit zijn brief, het eerst tot bisschop of opziener van Jeruzalem gekozen werd. Hij deelt ons ook mee dat deze Jacobus van de tinnen des tempels geworpen werd en zo als martelaar stierf.

Toen Petrus op wonderbaarlijke wijze uit zijn gevangenis bevrijd werd, beval hij dat het bericht van zijn ontsnapping allereerst aan Jacobus gemeld moest worden (*Handelingen 12:17*). Uit *Handelingen 15:13*, *21:18*, *Galaten 1:19* en *2:12* blijkt duidelijk dat deze broeder des Heren een man van zeer grote invloed was in de gemeente te Jeruzalem en ook daarbuiten.

Jacobus was de zoon van een eenvoudige timmerman uit Nazareth, dus geen wetgeleerde of leider van het volk. Hij zag waarschijnlijk nog steeds met eerbied op tegen de Farizeeën en schriftgeleerden die ook christenen geworden waren en die nog steeds ‘ijveraars voor de wet’ bleven (*Handelingen 21:20*). Geheel anders was Paulus, die zelf in die geleerde kringen geleefd had en deze leidlieden door en door kende en hen daarom ook anders beoordeelde.

De volgelingen van Jacobus hielden de Joodse zuurdesem niet alleen voor zichzelf vast, maar wilden het judaïsme ook bij de christenen uit de heidenen invoeren en de Joodse voorschriften, gewoonten en gebruiken verplichtend stellen. Sommigen van hen leerden zelfs: ‘Indien gij u (als heidenen) niet besnijden laat naar het gebruik van Mozes, kunt gij niet behouden worden’ (*Handelingen 15:1*). Vandaar dat Paulus tegen hen waarschuwde (*Galaten 2:11-21*).

Jacobus was een edel en trouw christen, maar miste waarschijnlijk het scherpe inzicht dat Paulus met zijn speciale roeping voor de heidenen, ontvangen had. Uit hetgeen hij op het convent te Jeruzalem sprak, blijkt evenwel dat hij allerm minst fanatiek was. Hij trachtte daar een bemiddelende rol te spelen (*Handelingen 15*).

Het heeft altijd de aandacht getrokken dat in de brief van Jacobus slechts tweemaal de naam van Jezus Christus genoemd wordt, terwijl verschillende gedeelten van zijn brief aan de woor-

den des Heren, met name die uit de bergrede, herinneren. Tegenover de zonde van het Jodendom, dat zich slechts met een uiterlijk onderhouden van de wet bezighield en dat naar Jezus' eigen woorden het voornaamste der wet verwaarloosde - namelijk het oordeel, de barmhartigheid en de trouw - stelt Jacobus de beginselen van de leer van Jezus Christus, die een andere manier van leven meebrengt.

Jacobus is met Jezus opgegroeid in het gezin van Jozef en Maria, dat behalve Jezus nog vier zoons en enkele dochters telde. Hij heeft daar de Rechtvaardige in woord en wandel kunnen beluisteren en observeren. De grondslagen van Jezus' leer zullen ongetwijfeld diepe indruk op hem gemaakt hebben. Als jongere broer zal hij zeker dikwijls Jezus hebben horen spreken, als deze Zich tot de schare richtte.



*‘Onderwerpt u dus aan God, maar biedt weerstand aan de duivel,  
en hij zal van u vlieden. Nadert tot God, en Hij zal tot u naderen.’*  
(Jacobus 4:7,8)

## HOOFDSTUK 1

---

### 1. *Jacobus, een dienstknecht van God en van de Here Jezus Christus, groet de twaalf stammen in de verstrooiing.*

Wanneer we er dus van uitgaan dat deze Jacobus een broeder van de Heer is geweest, laat hij zich daar zeker niet op voorstaan, want hij noemt zich ‘een dienstknecht van God en van de Here Jezus Christus’. Hij stelt er een eer in, dat hij een slaaf van God is en dat hij zich onderworpen heeft aan Jezus, die hij als de Heer en als de Gezalfde (Christus) erkent.

De geadresseerden zijn de twaalf stammen in de verstrooiing. Hier kunnen niet de natuurlijke en nationale stammen van Israël mee bedoeld zijn. Jacobus had geen gezag over hen en alle stammen waren toen trouwens nog niet verstrooid. Hij richt zich niet tot zijn volksgenoten die Jezus niet hadden aangenomen, zoals hij dit zelf wel had gedaan, maar hij schrijft aan de twaalf stammen in de verstrooiing of diaspora; wij zouden zeggen aan uitlandse Joden en Jodengenoten die christen geworden waren. Tot dezen behoorden natuurlijk ook de christenen die Jeruzalem ontvlucht waren vanwege de vervolgingen. Hij schrijft niet aan ongelovigen, maar aan broeders, een woord dat zeventien maal in zijn brief voorkomt. Hij heeft het over ‘onze vader Abraham’ (2:21) en verwijst naar personen als Job en Elia, die bij hen goed bekend waren (5:11,17). Hij richt zich tot christenen, want hij schrijft over ‘uw geloof in onze Here der heerlijkheid, Jezus Christus’ (2:1). Wij denken in dit verband aan het feit dat ook Paulus een speciale brief schreef aan de Hebreeën die gelovig geworden waren, om hen te onderrichten.

Het woordje ‘groet’ betekent letterlijk ‘zaligheid’ (Statenvertaling). In vers 2 wordt het door ‘vreugde’ weergegeven. Het is een oudere vorm van groeten, waarmee men iemand gezondheid toewenste, overeenkomende met onze groet: veel heil en zegen.

*2-3. Houdt het voor enkel vreugde, mijn broeders, wanneer gij in*

***velerlei verzoeken valt, want gij weet, dat de beproefdheid van uw geloof volharding uitwerkt.***

Jacobus weet dat de verstrooide en dikwijls zwervende christenen, die in de diaspora der Joden ook tussen eigen volksgenoten geïsoleerd leefden, het vaak moeilijk hadden. Hij valt dan ook met de deur in huis en begint ogenblikkelijk hun een hart onder de riem te steken met de paradoxale uitspraak dat zij hun verzoeken als louter vreugde moesten begroeten. Op alle mogelijke manieren zal de boze immers hun geloof trachten te ondermijnen om hen afvallig te maken.

Het woord voor 'verzoeking' kan ook weergegeven worden door: proef, beproeving, loutering, aanval of examen. De allerhande 'verzoeken' kunnen dus verleidingen, moeilijkheden, moeilijke situaties of lichamelijke kwalen zijn. Paulus bijvoorbeeld noemde zijn ziekte een 'verzoeking' voor de Galaten. Zij hadden hem als apostel aanvaard, hoewel hij ziek was. Dit zouden de Joden nooit gedaan hebben, want dezen beschouwden ziekte als een straf van God voor begane extra zonden (*Galaten 4:13, 14*).

De broeders moeten zich niet door verzoeken laten veront-rusten, maar hun inwendige mens moet zich te meer op Jezus richten, die ook in alles op de proef gesteld was (*Hebreeën 4:15*). Zij moeten zich door de temptaties niet laten intimideren of beangstigen, niet mismoedig worden of door matheid van ziel verslappen. Zij zullen er in de allereerste plaats rekening mee moeten houden dat de Heer deze moeilijkheden toelaat, opdat de echtheid van hun geloof zal blijken. Op deze wijze wordt bovendien hun geloof versterkt, zodat zij juist door de verdrukkingen heen standvastig en onbeweeglijk worden.

Ook Petrus schrijft dat wij ons verheugen moeten, ook al worden wij een tijd lang door allerlei verzoeken gekweld en bedreefd. Deze apostel deelt tevens mee, waarin wij ons dan verblijden zullen: in de eerste plaats in onze wedergeboorte of vernieuwing van denken en in de tweede plaats in de levende hoop op de heerlijke erfenis die voor ons gereed ligt: 'Verheugt u daarin, ook al wordt gij thans, indien het moet zijn, voor korte tijd door allerlei verzoeken bedreefd, opdat de echtheid van uw geloof, kostbaarder dan vergankelijk goud, dat door vuur beproefd

wordt, tot lof en heerlijkheid en eer blijke te zijn bij de openbaring van Jezus Christus' in ons (*1 Petrus 1:37*). Ook de Heer stelt het beproefde geloof als iets begeerlijks voor, wanneer Hij tot de gemeente van Laodicéa zegt: 'Ik raad u aan van Mij te kopen goud, dat in het vuur gelouterd is, opdat gij rijk moogt worden' (*Openbaring 3:18*).

**4. Maar die volharding moet volkomen doorwerken, zodat gij volkomen en onberispelijk zijt en in niets te kort schiet.**

Uit deze woorden van Jacobus blijkt dat hij niet uitging van de mening, dat een christen gedoemd is zondaar te blijven tot zijn dood. Het evangelie is immers een kracht van God tot behoud voor een ieder die gelooft. Wanneer de mens het zuivere woord in zich opneemt, zal dit niet ledig tot God weerkeren, maar het zal doen wat Hem behaagt en datgene volbrengen, waartoe het uitgezonden wordt. Paulus omschrijft dit proces in *2 Timotheüs 3:16* als volgt: 'Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust'. De ware christen moet dus goed functioneren, zowel in de zichtbare als in de onzienlijke wereld.

In de woorden 'volkomen doorwerken' ligt de gedachte aan een rijpingsproces, een volwassen worden. De vertaling Brouwer heeft: 'En de standvastigheid, zij drage rijpe vrucht, zodat gij rijp moogt zijn en uit één stuk'. In hoofdstuk 5:7 schrijft Jacobus over de landman die op de kostelijke vrucht des lands wacht. Wij schreven reeds dat verschillende uitspraken van de broeder des Heren ons aan de bergrede herinneren. We denken aan de woorden van onze Heer in *Mattheüs 5:48*: 'Gij dan zult volmaakt zijn, gelijk uw hemelse Vader volmaakt is'.

Het is niet voldoende om slechts een korte tijd standvastig te zijn, maar wij moeten positief blijven in het vertrouwen op de Heer en in het vasthouden aan zijn beloften, willen wij in dit leven de volkomenheid bereiken. Paulus schreef in *Filippenzen 3:12* dat hij nog niet volmaakt was, maar dat hij ernaar jaagde dit te worden. Voor hem was de volkomenheid, de mannelijke rijpheid, geen hersenschim, maar een realiteit waarop hij hoopte en waarnaar hij zich uitstrekte.

In het louteringsproces is de tijd een belangrijke factor. Wanneer een beproeving lang duurt, valt het steeds zwaarder standvastig te blijven. Wie de strijd des geloofs volhoudt, bereikt de onberispelijkheid. Johannes schreef van deze categorie overwinnaars in de eindtijd: 'Dezen zijn gekocht uit de mensen als eerstelingen voor God en het Lam. En in hun mond is geen leugen (of dwaling) gevonden; zij zijn onberispelijk' (*Openbaring 14:4,5*). Zulke christenen hebben geen innerlijke beschadigingen meer en ze zijn geestelijk ontwikkeld.

**5. *Indien echter iemand van u in wijsheid te kort schiet, dan bidde hij God daar om, die aan allen geeft, eenvoudigweg en zonder verwijt; en zij zal hem gegeven worden.***

Het is mogelijk dat wanneer iemand door de boze verzocht wordt, hij bemerkt dat hij een begaafdheid van de Heilige Geest mist. Hij kan niet staande blijven, niet overwinnen en zegt gemakkelijk: 'Ik zie het niet meer', of vraagt: 'Wat moet ik doen, wat moet ik zeggen en op welke wijze kan ik de vijandelijke aanvallen pareren?' Jacobus geeft de gelovige de raad, in zo'n geval om wijsheid te bidden, want God geeft aan allen, zonder onderscheid of aanzien des persoons. De gelovige vraagt dan niet om aardse wijsheid of scherpzinnigheid, die volgens de uitspraak in hoofdstuk 3:15 ongeestelijk en zelfs demonisch kan zijn, maar om de wijsheid Gods, een van de goede en volmaakte giften die afdalen van de Vader der lichten. Deze wijsheid brengt immers een goede vrucht voort.

God geeft 'eenvoudigweg', dat is zonder reserve en niet met mate, maar zoveel wij nodig hebben en van Hem verwachten. Bovendien maakt God er ons geen verwijt van, wanneer wij de gaven die Hij beloofd heeft, ook bij Hem komen vragen. Het is immers een vreugde voor God om het goede te kunnen geven. Hij schenkt dan ook niet alleen wijsheid, maar ook onderscheiding der geesten, genezing, kracht en hulp te bekwamer tijd. Daar Jacobus weet dat Gods liefde gaarne geeft, kan hij er zo zeker op laten volgen: 'Zij zal hem gegeven worden', want 'God is getrouw, die niet zal gedogen, dat gij boven vermogen verzocht wordt, want Hij zal met de verzoeking ook voor de uitkomst (hier de wijs-

heid of weg tot ontkoming) zorgen, zodat gij ertegen bestand zijt' (1 Corinthiërs 10:13).

**6-8. Maar hij moet bidden in geloof, in geen enkel opzicht twijfelende, want wie twijfelt, gelijkt op een golf der zee, die door de wind aangedreven en opgejaagd wordt. Want zulk een mens moet niet menen, dat hij iets van de Here zal ontvangen, innerlijk verdeeld als hij is, ongestadig op al zijn wegen.**

In deze korte brief wordt betrekkelijk veel over bidden gesproken (4:2, 3:8 en 5:13-18). Duidelijk blijkt dat Jacobus een direct verband legt tussen het gebed van de gelovige en het positieve antwoord van God erop. De verhoring is bij hem geen vaag begrip van 'de Here verhoort altijd onze gebeden' met de armslag 'maar op zijn wijze en op zijn tijd'. Het gebed is bij hem een middel om te verkrijgen hetgeen wij nodig hebben en dat wij anders zonder gebed niet zouden ontvangen.

Bidden is bezig zijn in de hemelse gewesten. Met ons hart of onze inwendige mens verlaten wij de natuurlijke wereld die ons geen zekerheid en veiligheid kan bieden en wij richten ons geheel op God die geest is. Wij doen dit in geloof, dit wil zeggen met groot vertrouwen op de hemelse Vader die ons de dingen waarop wij hopen, ook schenken zal. Onze verwachtingen zijn dus niet langer gebaseerd op menselijke kracht of wijsheid, maar op de beloften van God.

Zonder kennis van Gods toezeggingen is bidden in geloof onmogelijk. Hoe meer wij vertrouwd zijn met Gods gedachten en zijn plannen, hoe zuiverder en sterker ons geloof kan functioneren, want daarmee grijpen wij de woorden van God vast en zo ontstaat de hoop. Omdat de beloften van God waar en onberouwelijk zijn, hebben wij ook de zekerheid dat de hoop gerealiseerd wordt, want Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde. Wij grijpen dus iets aan dat vast is in de geestelijke wereld en eigenen ons dit toe.

Jacobus stelt aan het verkrijgen van het begeerde dezelfde voorwaarden als eenmaal Jezus deed, toen deze aan de twee blinden die voor genezing tot Hem kwamen, vroeg: 'Geloofst gij, dat Ik dit doen kan?' (Mattheüs 9:28). Er mag geen twijfel of ongelooft zijn

aan Gods beloften en geen wantrouwen ten opzichte van Hem die ze uitsprak. Ook past tijdens dit gebed om iets te verkrijgen, geen gevoel van kleinheid of onwaardigheid aan onze zijde. Op aarde zullen wij ootmoedig en nederig zijn, maar in de onzienlijke wereld zullen wij ons moeten gedragen als kinderen Gods, die dus van koninklijk en priesterlijk geslacht zijn. Een vaste geest heeft geloof en vertrouwen dat God de geestelijke begaafdheden, dus ook de begeerde wijsheid in *vers 5* genoemd, voor ons gereed houdt en deze gaarne schenkt. Het zijn onverstandigheid en traagheid van hart, indien iemand niet met een beslist geloof in de beloften Gods zich naar het ontvangen ervan uitstrekt (*Lucas 24:25*).

Wij moeten ook niet menen dat wij God vermurwen moeten, zoals eenmaal de Baälpriesters ten tijde van Elia zich met messen staken om hun heer gunstig te stemmen. Wij behoeven niet te kermen, te vasten, ons van alles te onzeggen of ons te onthouden, ten einde hierdoor God door de knieën te doen gaan. Vasten kan een middel zijn om het gebed voor te bereiden, ten einde gemakkelijker in de onzienlijke wereld te komen, doordat men zich losmaakt van de aardse beslommingen en bindingen, maar men beweegt er het hart van God niet mee. De profeet spreekt over vasten als een voorbereiding om zijn stem in de hoge te doen horen. De Heer zegt: 'Is dit niet het vasten dat Ik verkies: de boeien der goddeloosheid los te maken, de banden van het juk te ontbinden (waarmee de mens aan de machten der duisternis gekoppeld is), verdrukten vrij te laten en elk juk te verbreken?' (*Jesaja 58:4-7*). Paulus vat al deze dingen in het Nieuwe Testament samen onder de uitdrukking: het afleggen van de oude mens.

Natuurlijk mogen wij alleen vragen om iets wat naar Gods beloften of naar zijn wil is. Zijn beloften zijn ons geopenbaard en zijn wil is bekend; deze richt zich immers op het goede en volkomene (*Romeinen 12:2*). Ook is het zijn wil niet dat iemand verloren gaat, maar dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen (*1 Timotheüs 2:4*). Wanneer wij in ons gebed Gods woord bewaren, behoeven wij geen ogenblik te vrezen dat wij niet verhoord zullen worden. De Heer zegt immers: 'Indien gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven, vraagt wat gij maar wilt, en het zal u geworden' (*Johannes 15:7*).

Wij mogen niet twijfelen, want wie dit doet, wordt nu eens opgeheven door geloof en dan weer neergeworpen door wantrouwen. Wie twijfelt, voegt bij het positieve begeren in geloof, het negatieve denken van de boze. Twijfelen is het samengaan van ja en neen. Wie twijfelt, wordt heen en weer geschud en Jacobus vergelijkt zo'n christen bij een baar van de zee, die nu weer hoog opstijgt en dan weer diep neerdaalt, die bewogen en heen en weer geslingerd wordt door de beweging van de wind, een typisch beeld in de Schrift van de boze machten uit het rijk der duisternis.

Een twijfelaar is een persoon die voortdurend 'waggelt', zoals ook vertaald zou kunnen worden. Hij verkeert steeds in onrust, terwijl de gelovige bidder in alle omstandigheden de vrede en de rust kent die uit God zijn. Elia sprak tot het aarzelende volk dat zijn hoop half op God en half op de afgoden gevestigd had: 'Hoe lang zult gij aan beide zijden mank gaan?' De Statenvertaling luidt: 'Hoe lang hinkt gij op twee gedachten?' (1 Koningen 18:21). Een onrustig mens die zich dan weer aan God vastklampt en Hem dan weer loslaat, moet niet denken dat zijn gebed verhoord wordt. Jacobus noemt zo'n persoon 'innerlijk verdeeld', want hij is niet één, zoals de Vader en de Zoon één zijn (zie: 2:19). Hij bewandelt ook niet één weg, maar wordt verscheurd door tweespalt. Hij is 'ongestadig op al zijn wegen', dit wil zeggen: hij kiest telkens weer een andere weg.

Een twijfelaar is bijvoorbeeld de christen die op magische wijze zijn bijbel laat openvallen, die een 'promisesbox' raadpleegt (een doosje met lieflijke teksten, waaruit men een greep doet), die zich oriënteert op de kalendertekst, of die een bijzonder teken vraagt, ten einde de wil des Heren te verstaan. In plaats van op de rechtstreekse leiding te vertrouwen van de Heilige Geest die Gods beloften indachtig maakt, stelt men zich open voor de willekeur van het kansspel. Wie onderlegd is in het Woord van God, houdt zich met zulke dingen niet bezig.

De Statenvertaling gebruikt in plaats van 'innerlijk verdeeld als hij is' de uitdrukking 'een dubbelhartig man'. Dit beeld werd door de Joden gebruikt voor een man die naar de tempel opging om God te aanbidden en die tegelijkertijd bezig was met zijn aardse zaken te overdenken, van iemand die zich dus in twee werelden zeker wilde stellen. Zijn vertrouwen op God was niet zo



groot, dat hij het aardse los kon laten, terwijl hij in aanbidding de handen naar de hemel hief. Hij werd heen en weer geslingerd tussen vleeselijke en geestelijke dingen.

**9-10. Laat de geringe broeder roemen in zijn hoogheid, maar de rijke in zijn geringheid, want als een bloem in het gras zal hij vergaan.**

Jacobus leefde temidden van de joodse christenen, onder wie vele armen waren; zij konden zelfs hun reinigingsoffers niet betalen. Wij lezen bijvoorbeeld in *Handelingen 21:23-26* hoe Paulus de kosten moest betalen voor de offeranden die bij de afloop van een termijn van tijdelijk nazireeërschap gebracht moesten worden. Ook had deze apostel beloofd voor de armen onder zijn christelijke volksgenoten gelden in te zamelen (*Galaten 2:10*). Denk ook aan de vele weduwen van wie *Handelingen 6:1* spreekt. Ook Jacobus zelf was een eenvoudig man uit Nazareth.

Het Jodendom verbond geldelijke voorspoed met de zegen van God. Het achtte welvaart een bewijs van goddelijke gunst. Ook zijn messiasverwachting hield nauw verband met aanzien in de natuurlijke wereld. De gezalfde op de troon van David zou de grootheid van het volk Israël herstellen en de monarchie der wereld van Rome naar Jeruzalem overbrengen. Vele Joden waren, evenals merkwaardigerwijze vele christenen in onze tijd, bevangen door grootheidszucht voor deze natie in de natuurlijke wereld. Daarom was het nodig dat de Joodse christenen van deze verkeerde inzichten bevrijd werden en zouden leren hun harten niet te zetten op de rijkdom en het aanzien van deze wereld, maar als christenen zich te verheugen op hun voorrechten in de hemelse gewesten.

Onder de Joden waren de armen niet in staat om aan alle wetten en voorschriften te voldoen en zij werden door de rijken geminacht. Smalend werd over hen gesproken als over 'die schare die de wet niet kent, vervloekt zijn zij!' (*Johannes 7:49*). In de zichtbare wereld waren de arme Joden niet in staat volwaardig God te dienen. Daarom durfde de rijke jongeling het waagstuk niet aan, om in opdracht van de Heer, alles te verkopen en langs de geestelijke weg toch een schat in de hemel te verkrijgen. Hoe geheel an-

ders is het immers in het ware christendom, waarin geen aanzien des persoons is, geen aards bezit noodzakelijk gesteld wordt en geen verplichtingen nodig zijn om een rechtvaardige te worden en als zodanig te leven. Deze hoogte kan iedereen bereiken, die gelooft in Jezus Christus. Elke broeder kan zich beroemen in zijn rechtvaardigheid, en zonder geld en zonder prijs de hoge weg bewandelen.

In *vers 2* wekt Jacobus op om zelfs velerlei beproevingen ‘voor enkel vreugde’ te houden, evenals Paulus dit deed, toen hij schreef: ‘Wij roemen ook in de verdrukkingen’ (*Romeinen 5:3*). De broeder des Heren adviseert hier de armen om zich te beroemen in hun verheffingen, dat is op hun hoge positie in de hemelse gewesten. Zo beroemde Paulus zich in *2 Corinthiërs 12:1* op gezichten en openbaringen des Heren en Petrus noemde de gelovigen ‘een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom’ (*1 Petrus 2:9*).

Wij merken op dat bij Jacobus zowel armen als rijken zich mogen verheugen. Geen omstandigheid in het leven sluit de mogelijkheid uit, te roemen in God en zich in Hem te verblijden. Indien wij dit dus niet doen, is het onze eigen schuld.

Wanneer een rijke zich evenwel gaat beroemen op zijn hoogte in de geestelijke wereld, moet hij afzien van alles wat hij aan schatten, eer en aanzien in de natuurlijke wereld bezit. Om behouden te worden en het doel Gods te bereiken, zal hij evenals de arme broeder, de geestelijke weg moeten gaan en zich naast deze als zijns gelijke moeten opstellen. Doet hij dit niet, dan zal hij bemerken dat al wat hij op aarde bezit, vergankelijk is, en wegvalt als een bloem die verdort. In dit verband schreef Paulus: ‘Daar wij niet zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig’ (*2 Corinthiërs 4:18*).

**11. Want de zon komt op met haar hitte en doet het gras verdorren, en zijn bloem valt af en de schoonheid van haar uiterlijk verdwijnt; zó zal ook de rijke met zijn ondernemingen verwelken.**

’s Zomers is het in Palestina warm, zelfs gloeiend heet. In de natuur is de zomer hier dan ook niet het mooiste seizoen: alles is

doed, het gras is vergeeld, de bomen en struiken zijn met stof bedekt.

Jacobus tekent ons hier de verdorrende inwerking van de zonnestralen. De zon met haar felle gloed is hier beeld van de verdrukking, evenals zij dit is in de gelijkenis van de zaaier, waarin verhaald wordt dat de zon opkwam over het zaad dat in steenachtige plaatsen gevallen was. 'Het verschroeide', dat wil zeggen dat het niet bestand was tegen verdrukking, vervolging of verzoeking (Mattheüs 13:5, 6, 20, 21).

De christen die op zijn rijkdom en zijn bezit zijn vertrouwen stelt en dat niet alleen op geld, maar ook op natuurlijke ontwikkeling of kennis, en uit kracht hiervan rechtvaardig meent te kunnen leven, zal bemerken dat zijn innerlijke mens óndergaat, wanneer de machten der duisternis hem aanvallen.

De slotzin: 'Alzo zal ook de rijke in zijn wegen verwelken' (St. Vert.), wijst erop dat de weg van het jodaisme met haar onhoudbare eisen voor de armen, een beletsel vormt om geestelijk te leven en het Koninkrijk der hemelen binnen te gaan (Mattheüs 19:23). Niet hij die financieel, cultureel of maatschappelijk een grote inbreng heeft, is groot in het Koninkrijk der hemelen, maar die de wil des Vaders doet en diens woord bewaart.

De geschiedenis toont ons dat de rijke vorsten grote kathedralen bouwden om God gunstig te stemmen, maar dat hun leven vol ongerechtigheid en leugen was. Hun innerlijk leven was verwelkt en bracht geen enkele geestelijke vrucht voort.

***12. Zalig is de man, die in verzoeking volhardt, want, wanneer hij de proef heeft doorstaan, zal hij de kroon des levens ontvangen, die Hij beloofd heeft aan wie Hem liefhebben.***

Jezus sprak dat zijn volgelingen in de wereld verdrukkingen zouden ondergaan, dit wil zeggen dat zij bloot zouden staan aan de verleidingen en pressies van de boze geesten. Dezen werken soms rechtstreeks, soms door mensen heen, maar zij trachten altijd Gods kinderen te doen struikelen en te laten vallen. Hoe kan de christen blijven staan? Door overwinnen en volharden, door te blijven vasthouden aan het woord van de Heer en aan zijn beloften. Hij moet vertrouwen op de kracht van God die in hem is,

en daardoor innerlijk sterk zijn. Van Gods zijde fungeert deze verdrukking als een beproeving van de innerlijke zuiverheid en kracht en van de geestelijke wapenrusting. De beproeving werkt als het vuur, waarin metalen gebracht worden om ze te zuiveren en te harden.

Doorstaat de christen de beproeving of zijn examen, dan noemt Jacobus zo'n man op oudtestamentische wijze: welgelukzalig of gezegend. In het Nieuwe Testament wordt het oorspronkelijke woord in de nieuwe vertaling ook tweemaal weergegeven door 'gelukkig', namelijk in *Handelingen 26:2* en *1 Corinthiërs 7:40*. Het is dan gelijkwaardig aan de loutere vreugde waarvan *vers 2* spreekt. Deze zaligheid culmineert in de belofte van 'de kroon des levens', het eeuwige en volmaakte leven dat wegens zijn zuiverheid en kracht, blijvend is. Een beproefde christen is dus een gekroond christen, een koning in de geestelijke wereld. Paulus verwachtte deze kroon voor allen die de verschijning van Jezus in eigen leven hebben liefgehad, die tot het einde zijn woord bewaren, uit zijn kracht leven en hierdoor zijn beeld gelijkvormig worden (*2 Timotheüs 4:8*).

Johannes schreef aan de gemeente Smyrna over dit lijden en verzocht worden, over dit volharden en over de kroon des levens met de volgende woorden: 'Wees niet bevreesd voor hetgeen gij lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen uwer in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt, en gij zult een verdrukking hebben van tien dagen. Wees getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens' (*Openbaring 2:10*).

'Wie Hem liefhebben' zijn zij die ondanks lijden en verdrukking zich positief blijven opstellen ten opzichte van hun Heer, zijn woord bewaren en dit realiseren in hun leven.

**13. Laat niemand, als hij verzocht wordt, zeggen: Ik word van Godswegen verzocht. Want God kan door het kwade niet verzocht worden en Hijzelf brengt ook niemand in verzoeking.**

Het Griekse woord 'peirasmos' kan zowel met *beproeving* of *loutering* als met *verzoeking* vertaald worden. Zo lezen wij in *Handelingen 20:19* in de Nieuwe Vertaling, dat Paulus getuigt de Heer te dienen 'met alle ootmoed, onder tranen en beproevingen', ter-

wijl de Statenvertaling hier heeft ‘met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoekingē’. In de gelijkenis van de zaaier staat in de Nieuwe Vertaling: ‘In een tijd van beproeving worden zij afvallig’, terwijl de Statenvertaling luidt: ‘In de tijd der verzoeking wijken zij af’ (*Lucas 8:13*). De Lutherse versie gebruikt daar het woord ‘aanvechtingen’. In *1 Petrus 4:12* zegt de Nieuwe Vertaling: ‘De vuurgloed die tot beproeving dient’, en de Statenvertaling spreekt over ‘de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking’.

Het woord ‘beproeving’ wekt meer de gedachte op, dat de innerlijke deugdelijkheid en kracht onderzocht worden, terwijl het woord ‘verzoeking’ meer het oogmerk heeft om de wetten Gods in de mens te laten verbreken. Wat er bij beproeving en bij verzoeking op de mens aankomt, is dus hetzelfde, maar de bedoeling ervan is verschillend.

Wanneer een mens vanuit de onzienlijke wereld verzocht wordt, zal een Jood, of een christen die nog op het Oude Testament georiënteerd is, gemakkelijk zeggen dat zijn verzoeking van God komt. Door gebrek aan kennis van de hemelse gewesten leerde men immers dat zowel het goede als het kwade door God bewerkt wordt. Wanneer Hij toelaat dat satan Job verzoekt door middel van een hevig onweer, waardoor diens knechten en schapen omkomen, zegt de ontkomen bode: ‘Het vuur Gods viel van de hemel’ (*Job 1:16*), terwijl Job zelf sprak: ‘Zouden wij het goede van God aannemen en het kwade niet?’ (*Job 2:10*). Het kwaad dat God over Job toeliet, diende van Zijnentwege alleen om te bewijzen dat de rechtvaardigheid en de godvrezendheid van zijn knecht echt en standvastig waren, maar de boze had bij het ensceneren van deze rampen slechts de intentie een oprecht man te doen struikelen en vallen. Voor de oudtestamentische gelovige waren de gedachten van God, evenals de overleggingen en de werkzaamheden van satan, een verborgenheid. Van wat zich in de onzienlijke wereld afspeelde, droegen zij geen kennis. In dit verband begrijpen wij ook dat in *Exodus 4:11* staat, dat God iemand stom of doof, ziende of blind maakt!

Met zijn kennis aangaande de hemelse gewesten gaat Jacobus nu evenwel zijn lezers bijbrengen, dat het goede van God komt, maar het kwade niet. De Allerhoogste heeft immers geen enkel

contact met de duisternis. Hij kan doodeenvoudig iets niet ‘schenken’ wat niet bij Hem behoort! ‘God kan door het kwade niet verzocht worden’. Ook wanneer de boze zou trachten Gods gedachtengangen en plannen aan te tasten, zou dit nimmer gelukken, want satan heeft op de eeuwige en onveranderlijke God geen enkele invloed. Het kan daarom nooit de bedoeling van God worden, een mens ten val te brengen of hem te laten struikelen. Integendeel, de wil van God is niet dat iemand verloren gaat, maar wel dat iedereen behouden wordt. Hij brengt niemand in verzoeking, maar zal juist de ware christen bewaren van de boze (*1 Johannes 5:18*).

Men zou kunnen zeggen: ‘Welk redelijk mens en welk gelovig christen zou er ooit aan denken, dat zonde, ziekte, gebondenheid, vervolgingen, verdrukkingen, benauwde situaties, kortom het kwade, hun oorsprong zouden hebben in en bewerkt zouden worden door de Schepper, die alles juist goed gemaakt heeft?’ Toch waarschuwt Jacobus tegen zulke onredelijke opvattingen, omdat zij voorkwamen en helaas nog voorkomen. Hij vermaant: laat niemand van zijn Joodse medechristenen toch zo iets denken of uitspreken, want het kwade kan net zomin uit God voortkomen als de duisternis uit de zon. Er zijn ook nu nog christenen die met zondag 10 van de Heidelbergse Catechismus belijden, dat niet alleen gezondheid, maar ook krankheid van Gods vaderlijke hand ons toekomen! Wie zulke dingen getuigen, onteren de Schepper. God laat de mens niet zondigen en Hij pijnigt hem niet met astma, aderverkalking, kanker, mismaakheden, dus met wetteloosheden, die alle de vrede en de blijdschap van het Koninkrijk Gods ontroven. Het slechte komt nooit van God, maar alleen van de duivel. Een christen moet daarom nooit in deze toestanden berusten of zich erbij neerleggen. De hemelse Vader zond immers zijn Zoon, opdat deze de werken des duivels zou verbreken (*1 Johannes 3:8*). Jezus ging rond, ‘weldoende en genezende allen, die door de duivel overweldigd waren; want... God was met Hem!’ (*Handelingen 10:38*).

Ongetwijfeld zal de lezer bij de woorden van Jacobus ook denken aan de bede in het ‘Onze Vader’: ‘Leid ons niet in verzoeking’. Heeft Jezus dit niet zelf leren bidden? Staat hier niet duidelijk dat God de mens verzoekt? Het antwoord lezen wij evenwel in het

vervolg: 'Maar verlos ons van de boze'. Hier wordt dus aangewezen wie de verleider van de mens is. In *Mattheüs 4:1-3* wordt meegegeeld: 'Toen werd Jezus door de Geest naar de woestijn gebracht om verzocht te worden door de duivel... en de verzoeker kwam tot Hem'.

Verder kan de vraag gesteld worden: waarom liet de Heer zijn discipelen bidden, dat zij niet in verzoeking zouden geleid worden, terwijl de broeder des Heren de man juist zalig spreekt, die in verzoeking gekomen is en volhardt in zijn verzet. Wij merken op dat het 'in verzoeking geleid worden' door de Heilige Geest geschiedt, zoals dit ook bij Jezus in de woestijn het geval was. Het 'Onze Vader' werd aan de discipelen geleerd, toen zij nog niet met de Heilige Geest gedoopt waren. Bij een bijzondere aanval van de boze waren zij dus nog niet in staat de geesten te onderscheiden en misten zij ook de bijzondere kracht om de vijand te kunnen weerstaan. De Heer sprak voor zijn heengaan dat zijn discipelen met de uitvoering van hun taak moesten wachten, totdat zij de belofte des Vaders zouden hebben ontvangen, dus aangedaan zouden zijn met kracht uit de hoge. Wie bijvoorbeeld als zendeling in de occulte heidenlanden gaat arbeiden, wordt door de Heilige Geest in verband met zijn roeping rechtstreeks in contact gebracht met de demonen die met de afgoden aldaar verbonden zijn. Hij wordt dus in verzoeken gebracht. Hij zal de kracht van de Heilige Geest nodig hebben om volhardend te strijden ten einde niet onder te gaan.

Het 'Onze Vader' is in het bijzonder een gebed voor hen, die uitzien naar de komst van het Koninkrijk en naar de openbaring van de wil Gods voor hen in de geestelijke en in de natuurlijke wereld. Hun bede luidt immers: 'Uw Koninkrijk kome en uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde'. In de praktijk merken wij daarom, dat het 'Onze Vader' door Geestvervulde christenen intuïtief zelden of nooit gebeden wordt. Bij hen is immers het Koninkrijk Gods door de doop met de Heilige Geest, al is het dan wellicht aanvankelijk, gekomen. Het *is* in hen. Een deel van de christenheid is blijven staan bij een veelvuldig bidden van een 'Vaderonsje', maar een geestelijk mens heeft zijn wandel in het Koninkrijk Gods. Daar leert de Heilige Geest hem de boze volhardend te weerstaan.

**14-15. Maar zo vaak iemand verzocht wordt, komt dit voort uit de zuiging en verlokking zijner eigen begeerte. Daarna, als die begeerte bevrucht is, baart zij de zonde; en als de zonde volgroeid is, brengt zij de dood voort.**

Er werd gezegd dat God niet door het kwade verzocht kan worden en daarom zelf ook niemand verzoekt, dus tot het kwade wil brengen. De vraag rijst nu: hoe komt de zonde dan in een mens die naar het beeld van God, goed geschapen is? In deze twee verzen geeft Jacobus het antwoord. Als iemand verzocht wordt, dat wil zeggen tot zondigen gebracht wordt en tot het begaan van wetteloze daden, ligt het begin van het kwaad in de inwendige mens, en wel in zijn begeerte. Het karakter van de begeerte is, dat zij de ziel en de geest op iets richt en dit naar zich toe wil trekken. Begeren is uiteraard geen zonde, indien het zich op het goede richt.

In zijn brief richt Jacobus zich tot de 'broeders.' Hun begeerte is om God te dienen. Velen van zijn lezers zouden met David kunnen getuigen, dat hun ziel dorst naar de levende God. Wij lezen nu met de Statenvertaling: 'Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigene begerlijkheid afgetrokken en verlost wordt'. De kanttekens merken dan bij het woordje 'afgetrokken' op: 'Namelijk, van het goede'. Zelfs bij hen die God niet kennen, is er een ingeschapen goede wet van God, waarnaar de mens tracht te leven, zoals er in *Romeinen 2:14* staat: 'Wanneer toch heidenen, die de wet (van de Sinai) niet hebben, van nature doen wat de wet gebiedt'. Vele mensen kunnen met de apostel vóór zijn bekering, zeggen: 'Het goede dat ik wil (dus dat ik begeer), doe ik niet'.

Wij kunnen dus twee zaken naast elkaar stellen: de man die naar de wet van God wil leven, breekt met het kwade en grijpt het goede aan, maar de zondaar verbreekt juist zijn contact met het goede en stelt zich open voor het kwade.

Het woord door 'afgetrokken' vertaald, betekent een gewelddadig sleuren en meevoeren. Bij zondigen wordt dus de mens van het natuurlijke goede dat in hem is, weggetrokken. De mens is immers in zijn wezen niet slecht of verdorven, maar hij 'wijkt af' en hij 'wordt onnut' door beïnvloeding van buitenaf (*Romeinen 3:12*). Jezus sprak: 'Want van binnenuit, uit het hart der mensen,



komen de kwade overleggingen, hoererij, diefstal, moord, echtbreuk, hebzucht, boosheid, list, onmatigheid, een boos oog, godslastering, overmoed, onverstand' (*Marcus 7:21,22*), en Jacobus gaat dan vertellen, hoe al deze boosheid in het hart van de mensen komt.

In de Schrift wordt de duivel 'de verzoeker' genoemd. Wij kennen dit woord in verband met het vertoeven van Jezus in de woestijn, waar Hij benaderd werd door 'de verzoeker' (*Mattheüs 4:3*) en uit *1 Thessalonicenzen 3:5*, waar Paulus schrijft dat hij Timotheüs naar de broeders gezonden had, om zich te vergewissen van hun geloof, 'of de verzoeker u misschien verzocht had en onze inspanning vruchteloos zou geworden zijn'. Reeds in *Genesis 4:7* wordt deze situatie zo duidelijk in beeld weergegeven, wanneer de Heer tot Kaïn zegt: 'Doch indien gij niet goed handelt, ligt de zonde als een belager aan de deur, wiens begeerte naar u uitgaat, doch over wie gij moet heersen'.

Dit losrukken van de begeerte naar het goede wordt dus veroorzaakt door demonische machten. Dezen 'verlokken' de begeerte door haar op iets te richten dat buiten God en diens wetten is. De begeerte trekt dan het kwade tot zich en vormt zo de moedergrond, waarin het zaad van het onkruid gebracht wordt. De duivel houdt dus de mens iets bekoorlijks voor; de begeerte van de mens wordt daarnaar opgewekt en haar zuigkracht sleept hem mee in de verkeerde richting; zo krijgt de mens contact met de zondemachten en uit deze gemeenschap wordt de zonde geboren. Jacobus spreekt van een bevruchting der begeerte. Er zijn dus twee partijen in het geding, namelijk de begeerte als vrouwelijke partner in de mens en de boze geest die zijn zaad van leugens en misleidingen in haar stort. Wanneer dan de begeerlijkheid het zaad ontvangen heeft, baart ze de zonde. De bevruchting van de begeerte wordt dus bewerkt door de gedachten van de boze. Wordt de mens hierdoor geïnspireerd, met andere woorden: aanvaardt en koestert hij deze gedachten, dan ontwikkelen zij zich in de inwendige mens als een embryo. Wanneer de vrucht voldragen is, wordt zij als zondig woord of als zondige daad in de zichtbare wereld geboren. Zo wordt de zonde volwassen en belaadt zij de mens met schuld, die hem scheidt van de levende God. Hij is dan 'dood in zonden en misdaden', want 'de bezoldiging der zonde is de dood'.

Ook in het Oude Testament vinden wij plaatsen die erop wijzen dat de zonde geboren wordt door bevruchting van de begeerte door de boze. In *Psalm 7:15* wordt gezegd: 'Zie, wie met ongerechtigheid bevrucht werd, is zwanger van onheil en baart leugen'. In *Jesaja 59:4,5* wordt het zondeproces als volgt voorgesteld: 'Zij gaan zwanger van moeite en baren onheil. Zij broeden eieren van giftige slangen uit en weven spinnewebben (beeld van de geraffineerde leugens der verleidende geesten, waardoor de mens verstrikt wordt). Wie van hun eieren eet, zal sterven'.

Strijden tegen de zonde is dus: worstelen met 'de boze geesten in de hemelse gewesten' (*Efeziërs 6:12*), zich verzetten tegen de demonen die een mens trachten te verleiden en zijn innerlijk willen bevruchten met wetteloze inspiraties. Het grote geheim van de overwinning op de zonde ligt hierin, dat wij als kinderen van God ons niet identificeren of vereenzelvigen met het kwaad, dus nooit zeggen: 'Zo ben ik nu eenmaal'. Wij moeten de ongerechtigheid zien als een vijandig element dat niet bij ons hoort en dat wij niet binnen zullen laten. Daarom zegt *Jacobus* in hoofdstuk 4:7: 'Biedt weerstand aan de duivel, en hij zal van u vlieden'.

### **16. Dwaalt niet, mijn geliefde broeders.**

De uitdrukking 'dwaalt niet' wordt meestal voorafgegaan door een mening die geheel verworpen wordt en ze wordt gevolgd door een gedachte die voor het christelijke bewustzijn absoluut vaststaat. De broeders worden vermaand zich niet op een of andere manier op een dwaalspoor te laten brengen, namelijk door te geloven dat het kwade alleen uit henzelf zou voortkomen, of dat de verzoeking van God zou uitgaan. In het Oude Testament, toen er weinig of geen inzicht was in de hemelse gewesten, kon men gemakkelijk tot zulke dwalingen komen, omdat alles wat uit de onzienlijke wereld tot de mens kwam, aan God werd toegeschreven. Zo lezen wij bijvoorbeeld van 'een boze geest die van de Here kwam' en van 'een boze geest Gods' (*1 Samuël 16:14,15*).

En wat moeten wij denken bij het verhaal in *Johannes 5*, waarbij sprake is van 'een engel des Heren' die aan het water bij tijd en wijle een geneeskrachtige werking gaf? Het gevolg hiervan was, dat niet het gelóóf gehonoreerd werd, maar dat de mens met de mees-

te vrienden of die nog goed ter been was, de prijs der genezing binnenhaalde.

In het oude verbond wist men niet nauwkeurig hoe het goede en het kwade ontstaan. Daarom lezen wij ook nergens in het Oude Testament over het uitwerpen van demonen. Het enige wat men toen kon doen, was terugkeren tot de Here, en de zonde in eigen kracht bestrijden. De kennis van de onzienlijke wereld was vóór de prediking van Jezus een geheimenis of verborgenheid. Hij leerde zijn discipelen de mysteries van het Koninkrijk der hemelen kennen. Hij verkondigde 'wat sinds de grondlegging der wereld verborgen gebleven was' (*Mattheüs 13:11,17 en 35*).

***17. Iedere gave, die goed, en elk geschenk, dat volmaakt is, daalt van boven neder, van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer.***

Jacobus heeft in de vorige verzen zijn inzicht getoond in het ontstaan van de zonde. Nu gaat hij duidelijk maken waar al het goede vandaan komt, namelijk van God, de Vader der lichten. Natuurlijk zouden wij hierbij kunnen denken aan het zichtbare licht van de zon en ook van de overige hemellichten die door Hem geschapen zijn. Met welke eerbied en bewondering wij ook in het luchtruim schouwen, het licht dat hier bedoeld is, heeft niet te maken met de natuurlijke schepping, maar met de geestelijke. Er staat voor deze bedéling: 'Het waarachtige licht schijnt nu' (*1 Johannes 2:8, St.Vert.*).

Zoals de boze de vader is van de kinderen der ongerechtigheid, die 'de duivel tot vader hebben' (*Johannes 8:44*), zo is God de Vader van de kinderen des lichts, dat zijn zij die gelijkvormig zullen zijn aan de Zoon, die het Licht der wereld genoemd wordt. Ook zij heten het licht der wereld en zij schijnen evenals Jezus, als lichten in duistere plaatsen (*Mattheüs 5:14*).

Van de Vader der lichten wordt gezegd dat bij Hem geen verandering is. Het oorspronkelijke woord voor 'verandering' is ontleend aan de sterrenkunde. Het duidt op de variérende posities van de zon ten opzichte van de aarde, de zogenaamde constellatie, waardoor de jaargetijden ontstaan. Het woord 'zweem' of schaduw ziet op de veranderende positie van de zon ten opzichte van

de aarde bij haar ondergaan en bij het weer opkomen, waardoor de perioden van licht en duisternis ontstaan. Men kan dus opmerken dat de constellatie van de zon ten opzichte van de aarde telkens verandert, maar de verhouding van God tot zijn volk blijft eeuwig dezelfde. Ook met betrekking tot het nabij zijn van God is er nog een verschil met de hemellichamen; het begrip constellatie betekent namelijk ook: de *schijnbare* nabijheid van hemellichamen, terwijl God *blijkbaar* en zeer nabij is!

Wat van God afdaalt, is altijd het goede of het licht, en het beoogt de groei tot volmaaktheid van de mens. Ook zijn Zoon, de afdruk van zijn wezen, is onveranderlijk, want 'Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid' (*Hebreeën 13:8*).

Hoe wordt dit opwassen tot perfectie verkregen? Door de gave van de Heilige Geest die de mens inspireert en hem goede vrucht doet voortbrengen, en wel volgens dezelfde geestelijke wetten waardoor de duivel de kwade vrucht doet voortbrengen. Door bevruchting brengt de boze dus kwade vruchten voort en op dezelfde wijze brengt de Heilige Geest goede vruchten voort. Er is een vrucht van de boze die door contact met hem ontstaat en er is een vrucht van de Geest die een gevolg is van de gemeenschap met God. 'Wie zich aan de Heer hecht, is één geest met Hem' (*1 Corinthiërs 6:17*) en zulk 'een goed mens (dat is dus mogelijk!) brengt uit de goede schat zijns harten het goede voort' (*Lucas 6:45*).

**18. Naar zijn raadsbesluit heeft Hij ons voortgebracht door het woord der waarheid, om in zekere zin eerstelingen te zijn onder zijn schepselen.**

Jacobus eindigt nu met de aandacht te vestigen op de aanvang van het herstelproces der schepping. De vernieuwde mens wordt voortgebracht 'uit onvergankelijk zaad, (dat is) door het levende en blijvende woord van God' (*1 Petrus 1:23*). In nauw verband met deze vernieuwing staat de 'wedergeboorte', een begrip waarover veel verschil van mening bestaat. Wij zullen daarom aan de hand van drie bijbelse voorbeelden, duidelijk uiteenzetten, dat de wedergeboorte alleen wordt bewerkstelligd door het woord van God. Het proces van de wedergeboorte speelt zich immers geheel af in de onzienlijke wereld en de Schrift kan er dus alleen maar

over spreken in beelden en gelijkenissen:

### 1. *Het waterbad van het woord.*

De bijbel vergelijkt de rechtvaardiging door het geloof met een waterbad. In de natuurlijke wereld beoogt een bad 'het afleggen van lichamelijke onreinheid' (1 Petrus 3:21).

Bij een douche wordt het vuil verwijderd dat niet bij de mens behoort. Wij merken op dat dit vuil misschien erg vast kan zitten, diep ingevreten is, maar toch geen wezenlijk bestanddeel van de mens vormt. Zo is de zonde of schuldenlast ook geen wezenlijk deel van de inwendige mens. Hij behoort niet bij hem, maar heeft zich aan hem vastgehecht: hij 'kleeft ons aan'. Door het gelovig accepteren van het gepredikte evangelie nu, wordt de mens gereinigd. Jezus sprak: 'Gij zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb' (Johannes 15:3). De discipelen hadden de prediking van Jezus ook aanvaard, want Hij zegt tot de Vader: 'De woorden, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven en zij hebben ze aangenomen' (Johannes 17:8). Wanneer een mens gelooft dat het lam van God zijn schuld betaald heeft, weet hij dat de last is weggenomen en dan is zijn bewustzijn gereinigd door het woord; hij is dan een rechtvaardige. Om dit uit te beelden, getuigt hij in de zichtbare wereld van deze innerlijke reiniging door zijn doop, zoals er staat: 'Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen, onder aanroeping van zijn naam' (Handelingen 22:16).

'Het bad der wedergeboorte' waarvan Titus 3:5 spreekt, heeft betrekking op de reinigende werking van het evangelie; daardoor is de mens zich duidelijk bewust van de vergeving der zonden. Johannes schrijft: 'Doch allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te worden, hun, die in zijn naam geloven' (Johannes 1:12). Met de rechtvaardiging door het geloof staan wij dus bij de aanvang van de wedergeboorte of levensvernieuwing: het vrijkomen van het oude leven en het worden tot een kind van God.

Jezus sprak in dit verband dat iemand geboren moet worden uit water (Johannes 3:5). Dit was een voorwaarde om het Koninkrijk Gods binnen te gaan, dus om een kind van God te worden. 'Uit water geboren' betekent dus dat de geest van de mens die in het duister dood was door zijn overtredingen (Efeziërs 2:5), door

het geloof in het woord van God tot nieuw leven wordt gewekt. Hij was onbekwaam om in het Koninkrijk van God te wandelen, te strijden of te overwinnen, maar is nu in ontferming als kind van God aangenomen en een periode van nieuw leven begonnen.

## 2. *Uit onvergankelijk zaad.*

In *vers 15* zagen wij hoe de begeerte van de mens door de gedachten van de boze bevrucht werd, waardoor de zonde geboren wordt die de mens scheidt van de levende God. Op deze wijze ontstaat de mens die dood is door zijn overtreding. De wedergeboren mens wordt evenwel 'voortgebracht' (of verwekt, Canisius-vert.) door het woord der waarheid.

Wij vestigen nu de aandacht op het volgende beeld: De oorsprong van ieder mens is de eikel, die in *Genesis 3:15* 'het zaad der vrouw' genoemd wordt. Zonder samenvoeging met het mannelijke zaad is de vrouwelijke eikel ten dode opgeschreven, maar door de verbinding van beide ontstaat nieuw leven dat in de zichtbare, tijdelijke en vergankelijke wereld functioneert. Het zaad is vergankelijk en het voortgebrachte lichaam eveneens.

Wanneer wij dit beeld overbrengen, kunnen wij de geest van de mens vergelijken met de vrouwelijke eikel. Deze geest moet zich tot een rijp zaad ontwikkelen en hierdoor kan de mens zich in het natuurlijke leven ontplooien. Wil de geest evenwel waarlijk tot eeuwig leven komen, dan zal hij zich moeten verbinden met het woord van God, dat tot hem komt als het sperma van de man. Hierdoor ontstaat een nieuw en onvergankelijk leven. Na deze bevruchting met de gedachten van God heeft de mens naast het tijdelijke, ook het eeuwige leven. Aanvaardt de geest het woord van God dat tot zijn behoud is, niet, dan is hij evenals de onbevruichte vrouwelijke eikel, ten dode gedoemd.

De functie van het woord van God is dus, dat het zich verbindt met een ten dode gedoemde menselijke geest, waardoor de dood van zijn kracht beroofd en onvergankelijk leven aan het licht gebracht wordt (*2 Timotheüs 1:10*). Jezus sprak: 'De ure komt en is nu, dat de doden naar de stem van de Zoon van God zullen horen, en die haar horen, zullen leven' (*Johannes 5:25*). Ook voor de her-schepping geldt dus: 'Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is' (*Johannes 1:3*).

Wedergeboorte is dus vernieuwing van de geest en dus ook vernieuwing of hervorming van het denken. De mens wordt doordrenkt met de gedachten van God. Er is sprake van ‘opnieuw’ geboren worden, doordat de geest van de mens al eenmaal geboren is. Bij het vermenigvuldigen der mensen ontstaat immers nieuw leven, dus vanzelfsprekend ook de menselijke geest, want zonder deze geest is zelfs het embryo dood! Bij de wedergeboorte wordt de geest evenwel ‘vernieuwd’.

### **3. De natuurlijke geboorte.**

De wedergeboorte roept nog een nieuw beeld op. Door de prediking van het woord van God wordt de menselijke geest voorbereid om het duister te verlaten en zijn intrede te doen in het Koninkrijk Gods. De natuurlijke geboorte beeldt dit verplaatsingsproces uit, want hier is ook sprake van een volkomen veranderde manier van leven. Een kind leeft en ontwikkelt zich in de schoot van zijn moeder. Het heeft ogen maar ziet niet, en oren maar hoort niet. Het leeft in het duister, maar het is ook niet de bedoeling dat het daar blijven zal.

Het ogenblik komt dat het de moeder verlaat en het levenslicht aanschouwt. Het gaat zien en horen. De moeder zegt: ‘Ik heb een kindje gekregen’, terwijl ze er toch juist van ‘verlost’ werd. Zij rekent dus niet met de periode dat het kind niet zichtbaar was, maar alleen met de tijd dat het kind een eigen plaats in de wereld inneemt. Hoewel het kind dus reeds bestond, begint men zijn leeftijd te tellen vanaf de geboorte. Het wordt met melk gevoed en bij het groeien volgen de vaste spijsen. Bij de geboorte wordt het kind in het gezin opgenomen; het wordt met blijdschap ontvangen en de broers en zusters verheugen zich. Ook wordt de baby ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand als kind van zijn vader. Het gaat zelfstandig functioneren in de zichtbare wereld en komt in aanraking met licht en duisternis, met leven en dood. Deze entree in de wereld, deze overgang in een nieuwe levensfase nu, is een beeld van de wedergeboorte in de geestelijke wereld. De geest van de mens heeft zijn eerste ontwikkeling op het terrein waar de overste dezer wereld zijn macht uitoefent. Hij heeft ‘ogen’, maar ziet niets van de heerlijkheid van het Koninkrijk Gods. Hij houdt zich slechts bezig met de dingen van deze aarde,

want wat de geestelijke wereld betreft, geldt voor hem: 'De god dezer eeuw heeft hem met blindheid geslagen' (2 *Corinthiërs* 4:4). Hij heeft 'oren', maar hoort niet wat de Geest van God zegt.

Dan komt het ogenblik dat de mens verlost of onttrokken wordt uit de macht der duisternis en overgebracht of overgeplaatst wordt in het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde (*Colossenzen* 1:13). Hij ziet het levenslicht of 'het licht des levens' (*Johannes* 8:12). Hij begint aan een nieuwe levensperiode. In het Koninkrijk Gods wordt hij eerst met melk gevoed en dan met vaste spijs, want de melk is voor de zuigelingen, 'maar de vaste spijs is voor de volwassenen, die door het gebruik hun zinnen geoefend hebben in het onderscheiden van goed en kwaad' (*Hebreeën* 5:13,14).

De wedergeborene komt in het huisgezin Gods en wordt daar met vreugde begroet, niet alleen door de huisgenoten des geloofs, maar ook door de heilige engelen. In de gemeente van Jezus Christus wordt hij met liefde ontvangen en op zijn beurt bewijst hij ook aanhankelijkheid en trouw aan zijn geestelijke broeders en zusters. Hij is nu een kind van God, en hij leeft waar zijn Vader is, namelijk in de hemelen, zoals er staat: '...en heeft ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus', dus in de gemeente zijnde (*Efeziërs* 2:6). Zijn naam is ingeschreven in het boek des levens, in de burgerlijke stand van de stad Gods, want 'wij zijn burgers van een rijk in de hemelen' (*Filippenzen* 3:20). Zo mag de geest van de mens zich dan bewegen en ontplooien in het Koninkrijk van God, in het rijk van licht en van leven, van blijdschap en van gerechtigheid.

Het woord van God is de kracht waardoor de geest van de mens wordt toebereid en in staat wordt gesteld het duister te verlaten en zijn intrede te doen in het Koninkrijk Gods. Alleen in dat rijk volgt de gemeenschap met Gods Geest of de doop in de Heilige Geest. Daar gaat de mens ook zelf de ware blijdschap, vrede en gerechtigheid, ervaren. Daar ontvangt hij een lofgewaad in plaats van een kwijnende geest. Daar wachten hem het priesteren het koningschap.

Voortaan kan de menselijke geest zich in twee werelden bewegen. Evenals een vlinder zich op de aarde kan neerzetten, maar ook in de lucht kan vliegen, zo kan een wedergeboren mens zich



bezighouden met de natuurlijke dingen, maar zich ook verheffen in de geestelijke wereld en ‘wandelen op de hoge weg’. Zijn verwachtingen zijn evenwel niet gericht op de dingen van deze aarde, maar hij is wedergeboren tot een levende hoop in verband met ‘een onvergankelijke, onbevleete en onverwelkelijke erfenis die in de hemelen weggelegd is’ (1 Petrus 1:4).

Wie uit het vlees geboren is, richt de aandacht op het uiterlijk waarneembare, maar wie uit de geest geboren is, richt de aandacht op God en op zijn Zoon Jezus Christus. De wedergeboren mens houdt de woorden van God, waardoor hij tot nieuw leven werd gebracht, in zijn gedachtenwereld vast en beoordeelt de situaties in zijn leven vanuit wat God gesproken heeft: ‘Het zaad Gods blijft in hem’ (1 Johannes 3:9). Het woord van God is voor hem de vaste spijs, die hem doet groeien naar de mannelijke rijpheid, zoals er staat: ‘Dan groeien wij, ons aan de waarheid (het woord) houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus’ (Efeziërs 4:15).

#### 4. *Gelijk de wind.*

In onze tekst spreekt Jacobus over kinderen Gods die door het woord der waarheid verwekt zijn, opdat zij eerstelingen van Gods schepselen zouden zijn. Wij merken op dat in de bijbel nergens geleerd wordt dat kinderen Gods door de Géést zouden zijn geboren, maar wel dat zij door het wóórd zijn verwekt. Van deze ‘nieuwgeborenen’ sprak de Heer: ‘De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt of waar hij heengaat: zó is een ieder die uit de geest geboren is’ (Johannes 3:8).

Let wel dat er gezegd wordt ‘uit’ en niet ‘door’ de geest. Het voorzetsel ‘uit’ geeft een beweging aan, een tevoorschijn komen. Wij schrijven het woordje ‘geest’ zonder hoofdletter, omdat hier sprake is van de geestelijke wereld: de geest van de mens die zich bekeert, maakt zich los ‘uit’ het midden van de wereldgeesten en wordt overgezet in een andere en hogere dimensie. De mens die ‘in de geest’ is (Romeinen 8:9) of die ‘naar de geest wandelt’ (Romeinen 8:4), richt zijn leven op God en beweegt zich in het Koninkrijk der hemelen of in de geestenwereld. Hij oriënteert zich niet meer op wat voor ogen is, op wat van deze zichtbare en ver-

gankelijke wereld is, maar hij leeft door het woord van God en wil als geestelijk mens het doel bereiken dat in Gods gedachten voor hem bereid is. In het Grieks is er geen verschil tussen het woordje 'geest' met of zonder hoofdletter, evenmin als dit in de Duitse taal kan worden aangegeven.

Het beeld van de wind is nu ook wel duidelijk. De wind ontstaat en beweegt zich in de natuurlijke wereld, maar is niet zichtbaar. Wij weten niet precies waar de wind begint. Hij komt nu uit de ene en dan weer uit de andere richting. Wij weten ook niet waar hij heengaat en waar hij zijn doel bereikt heeft. Wij merken alleen zijn kracht op en horen zijn geluid. Zo existeert de wedergeboren mens in de geestelijke wereld. Zijn begin is niet waarneembaar, want de rechtvaardiging door het geloof is onzichtbaar, evenals de vernieuwing van de geest.

Niemand kon zien dat hij het woord van God aanvaardde en uit de duisternis overgeplaatst werd naar het Koninkrijk Gods. Maar zoals de wind hoorbaar wordt, wanneer hij met een vaste stof in aanraking komt, zo wordt ook het resultaat van de wedergeboorte merkbaar, want de mens spreekt anders en handelt anders, zoals er staat: 'Gij geheel anders'. Zoals de wind zich naar onbekende verten spoedt, zo jaagt de wedergeboren mens naar zijn doel: de volkomenheid. Hij weet niet waar en wanneer hij deze bereiken zal, want niemand weet wanneer hij zal behoren 'tot de geesten der rechtvaardigen die de voleinding bereikt hebben' (*Hebreeën 12:23*).

### 5. *Het plan van God.*

De wedergeboorte van de mens en diens weg naar de volkomenheid voltrekken zich beide volgens plan of naar het raadsbesluit van God. De wedergeboorte 'door het woord der waarheid' geschiedt 'uit de geest' of in de geestelijke wereld, 'want wat uit de geest geboren is, is geest' (*Johannes 3:6*). Wanneer de christen de woorden van God en de gedachten van God vasthoudt, wordt hij geheiligd of afgezonderd van de boze machten, die hem willen bevruchten met leugens en dwalingen. Langs deze weg kan hij zich, gedoopt met de Heilige Geest, in het klimaat van het Koninkrijk Gods ontplooiën tot de volmaakte mens die gelijkvormig is aan het beeld van Jezus Christus. Dit is de eeuwige wil van

God. De samengevoegde wedergeborenen, de gemeente, kunnen dan aangemerkt worden als eerstelingen van alle schepselen, die eenmaal nog verlost en hersteld zullen worden.

Het bovenstaande zien wij allereerst tot realiteit komen bij de Joodse broeders tot wie Jacobus zich in het bijzonder richtte. Zij vormden de eerste garf der eerstelingen. Schreef Paulus niet: 'Zijn de eerstelingen heilig, dan ook het deeg?' (*Romeinen 11:16*). De gemeente van Christus, het deeg, was op het Paas- en Pinksterfeest te Jeruzalem ontstaan. De eerstelingen waren daar de honderdentwintig in de opperzaal (*Handelingen 1:15*). Dit overblijfsel uit Israël werd door het geloof in het woord van Jezus, gered, en daarna gedoopt in Gods Geest. Later volgden er drieduizend en weer later waren er vijfduizend mannen die in Jezus geloofden. De eerstelingen vormden een zeer grote gemeente. Zij waren zonder uitzondering Joden. Iedere nieuwe christelijke kerk had dus haar ontstaan te danken aan de moedergemeente te Jeruzalem. Daar begon het evangelie zijn loop over de ganse aarde. De eerstelingen vormden het begin van de nieuwe korenoogst. Ook hier wordt bewaard, dat de zaligheid uit de Joden is. De Jood Paulus kon daarom aan de gelovigen in Corinthe schrijven, dat hij als prediker van het woord Gods, hen in Christus Jezus door het evangelie had verwekt (*1 Corinthiërs 4:15*).

Maar het raadsbesluit van God reikt verder, want uiteindelijk vormt de voltooide gemeente van de Heer te zamen het getal van de eerstelingen die in het duizendjarige rijk en op de nieuwe aarde nog velen tot de volheid des Geestes zullen moeten brengen.

De Leidse vertaling heeft het woord voor 'eerstelingen' weergegeven door 'keur'. De eerstelingen zijn dus een 'proeve' van wat later komen gaat. Men zou kunnen spreken van een uitgezochte collectie die nu reeds aan toont met welke soort mensen de nieuwe aarde later bewoond zal zijn. De gemeente van Jezus Christus vormt immers naar Gods wil het uitverkoren volk Gods, de keurbende die Hij gebruikt om een ganse wereld te redden en te herstellen. Voorwaar een heerlijke, maar zeer verantwoorde roeping. Petrus raadt daarom ieder christen aan: 'Laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis' (*1 Petrus 2:5*).

**19. Weet dit wel, mijn geliefde broeders: ieder mens moet snel zijn om te horen, langzaam tot spreken, langzaam tot toorn; ...'**

Jacobus heeft in de vorige verzen duidelijk gemaakt, waar het goede en het kwade vandaan komen en langs welke weg zij zich in de natuurlijke wereld openbaren. Het goede komt van God en het kwade van de boze: beide hebben zij hun oorsprong in de onzienlijke wereld en komen dus langs de geestelijke weg tot ons. Zij worden actief door inspiratie van het gedachtenleven van de mens, hetzij rechtstreeks vanuit de geestenwereld of indirect door andere mensen heen.

De apostel wekt nu zijn geliefde broeders en dus ook zijn zusters in de Heer nadrukkelijk op om vlug te zijn om te horen. Zij moeten altijd opmerkzaam luisteren, maar iets niet gedachte-loos aanvaarden en doorgeven. Dit geldt zowel voor het natuurlijke als voor het geestelijke oor. Traagheid in het horen wordt door de Schrift altijd veroordeeld. In *Hebreeën 5:11* verwijt de apostel zijn lezers, dat zij moeilijk iets begrijpen, omdat zij 'traag geworden waren in het horen'. Deze laksheid wordt veroorzaakt door geestelijke lusteloosheid en is een blijk van een gemis aan interesse voor de zaken die van buitenaf tot hen komen. Daarom kan het 'snel zijn om te horen' betrekking hebben op 'het woord der waarheid', waarvan in het vorige vers sprake is.

Het mag bij de christen niet gaan om het vasthouden van eigen meningen of voorstelling van zaken die hem overgeleverd zijn, maar om de waarheid die in verband staat met het plan van God voor de mens. In een gemeente waarin men zich niet houdt aan Gods Woord, sluipen gemakkelijk inzichten die onderling strijdig zijn, binnen. Men heeft ze overgenomen en spreekt ze te snel uit, zonder ze vooraf van alle kanten aan de Schrift getoetst te hebben. Door deze onderlinge tegenstrijdigheden worden dan de hartstochten en de toorn opgewekt.

Ook in tijden van verzoeken waarover de apostel schreef, moet men zorgvuldig de gegeven raad en de adviezen overwegen. Er wordt immers zo dikwijls ondoordacht wat gezegd. Daarom moet men langzaam reageren. Jona vergaloppeerde zich in zijn misnoegdheid aangaande de verdorde wonderboom met de woorden: 'Terecht ben ik vertoornd ten dode toe'. Deze profet was

traag om te horen wat de Geest tot hem sprak, maar wel vlot met zijn impulsieve antwoorden die de boze hem influisterde. Bij vele mensen is de eerste snelle reactie dikwijls foutief. Zij handelen dan evenals Petrus, die geïnspireerd werd door de boze toen deze het plan Gods wilde doorkruisen met de woorden: 'Dat verhoede God, Here, dat zal U geenszins overkomen'. Jezus antwoordde hem evenwel: 'Ga weg, achter Mij, satan; gij zijt Mij een aanstoot, want gij zijt niet bedacht op de dingen Gods' (*Mattheüs 16:22,23*).

Jacobus vermaant zijn lezers om traag of langzaam te zijn met hun reacties of met het doorgeven van het gehoorde. Alles wat tot een gelovige komt, moet hij eerst verwerken en controleren waar het vandaan komt, wie het inspireerde en wat voor nut het bewerkt wanneer hij erover spreekt. In *Spreuken 17:27* wordt opgemerkt: 'De verstandige houdt zijn woorden in, de man van inzicht is bezonnen'. Wanneer een mens de gedachten die in hem opkomen, eerst sorteert en selecteert door ze te vergelijken met de woorden van God die hij kent, zal hij beginnen te verwerpen hetgeen van de boze komt, wat nutteloos is en zal hij wat de bijbel 'oudevrouwenpraat' noemt, laten liggen. Hij zal slechts spreken over hetgeen nuttig is en wat de ander opbouwt. Hij streeft ernaar om al zijn uitspraken 'woorden Gods' te doen zijn (*1 Petrus 4:11*).

De christen weet dat hij met zijn mond belijdt tot behoudenis (*Romeinen 10:10*). Daarom zal hij traag tot toorn zijn. Toorn is het zich verheffen van de geest des mensen, meestal met het doel om zijn gedachten met kracht en gezag op een ander over te brengen. Men moet daarmee heel voorzichtig zijn, omdat de boze klaar staat deze activiteit van de geest te stimuleren en aan te wakkeren met een eigen inbreng. Vandaar de vermaning in *Efeziërs 4:26*: 'Geraakt gij in toorn, zondigt dan niet'.

Toen de geest van Mozes in hem ontstoken was, sprak hij onbedachtzame woorden en geraakte hij in zulke toorn dat de boze hem kon grijpen en tot zonde verleiden. Ook dit is opgetekend ons tot een voorbeeld en tot waarschuwing, opdat wij ook de toorn bij een ander niet opwekken, maar door een zacht antwoord de grimmigheid afkeren (*Spreuken 15:1*).

**20. ‘...want de toorn van een man brengt geen gerechtigheid voor God voort.**

Het doel waartoe de christen zijn geest in toorn verheft, zal altijd zijn om een ander in het goede spoor te krijgen of deze te houden op de weg der gerechtigheid. Maar dit kan hij op die manier wel voor een ogenblik bewerken, maar er is geen enkele garantie dat de hoorder ook in de gerechtigheid blijft voortgaan. Bij opwellingen van toorn en uitbarstingen van woede weten wij wel zeker aan de uitlatingen die gedaan worden, dat de boze aanwezig is. Men gaat dan beschuldigen, verwijten of dreigen. Een blijvende vrucht der gerechtigheid kan men dan nimmer verwachten, want ‘gerechtigheid is een vrucht die in vrede wordt gezaaid voor hen, die vrede stichten’ (3:18). Zo kan men een kind door zijn toorn wel beangstigen en het dwingen het goede te doen, maar diens hart blijft onveranderd en Gods gerechtigheid wordt er dus niet door gestimuleerd. Zo staat het ook met een broeder of zuster die men op deze wijze in het gareel wil doen lopen.

De verheffing van zijn geest en het gebruik maken van gezag door overheersing, kunnen wel eens nuttig zijn en effect hebben door een persoon een duwtje in de goede richting te geven, maar de apostel waarschuwt dat men niet te lang in deze geestesgesteldheid mag blijven: men moet de zon niet laten ondergaan over een opwelling van toorn (*Efeziërs 4:26*).

‘Vrome’ geesten brengen de mens gemakkelijk tot toorn bij het beslechten van godsdienstige geschillen. Zo’n persoon tracht zijn heftigheid te verontschuldigen of te motiveren door te spreken van zijn ijver voor de zaak des Heren, die hij meent met een zogenaamde heilige toorn te dienen. Hij geeft evenwel blijk dat hij in de geestelijke wereld geen inzicht heeft. De Heer sprak: ‘Niet door geweld, maar door mijn Geest!’ (*Zacharia 4:6*). Toorn is een vorm van geweld en geweld is nooit uit God. Deze haat alle geweld, maar een zachtmoedige en stille geest is kostbaar in zijn ogen (*1 Petrus 3:4*).

**21. Legt dus af alle vuilheid en alle uitwas van boosheid en neemt met zachtmoedigheid het in u geplante woord aan, dat uw zielen kan behouden.**

Alles wat vuil, alles wat wetteloos en alles wat zondig is, moet uit de innerlijke mens geweerd worden. Openbaar dus niets in woord en daad dat geïnspireerd wordt door onreine geesten. Verwijder ook iedere negatieve gedachte, want zij is ook een vorm, een openbaring of een uitwas van boosheid. Wij moeten de boze opwellingen in ons, weren, ze van ons 'wegwerpen gelijk een maanstondig kleed' (*Jesaja 30:22*, St.Vert.).

Indien wij de onreinheid en de zonden kunnen verwijderen, is dit een bewijs dat deze zaken niet bij onze menselijke natuur behoren. Het is daarom noodzakelijk dat wij ons voortdurend oefenen in het onderscheiden van goed en kwaad, opdat wij in staat zijn het slechte te verwerpen en het gave en het zuivere vast te houden. Hoemeer wij weten wat naar Gods wil is, hoe gemakkelijker wij het wetteloze kunnen onderscheiden en afleggen, dit wil zeggen: uit ons leven wegdoen.

Het tegengestelde van afleggen van het kwade, is aanvaarden van het goede. Het woord der waarheid dat van Godswege tot ons komt, wordt vergeleken met een goed zaad dat in een hart geplant wordt en dat in een zachtmoedige en stille geest een uitstekende voedingsbodem vindt om te groeien en vrucht voort te brengen. De Canisiusvertaling luidt: 'Het woord dat op u is geënt'. Het woord van God wordt dan vergeleken met een goede twijg die op een slecht dragende vruchtboom is geënt. Wanneer deze ent door de boom 'aanvaard' wordt, zullen goede vruchten voortgebracht worden.

Iemand met een zachtmoedige geest staat open voor beïnvloeding en laat zich gemakkelijk leiden, zowel door het kwade als door het goede. Indien hij het laatste kiest, kan de Heilige Geest hem besturen en inspireren. Het goede zaad van het woord van God vindt in zulke mens een vruchtbare bodem. Wanneer het gaat groeien en zich ontwikkelt, wordt de ziel behouden, dit wil zeggen dat zij volkomen beantwoordt aan het doel van God met de mens. Daarom zegt de Heer: 'Leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig' (*Mattheüs 11:29*). De zachtmoedigen zullen het aardrijk beërven, dit wil zeggen, zullen op de nieuwe aarde de regeerders zijn (*Mattheüs 5:5*).

**22. En weest daders des woords en niet alleen hoorders: dan zoudt gij uzelf misleiden.**

Het is niet voldoende alleen het woord van God te beluisteren en voor waar te houden, maar men moet het ook maken tot grondslag voor zijn overleggingen en ernaar gaan spreken en handelen. Gebeurt dit niet, dan draagt het woord geen vrucht. Er zijn veel christenen wier leer en leven niet met elkander overeenstemmen en zulke mensen misleiden zichzelf. Zij weten de weg, maar gaan hem niet. 'Alléén hoorders' zijn zelfbedriegers, zoals er letterlijk staat. Dit soort mensen houdt zich vaak bezig met allerlei redeneringen en met een spitsvondig uitpluizen van het woord van God. Dit wekt een schijn van godsdienstigheid op, maar zulk soort theologiebedrijvers blijken in de praktijk van het leven een prooi van verwarring en leugen te zijn. Zij bedriegen zichzelf.

De geschiedenis van Farizeeën en schriftgeleerden toont aan, hoe men dagelijks met de woorden Gods bezig kan zijn, zonder dat er van een verandering des harten sprake is. Zo kan men trouw de samenkomsten van de gemeente bijwonen, thuis stipt iedere dag de bijbel lezen, maar toch het doel van God dat Hij hiermee beoogt, namelijk de openbaring van het Koninkrijk Gods in de christen en door hem heen in deze wereld, te enenmale missen.

**23-24. Want wie hoorder is van het woord en niet dader, die gelijkt op een man, die het gelaat, waarmede hij geboren is, in een spiegel beschouwt; want hij heeft zich beschouwd, is heengegaan en heeft terstond vergeten, hoe hij er uitzag.**

Tot de weeldeartikelen in de oudheid behoorde ook de spiegel. Wij moeten hierbij vooral aan de handspiegel denken. Deze was meestal van metaal gemaakt, vooral van brons, maar ook wel van goud of zilver. Dikwijls waren de spiegels verguld of verzilverd. In *Job 37:18* wordt gesproken over 'een spiegel van gegoten metaal'. In *Exodus 38:8* wordt vermeld dat de voet van het koperen wasvat vervaardigd was van de spiegels der vrouwen, die dienst deden aan de ingang van de tent der samenkomst. In het Nieuwe Testament gebruikt Paulus het woord 'spiegel' in *1 Corinthiërs 13:12*:



‘Want nu zien wij nog door een spiegel, in raadselen’. De spiegels werden nagenoeg uitsluitend door vrouwen gebruikt, die deze metalen spiegeltjes in een handtas droegen, evenals de dames dit tegenwoordig nog wel doen (zie: dr. A. Sizoo: De Antieke wereld en het Nieuwe Testament).

Wanneer iemand het woord hoort, maar er verder niets mee doet, vergelijkt Jacobus hem met een man die een blik in de spiegel werpt. Hij ziet wel hoe hij er uitziet, maar keert zich om en vergeet alles weer. Zo spreekt de Heer over zaad dat langs de weg gezaaid is. ‘De boze komt en rooft wat in zijn hart gezaaid is’ (*Mattheüs 13:19*). Het woord Gods is dan terechtgekomen bij een mens die het wel hoort, maar niet verstaat of verwerkt, dus die onveranderd blijft.

Iemand die een korte blik in de spiegel werpt, ziet wel wat er aan zijn gezicht verkeerd is, maar het doet hem verder niets. Hij loopt snel door. Een ander gaat evenwel telkens naar de spiegel terug. Hij wast zich, kamt zijn haar en let goed op of er ergens nog vuil zit dat hij eerst niet opgemerkt had. Hij wil immers koste wat het kost, een schoon gezicht kunnen tonen.

***25. Maar wie zich verdiept in de volmaakte wet, die der vrijheid, en daarbij blijft, niet als een vergeetachtig hoorder, doch als een werkelijk dader, die zal zalig zijn in zijn doen.***

Een spiegel dient om iets op te merken dat ons gezicht misvormt of bevlekt, opdat wij het zouden verwijderen. De spiegel in het oude verbond was de Mozaïsche wet. Deze was gegeven aan mensen bij wie de ingeschapen wet van God niet meer functioneerde. Mannen als Noach, Job of Abraham hadden geen wet nodig, want zij waren vrienden van God en hadden zijn wetten in hun harten en in hun verstand geschreven. Deze rechtvaardigen hadden voldoende geest, dit wil zeggen dat hun geest voldoende ontwikkeld was om drager te zijn van de ethische wet Gods.

Wij wijzen erop dat de geest van de mens ook de drager is van de wetten waarnaar de natuurlijke mens zich ontplooit als een levende ziel. Zonder geest is immers het lichaam dood. Door de ingeschapen kracht en wijsheid van de geest kan ieder deel van ons lichaam functioneren en zich ontwikkelen naar de wetten Gods.

Als drager van de zedelijke wet verheft de menselijke geest zich evenwel boven ieder andere levende ziel. Zo merkt de apostel Paulus op, dat er zelfs nog heidenen zijn die vanwege de kracht van hun menselijke geest 'van nature doen wat de wet gebiedt' (*Romeinen 2:14*). Wie geen geest heeft of onvoldoende geest, wordt een prooi van de boze machten, die de zondige begeerten veroorzaken. Zo zegt de profeet van overspelers: 'Niet één doet zo, die voldoende geest bezit' (*Maleachi 2:15*).

Het volk Israël was vleselijk. Het ontving daarom de wet op de Sinai die 'niet gesteld is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en tuchtelozen, voor goddelozen en zondaars' (*1 Timotheüs 1:9*). Zij diende als een spiegel 'om de overtredingen te doen blijken' van een volk dat van God en zijn wetten vervreemd was (*Galaten 3:19*). De wet vermocht evenwel niet de mens te veranderen, want zij hield geen rekening met de onzienlijke wereld, waar de machten van de duisternis in de mens opereren (*1:14,15*).

Daarom was de wet onmachtig het goede te bewerken. De boze kon de wet echter goed gebruiken om de zonde en de struikelingen van de overtreder minutieus te registreren en in zijn boeken te schrijven. Door het 'handschrift dat tegen ons was' (*Colossenzen 2:14*, St. Vert.) en dat ons bedreigde, kon hij altijd de mens aanklagen. Hij kon dus de spiegel goed gebruiken om deze de wetsovertreder voor te houden. Daarom kon Paulus de vraag stellen of langs de weg van de wet 'het goede zijn dood geworden was' (*Romeinen 7:13*), want de duivel gebruikte de wet om hem aan te klagen en te bezoldigen met de dood.

Ondanks alle goed bedoelde pogingen en inspanningen kon de wetsbetrachter geen overwinningen op de zonde boeken, omdat hij niet geleerd had op nieuwtestamentische wijze te strijden tegen de geestelijke boosheden in de hemelse gewesten, die de verwekkers zijn van alle kwaad.

Jacobus spreekt hier evenwel niet over de Mozaïsche wet, die verouderd was verklaard en die nabij de verdwijning was (*Hebreeën 8:13*); deze is gebaseerd op natuurlijke inspanning: 'Wie dat doet, zal daardoor leven' (*Galaten 3:12*). De broeder des Heren houdt zich evenwel bezig met de volmaakte wet der vrijheid. Wie een schoon gezicht wil krijgen, moet zich ten opzichte van deze wet, zoals er eigenlijk staat, telkens 'voorover buigen om beter te

kunnen zien' (vergelijk hiermee *Lucas 24:12* en *Johannes 20:5,11*, waar hetzelfde woord 'parakupto' gebruikt wordt).

In onze tekst is de spiegel: de volmaakte 'wet van de Geest des levens' (*Romeinen 8:2*), die leven schenkt en dus de verbinding met God herstelt. Zij is volmaakt, doordat zij de mens naar de volkomenheid voert. Zij wordt ook de wet der vrijheid genoemd, omdat zij functioneert in vrije mensen, die haar vanzelfsprekend kunnen houden. Dezen bezitten immers de Heilige Geest die hen in staat stelt de boze machten uit te drijven en te weerstaan en die hun de wet Gods indachtig maakt. Zo wordt opnieuw de wet Gods in hun hart gelegd en in hun verstand ingeschreven (*Hebreeën 8:10*).

Deze nieuwgeboren mensen, vervuld met de Heilige Geest, zijn 'geschapen om goede werken te doen' (*Efeziërs 2:10*). Zoals het oog zonder moeite ziet en het oor vanzelf hoort, zo doen deze christenen vanzelf goede werken. Door voortdurend bezig te zijn met de woorden van God en met zijn bedoeling en zijn weten, zal de gelovige van dag tot dag veranderen met betrekking tot woord en daad. Wie afgestemd is op het woord van God, zoals dit in Jezus Christus gestalte gekregen heeft, zal 'veranderen naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid, immers door de Here die Geest is' (*2 Corinthiërs 3:18*). Deze wijze van leven zal hem dus voeren naar de openbaring van de zonen Gods, dat is naar de gelijkvormigheid van Jezus Christus.

Bovenstaande gedachte vinden wij in de bedéling der schaduwen uitgedrukt met de woorden van *Psalm 1*, waar staat dat degene die aan 's Heren wet een welgevallen heeft en deze bij dag en nacht overpeinst, gelijk is aan een boom die geplant is aan waterstromen, 'die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt; al wat hij onderneemt, gelukt'. Hij is dus zalig in al zijn doen.

**26. Indien iemand meent godsdienstig te zijn en daarbij zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart misleidt, diens godsdienst is waardeloos.**

Een godsdienstig mens, of letterlijk, iemand die zorgvuldig naar zijn geloof leeft, moet er rekening mee houden dat hij niet alleen geoordeeld wordt naar zijn werken, maar ook naar zijn woor-

den. Wanneer iemand geen controle uitoefent op hetgeen hij zegt, dus zijn tong niet als een paard aan de toom houdt, geeft hij in zijn woorden er blijk van dat het met zijn hart of zijn innerlijke mens nog niet in orde is. Hij bedriegt zich met zijn 'vroomheid'. In blinde ijver laat hij zich onbeheerst over anderen uit en maakt zichzelf wijs, dat hij hiermee God dient. Maar al te vaak meent hij de eer van zijn Heer te moeten verdedigen, door (vanuit zijn hartstochten) scherpe en veroordelende woorden te gebruiken.

Nog beter is het niet alleen zijn woorden, maar ook zijn gedachten onder controle te houden en zich niet te laten misleiden door inspiraties van de boze. Wanneer het gedachtenleven en de uitingen in woorden, verkeerd of boos zijn, moet men niet voorwenden God te dienen, want men stelt zijn tong in dienst van de duivel door 'toorn, heftigheid, kwaadaardigheid, laster en vuile taal' in de wereld te brengen (*Colossenzen 3:8*). Zulk een religie is ijdel of waardeloos.

***27. Zuivere en onbevleete godsdienst voor God, de Vader, is: omzien naar wezen en weduwen in hun druk en zichzelf onbesmet van de wereld te bewaren.***

Jacobus spreekt over reine en vlekkeloze godsdienst. Hij ziet de mogelijkheid van een ononderbroken gemeenschap met God in de verhevenheid van een hemelse wandel. Dit is wel in tegenstelling met de voorstellingen van vele christenen, die liever hun permanente verdorvenheid en onmacht tot het goede belijden.

Het gaat er niet over wat mensen van ons zeggen, maar het komt in ons leven aan op het oordeel van God, de Vader. Hoe dient men Hem? Door innerlijk geen contact op te nemen met de vijand, maar zich af te stemmen op God, op Jezus Christus en op de Heilige Geest, door gedachten uit te spreken die 'woorden zijn als van God' (*1 Petrus 4:11*). Op deze wijze krijgt men deel aan de goddelijke natuur.

Een van de eigenschappen van het wezen Gods is zijn barmhartigheid. In het Oude Testament wordt dikwijls getuigd dat God vol van genade is en Jezus zegt ook: 'Weest barmhartig, gelijk uw Vader barmhartig is' (*Lucas 6:36*). Bij het laatste oordeel worden allen die bij de eindopstanding uit de dood verrijzen, geoordeeld

naar de werken die zij gedaan hebben. Voor degenen die barmhartigheid bewezen hebben, zal dan gelden: 'Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden' (*Mattheüs 5:7*). Barmhartige mensen hebben nog iets van het ingeschapen beeld van God in zich. Tot deze 'gezegenden mijns Vaders' in *Mattheüs 25:34* behoren bijvoorbeeld de Egyptische vroedvrouwen Sifra en Pua, die God vreesden en weigerden het bevel des konings op te volgen om de pasgeboren Hebreeuwse jongetjes te doden (*Exodus 1:15-22*). Ook Ebed-Melech, de Ethiopiër, bewees barmhartigheid, toen hij voor de profeet Jeremia bij de koning in de bres sprong en hem uit de put haalde (*Jeremia 38:7-13*). Wij denken ook aan de barmhartige Samaritaan, die zijn 'naaste', 'een van deze minsten', wel liefhad en voorthielp (*Lucas 10:25-37*).

Jacobus geeft een voorbeeld van mensen in zijn tijd aan wie men veel barmhartigheid bewijzen moest. Een weduwe en een wees stonden meestal zonder beschermer en dikwijls zonder middelen van bestaan in de wereld. Zij waren zelfs het voorwerp van uitbuiting bij de schriftgeleerden en Farizeeën van wie Jezus sprak: 'Want gij eet de huizen der weduwen op, terwijl gij voor de schijn lange gebeden uitspreekt' (*Mattheüs 23:14*).

De zuivere godsdienst, de onbaatzuchtigheid en zelfverloochende liefde, bleken uit het zorgdragen voor wezen en weduwen in hun rampspoed, want dezen konden hiervoor geen tegenprestaties leveren. Zij waren van de barmhartigheid van hun medemensen afhankelijk (zie bijvoorbeeld *Handelingen 6:1*).

De wereld ligt onder de heerschappij van de boze, de overste dezer wereld, die haar besmet, besmeurt en aantast. Een christen moet heilig zijn, dat wil zeggen afgezonderd zijn voor God en gescheiden van het kwade. De apostel Petrus schreef over deze smetteloosheid, die met de heiligheid van God overeenkomt: 'Maar gelijk Hij, die u geroepen heeft, heilig is, wordt zo ook gijzelf heilig in al uw wandel; er staat immers geschreven: Weest heilig, want Ik ben heilig' (*1 Petrus 1:15,16*). De onbevleete godsdienst staat in verband met zichzelf onbesmet van de wereld te bewaren, terwijl de zuivere godsdienst samenhangt met de barmhartigheid, zoals in *Psalm 68:6* staat: 'Hij is de vader der wezen en de rechter der weduwen, God in zijn heilige woning'. Johannes vat 'al wat in de wereld is', dus hetgeen waardoor wij ons niet mogen

laten besmetten, samen onder drie karakteristieken: 'De begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven' (*1 Johannes 2:16*). De begeerte naar deze dingen komt niet van de Vader der lichten.

## HOOFDSTUK 2

---

### 1. *Mijn broeders, houdt uw geloof in onze Here der heerlijkheid, Jezus Christus, vrij van aanzien des persoons.*

Nog een waarschuwing laat de broeder des Heren volgen, namelijk tegen het handelen met aanzien des persoons of tegen ogendienarij. Een van de besmettingen der wereld waarover in het vorige vers gesproken werd, is de waardering die men heeft voor een persoon in verband met zijn aardse bezittingen, zijn tijdelijke macht, zijn natuurlijke kennis en de daaruit voortvloeiende invloed. Het is een gezindheid van deze wereld. Zij schat het hare hoog en vindt de rijke belangrijker dan de arme en zoekt de vriendschap van de machtige meer dan die van de machteloze. Zij die evenwel het evangelie der heerlijkheid van Jezus Christus liefhebben, bezitten andere maatstaven. Zij weten dat de majesteit van hun Heer verborgen was geweest in Hem die 'geen gestalte noch luister had, dat wij Hem zouden hebben aangezien, noch gedaante, dat wij Hem zouden hebben begeerd' (*Jesaja 53:2*).

Jezus zelf lette ook niet op hetgeen de mens in de wereld was. Hij zocht en zoekt ook nu nog zondaars die zijn zoenoffer willen aannemen. Hij maakt dezen tot rechtvaardigen, doopt hen met zijn Geest, heiligt hen door hen te verlossen van de boze geesten, geneest hen en doet hen opwassen tot heerlijkheid. De Heer der heerlijkheid sprak: 'Wanneer gij een middag- of avondmaaltijd aanricht, roep dan niet uw vrienden of uw broeders of uw verwanten of uw rijke bureu; die zouden immers op hun beurt u ook kunnen uitnodigen en gij zoudt terugbetaling ontvangen. Maar wanneer gij een gastmaal aanricht, nodig dan bedelaars, misvormden, lammen en blinden. En gij zult zalig zijn, omdat zij niets hebben om u terug te betalen. Want het zal u terugbetaald worden bij de opstanding der rechtvaardigen' (*Lucas 14:12-14*).

Jacobus bedoelt dat wij de gezindheid van Jezus zullen bezitten en onder de 'broeders' zonder aanzien des persoons leven, zoals Paulus zegt van de broeders die in Jeruzalem in zeker aanzien

waren: 'Wat zij vroeger geweest mogen zijn, doet er voor mij niets toe: God ziet de persoon niet aan' (*Galaten 2:6*). God ziet het hart aan, de innerlijke mens, en Hij wil dat wij hetzelfde doen.

*2-4. Want stel, er kwam in uw vergadering een man binnen met een gouden ring aan zijn vinger en in prachtige kleding, en er kwam ook een arme binnen in schamele kleding, en gij zoudt opzien tegen de man met de prachtige kleding en zeggen: neem gij hier deze goede plaats, maar tot de arme zoudt gij zeggen: ga daar staan, of ga beneden bij mijn voetbank zitten, zoudt gij dan geen onderscheid maken onder elkander en optreden als rechters, die zich door verkeerde overwegingen laten leiden?*

Jacobus geeft nu een voorbeeld, waarin beschreven wordt hoe een broeder niet benaderd wordt op de wijze zoals Christus dit voorschreef, maar op een wereldse manier door rekening te houden met rijkdom, niet alleen in geld, maar ook in kennis, cultuur, eer en aanzien. Hij veronderstelt dat in een vergadering van gelovigen een rijk man binnenkomt en ook een arme. De welgestelde draagt gouden ringen, een gewoonte in die dagen niet alleen voor vrouwen, maar ook voor mannen. Over het dragen van ringen wordt hier verder geen oordeel uitgesproken, evenmin als over het gekleed zijn in prachtige gewaden. Beide personen willen waarschijnlijk aan de godsdienstige plechtigheid deelnemen en horen wat er gepredikt wordt. De rijke wordt naar de ogen gezien en ontvangt een goede plaats in het voorgestoelte, maar de arme moet op de grond gaan zitten aan de voetbank van hem die deze plaats aanwijst, of tevreden zijn met een standplaatsje in een afgelegen hoek waar veel ruimte is. Men beoordeelt dan de mens naar zijn uiterlijke verschijning en dit komt niet overeen met de overwegingen waardoor christenen zich moeten laten leiden.

Het woord 'vergadering' betekent hier eigenlijk 'synagoge', de plaats waar de Joden bij elkander kwamen. Na de Babylonische ballingschap waren in alle landen en steden synagogen te vinden, meestal in de buurt waar water was vanwege de vele reinigingen. Jeruzalem alleen telde er bijna vijfhonderd. Het waren plaatsen waar onderwijs gegeven werd en waar men ook God kon aanbidden. In de bijbel lezen wij dat zij ook gebruikt werden voor recht-



zittingen. De Heer sprak tot zijn discipelen, dat dezen voor de overheden en de machthebbers in de synagogen zouden moeten verschijnen (*Lucas 12:11*). Saulus kreeg brieven mee van de hogepriester voor de synagogen in Damascus, ten einde de Joodse christenen aldaar voor de rechtbank te dagen om ze dan later naar Jeruzalem te voeren (*Handelingen 9:2*).

Er was in deze Joodse instelling een bepaling, dat wanneer rijken tegen armen rechtten, beiden tegelijkertijd moesten staan of zitten. Op gelijke wijze mochten 'de broeders' geen verschil maken en als kwade rechters oordelen op verkeerde gronden. Men mag de mens in de christelijke samenkomsten niet beoordelen naar zijn uiterlijke verschijning, want dit komt niet overeen met de overwegingen waardoor christenen zich moeten laten leiden. In de Joodse synagogen kwamen ondanks de goede voorschriften zulke discriminaties veelvuldig voor. In *Mattheüs 23:6* staat dat de leidlieden belust waren de eezetels in de synagogen te bezetten. Onder christenen zijn evenwel alle leden in de gemeente gelijk. Jezus zegt immers: 'Gij zijt allen broeders'.

Wij kunnen het voorbeeld dat Jacobus geeft, nog met andere uit de praktijk aanvullen. Een oudste wordt bijvoorbeeld niet aangewezen, omdat hij in de wereld een goede of leidinggevende functie heeft, want hij kan geestelijk wel onbekwaam zijn. Ook mag iemand in de gemeente niet meer zeggenschap hebben of ontzien worden, omdat hij grote giften of bijdragen schenkt.

**5. *Hoort, mijn geliefde broeders! Heeft God niet de armen naar de wereld uitverkoren om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het Koninkrijk, dat Hij beloofd heeft aan wie Hem liefhebben?***

Opnieuw vraagt Jacobus nadrukkelijk de aandacht van de 'geliefde broeders' voor wat hij gaat zeggen. Zij moeten er goed van doordrongen zijn dat de overwegingen die in deze wereld opgeld doen, niet maatgevend zijn voor de gemeente. Hij smeekt, bij al de liefde die hij hun toedraagt, dat zij in aanmerking moeten nemen dat vele armen door God uitverkoren zijn. Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn te beweren, dat God de armen in de wereld heeft uitverkoren en de rijken heeft verworpen, want Hij 'wil dat alle

mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen' (1 *Timotheüs* 2:4). Maar het aanvaarden van het evangelie van Jezus Christus stuit bij de rijken op vele bezwaren, terwijl armen de aardse zekerheden gemakkelijker loslaten en blij zijn met de mogelijkheden en de perspectieven die het geloof biedt. Daarom kan gezegd worden: 'En armen ontvangen het evangelie' (*Mattheüs* 1:5). De prediking der heerlijkheid past zich gemakkelijker aan bij de armen, omdat dezen weinig vastigheden in de zichtbare wereld hebben en ook weinig toekomstverwachting voor het aardse leven bezitten. De blijde boodschap biedt niet alleen verlossing en herstel op aarde, maar ook het schatten vergaderen in de hemel en het erven van de geestelijke rijkdommen van het Koninkrijk Gods. Dit alles is beloofd aan degenen die zich positief opstellen ten opzichte van God en zijn Woord, Jezus Christus. De armen zien dus in God de Vader der lichten van wie al het goede komt en die de beloften geschonken heeft voor de tijdelijke en de toekomstige goederen.

**6. Doch gij hebt de arme smadelijk behandeld. Zijn het niet de rijken, die u geweld aandoen en die u voor de rechtbanken slepen?**

God biedt de schuldvergeving, het heil en de heerlijkheid zonder onderscheid alle mensen aan, om niet. Wanneer men in de gemeente met aanzien des persoons handelt en de armen bij de rijken achterstelt, wijkt men af van dit goddelijke patroon. Wanneer men de armen in de gemeente een lagere plaats toekent, behandelt men hen smadelijk.

In de gemeente te Corinthen kwam het verschil in rijkdom en in stand onder andere uit bij de maaltijd, die op het vieren van 'het breken van het brood' volgde. Ieder deed zich daar tegoed aan de zelf meegebrachte spijzen en dranken. De rijke consumeerde veel en was oververzadigd en de arme bleef hongerig. Paulus veroordeelde deze manier van handelen scherp met de vraag: 'Of minacht gij zózeer de gemeente Gods, dat gij de behoeftigen beschaamd maakt?' (1 *Corinthiërs* 11:20-22). In de wereld van het Nieuwe Testament waren de rijken tevens de patriciërs en de hooggeplaatste personen. Wanneer de christenen vervolgd werden en

onderdrukt, ging dit niet van het mindere volk uit, maar van genoemde bestuurders. Dezen waren er altijd bij betrokken. Zij waren het die met geweld het evangelie tegenstonden en die de gelovigen voor de rechtbanken sleepten of in de gevangenis wierpen. Let ook op de vervolgingen van de eerste christenen te Jeruzalem, die geleid werden door de aanzienlijken zoals de priesters, de hoofdman van de tempel en de Sadduceeën (*Handelingen 4:1*).

Merk ook op de manier waarop Jezus zelf tot de kruisdood gebracht werd. Jacobus had al deze dingen van nabij meegeemaakt. Geen wonder dat hij zich erover kon verblijden dat er bij God geen aanzien des persoons is; daarom wilde hij dit principe ook in de gemeente doorgevoerd zien. De gouden ring en het prachtige gewaad van de rijke verblindden Jacobus niet en hij werd door de binnenkomende rijke niet geïmponeerd.

Niettegenstaande deze waarschuwing van Jacobus, is in de historische kerken de invloed van de rijken zeer groot geweest en hebben zij dikwijls plaatsen ingenomen die niet overeenkwamen met hun geestelijke status en roeping. Ook wij hebben nog de patriciërsbanken vooraan en de vrijplaatsen der armen achterin het kerkgebouw gekend!

In de ware gemeente van Jezus Christus speelt het geld slechts een ondergeschikte rol en wordt er weinig over gesproken. Evenals de kinderen Israëls in de woestijn van het verzamelde manna niets overhielden maar ook niets tekort kwamen, zo gaat het nu ook met het geestelijke Israël. Het richt de aandacht op de hemelse erfenis en heeft de belofte dat bij het zoeken van het Koninkrijk Gods de aardse zaken toegeworpen zullen worden. Om toe te treden tot de gemeente Gods is rijkdom niet vereist en armoede geen belemmering.

### **7. *Zijn zij het niet, die de goede naam, welke over u aangeroepen is, lasteren?***

De goede naam is de naam van Jezus, op wie de gelovigen zich beriepen voor hun rechtvaardigmaking en die over hen werd aangeroepen tot bevrijding en herstel. In de naam van Jezus waren zij ook gedoopt (*Handelingen 8:16*). God had deze naam verheven boven alle naam in hemel en op aarde (*Filippenzen 2:9*).

Nog steeds spreekt Jacobus tot zijn geliefde broeders, die zo moeilijk de gedachte konden loslaten dat de rijken een bijzondere plaats in de gemeente zouden hebben. De kerkgeschiedenis heeft bewezen dat de waarschuwingen van deze eenvoudige broeder des Heren terecht waren. De rijken hebben zich steeds weer boven hun broeders gesteld en gemeend dat zij vanwege hun bezit en natuurlijke ontwikkeling, invloed mochten uitoefenen op de gang van zaken in de gemeente. De geestesgesteldheid van de Farizeeën werd maar al te vaak ook onder de christenen gevonden. Toen Jezus namelijk sprak dat men God niet kon dienen én de Mammon, hoonden die geldzuchtige leidslieden Hem (*Lucas 16:14*).

In onze tijd zien wij hoe evangelisten en voorgangers hun steun zoeken bij rijke zakenlieden, die hun organisaties en samenkomsten met geld in stand moeten houden. Men laat zelfs mensen tijdens de diensten naar voren komen om voor grote bedragen in te tekenen. In het Koninkrijk Gods blijft evenwel het principe van kracht, dat God de arme uitverkoren heeft, opdat zijn werk in de onzienlijke wereld door het geloof zou gebouwd worden. Dit geloof is ook nodig voor de leidende broeder, die niet mag rondzien of er in zijn diensten kapitaalkrachtigen aanwezig zijn.

Het zijn immers juist de rijken, de aanzienlijken en maatschappelijk vooraanstaanden, van wie men het eerst kan verwachten, dat zij de naam van Jezus zullen lasteren en waardeloos achten. Deze mensen stoten zich toch veel aan de broeders en zusters die zich schatten verzamelen in de onzienlijke wereld en die in hun nood, ziekte en aanvechtingen alleen op de naam van Jezus vertrouwen en zich alleen op zijn woord verlaten. Paulus schreef niet voor niets dat zijn evangelie voor de Joden een ergernis en voor de Grieken een dwaasheid was.

**8. *Indien gij echter de koninklijke wet vervult naar het schriftwoord: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, dan doet gij wèl.***

Nogmaals wijst Jacobus erop dat voor God alle mensen gelijk zijn. Bij Hem is geen aanzien des persoons. Typerend voor deze leider is, dat hij om deze waarheid te bevestigen, zich niet beroept op de woorden van Jezus, die toch leerde dat allen die Hem volgen, broeders zijn (*Mattheüs 23:8*). In het Koninkrijk Gods gelden

voor groten en kleinen geheel andere maatstaven dan in de wereld, want de Heer sprak: 'Wie de grootste onder u is, zal uw dienaar zijn' (*Mattheüs 23:11*) en 'wie nu zichzelf gering zal achten als dit kind, die is de grootste in het Koninkrijk der hemelen' (*Mattheüs 18: 4*).

Jacobus schrijft evenwel overeenkomstig het schriftwoord en haalt dus niet de woorden van Jezus aan, maar *Leviticus 19:18*, waar staat: 'Gij zult niet wraakzuchtig en haatdragend zijn tegenover de kinderen van uw volk, maar uw naaste liefhebben als uzelf: Ik ben de Here'. Ook Jezus vatte de tweede tafel der wet, waarin de wil van God ten opzichte van de naaste vastgelegd is, samen onder de woorden: 'Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf' (*Mattheüs 19:19*). Tot een wetgeleerde sprak Jezus zelfs, dat dit gebod gelijk is aan het grote gebod: 'Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het grote en eerste gebod. Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf' (*Mattheüs 22:37-39*). De ouden hadden aan het grote gebod van de naastenliefde toegevoegd: 'En uw vijand zult gij haten'. Zo iets is evenwel in de wet van God niet te vinden en de Heer zegt dan ook in dit verband in de bergrede: 'Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen' (*Mattheüs 5:43-45*).

De vraag kwam ook tot Jezus, wie dan wel onze naaste is. De Heer maakte door de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan duidelijk, dat juist degene die in de natuurlijke wereld een vijand genoemd werd, het meeste naastenliefde bewees. Onze naasten zijn alle mensen; en inzonderheid hen met wie wij in aanraking komen en die het dichtst bij ons leven, zullen wij liefde bewijzen. De ouden zagen geen kans om iemand die hun vijandig gezind was, lief te hebben. Zij waren immers niet in staat de méns van de mácht - die zich in hem openbaarde - te onderscheiden en te scheiden. De kennis van het Koninkrijk der hemelen leert ons, dat wij ook de ons vijandig gezinde mens als onze naaste kunnen beschouwen en hem liefde kunnen bewijzen, terwijl wij ons tegelijkertijd verzetten tegen de geest die hem gebruikt en bezet houdt. Waarom acht de Heer de naastenliefde gelijkwaardig aan de liefde die wij voor God bezitten? Het antwoord is: omdat God Zich één vrouw uit het ganse menselijke geslacht verkoren heeft, Hij deze

tot zijn eigen hoogte wil verheffen en naast Zich stellen op de troon, om te heersen over alle werken zijner handen. Deze vrouw moet onberispelijk worden en daarom slaat God de broederliefde zo ontzaglijk hoog aan, want door deze verbondenheid en door het gebruik van de geestelijke gaven is een weg geopend, die de mens 'nog verder omhoog voert' (*1 Corinthiërs 12:31*). Wij zullen ook liefde hebben tot hem die geen broeder is, maar dit misschien nog kan worden, zoals in *2 Petrus 1:7* opgemerkt wordt: 'Schraagt door de godsvrucht de broederliefde en door de broederliefde de liefde jegens allen'.

Waarom noemt de apostel dit gebod een koninklijke wet? Omdat zij alleen door koningen in het rijk Gods gerealiseerd kan worden, want dezen heersen over de ware vijand, de duivel, en zijn in staat de mens, niettegenstaande zijn vijandige uitingen, positief te benaderen en hem, indien hij wil, te bevrijden.

Liefde is de positieve houding die wij ten opzichte van onze medemens aannemen. Wanneer er staat dat God de wereld liefheeft, betekent dit dat Hij Zich te allen tijde positief tegen de mens en zijn schepping opstelt. Hij tracht de mens als eerste te redden, te verlossen uit de macht van de boze en verder te leiden. 'God echter bewijst zijn liefde jegens ons, doordat Christus, toen wij nog zondaren (dus vijanden) waren, voor ons gestorven is'. Door de Heilige Geest is deze schenkende liefde Gods ook uitgestort in onze harten (*Romeinen 5:5-8*).

Daarom geldt ook voor deze wet, dat zij voor de koningen in het rijk Gods niet te zwaar is om gehouden te worden. 'opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest' (*Romeinen 8:4*).

Ten slotte merken wij nog op, dat wij de naaste wel moeten liefhebben als onszelf, maar dat de koninklijke wet niet eist dat wij de naaste liefhebben bóven onszelf of méér dan onszelf. Daarom moeten wij ons ook positief opstellen ten opzichte van éigen leven. Jezus zegt dat het voor de mens geen enkel nut heeft, indien deze zichzelf verliest of zelf schade lijdt (*Lucas 9:25*). Men kan beter alles wat de wereld schenkt, verliezen, dan zichzelf. Daarom zal een christen zichzelf niet verachten of geringschattend over zichzelf spreken. Dit ook ter waarschuwing voor hen die zó bezig

zijn met ‘het heil’ van anderen, dat zij er zelf aan ten ondergaan. Een vrouw heeft recht om te leven, evenals haar man en haar kinderen. Wanneer men bezwijkt, brengt dit de naaste geen heil. Een overwerkte vader of een overspannen moeder zijn geen zegen in het gezin. De kaars moet niet aan twee zijden en zelfs niet aan één zijde opbranden, want God wil ons krachtig en gezond doen zijn en voor de taak die Hij ons opdraagt, zal Hij ons door zijn Geest de nodige toerusting geven.

**9. Doch indien gij met aanzien des persoons handelt, doet gij zonde en wordt gij door de wet overtuigd van overtreding.**

Wanneer men de ene broeder naar de ogen ziet, omdat deze rijk is, en de andere broeder onheus behandelt of negeert, omdat hij in het maatschappelijke of staatkundige leven geen enkele invloed heeft, gaat dit in tegen de gedachte van God en tegen de koninklijke wet. Zulk een houding is wetteloos, want zij houdt geen rekening met de geestelijke wereld van licht en duisternis, van waarheid en leugen en met de status die een christen heeft in het Koninkrijk der hemelen.

Onomwonden zegt de broeder des Heren tot hen die deze wereldse praktijken in de gemeente brengen: als gij zo handelt, bedrijft gij zonde en handelt op inspiratie van de boze. Het moet wel kras gezegd worden, omdat dit kwaad zo algemeen verbreid is. Het is een zonde die ons lichtelijk omringt (*Hebreeën 12:1*, St. Vert.), dus die iedereen doet. Onwillekeurig valt iedere christen, die zich niet voortdurend in de hemelse gewesten beweegt, in deze strik van satan.

Reeds in het oude verbond gold de uitspraak: ‘Gij zult het recht niet buigen: gij zult de persoon niet aanzien en geen geschenk aannemen; want een geschenk verblindt de ogen der wijzen en verdraait de woorden der onschuldigen. Gij zult alleen gerechtigheid najagen - opdat gij moogt leven en het land bezitten, dat de Here, uw God, u geven zal’ (*Deuteronomium 16:19,20*). Ook wij bezitten het land, maar dan het hemelse Kanaán, indien wij alle broeders liefhebben en hen trachten te scheiden van de boze geesten met wie ze verbonden zijn.

**10-11. *Want wie de gehele wet houdt, maar op één punt struikelt, is schuldig geworden aan alle geboden. Want Hij, die gezegd heeft: Gij zult niet echtbreken, heeft ook gezegd: Gij zult niet doodslaan. Indien gij nu geen echtbreuk pleegt, maar wel doodslag, zijt gij toch een overtreder van de wet geworden.***

De eis om de naaste lief te hebben als zichzelf, valt in verschillende geboden uiteen. Men kan denken: ik houd de meeste geboden en overtreed er slechts één. Daarmee is men evenwel schuldig geworden ten opzichte van de eis der totale liefde. Op welke manier men ook wetteloos tegenover zijn naaste handelt, uit de overtreding van één enkel gebod blijkt het gebrek aan liefde tot de naaste. Bovendien blijkt uit de overtreding van één enkel gebod dat men beïnvloed wordt of onderworpen is aan het rijk der duisternis. Wie aan één boze geest gehoorzaamt, of aan hem gebonden is, beweegt zich in principe geheel in het wetteloze rijk der duisternis.

De koninklijke wet bestaat niet uit een optelsom van een aantal geboden, maar zij vormt een onverbreekelijke eenheid. Wie één dissonant doet horen, bederft het gehele muziekstuk. Daarom is het dwaas te veronderstellen dat onze goede werken op het ene terrein, verzoening kunnen doen voor onze slechte daden op het andere. Zo bouwden eenmaal grote koningen machtige kathedralen tot eer van God als compensatie voor hun zonden. Er staat evenwel geschreven: 'Vervloekt is een ieder, die zich niet houdt aan alles, wat geschreven is in het boek der wet, om dat te doen' (*Galaten 3:10*).

Van de wetsovertredingen worden hier alleen echtbreuk en doodslag genoemd. Beide vormen immers een directe aanslag op het leven van de naaste. Bij overspel wordt het zieleven van de huwelijkspartner aangerand en verdwijnen de blijdschap en de vrede, die het natuurlijke leven waarde geven, terwijl bij doodslag de geesten van geweld direct de gelegenheid kregen toe te slaan.

**12. *Spreekt zó en handelt zó als mensen past, die door de wet der vrijheid zullen geoordeeld worden.***

De wet der vrijheid is dezelfde als de volmaakte wet uit 1:25 en de



koninklijke wet uit 2:8. Zij is de wet des Geestes die door de Heilige Geest in het verstand is gelegd en in het hart is ingeschreven als de wil van God. Zij functioneert in vrije mensen! Deze wet heeft dus te maken met vervulling van binnenuit door de nieuwe mens, die ‘in Christus Jezus (zijnde) geschapen is om goede werken te doen’ (Efeziërs 2:10). Zij functioneert dus anders dan de Mozaïsche wet, die van buitenaf tot de mens komt en zich ook richt op uiterlijke vervulling, geen rekening houdende met de onzienlijke wereld der geesten. Het gaat met de wet als met een kind, dat eerst aan uiterlijke regels gebonden is, maar als volwassen zoon uit eigen beweging de gedachte des vaders volbrengt en aanzijn geeft.

Het spreekt vanzelf dat deze wet der vrijheid alleen gehouden kan worden door christenen die geen slaven van de zonde zijn. Vanuit de innerlijke mens volgt dan, geleid door de Heilige Geest, vanzelf het liefdevolle ‘spreken en handelen’, die in het gehele menselijke leven de verhouding ten opzichte van de naaste omvatten. Het spreken gaat voorop, omdat dit aan de daad meestal voorafgaat. Wanneer men zo in spreken en handelen vanuit de inwendige mens geleid wordt door de Heilige Geest, zal men niet veroordeeld worden, want deze Geest leidt in de gerechtigheid en in de waarheid. Jezus sprak: ‘Hij zal het uit het mijne nemen’, dat wil zeggen uit mijn woorden en mijn gedachten (Johannes 16:14).

### **13. Want onbarmhartig zal het oordeel zijn over hem, die geen barmhartigheid bewezen heeft; barmhartigheid echter roemt tegen het oordeel.**

Wanneer men de naaste geen liefde betoont, dus niet positief tegenover hem staat, hem kwalijk of smadelijk behandelt, is men onbarmhartig. Men mist dan een eigenschap van de goddelijke natuur. Onbarmhartigheid is een duivelse karaktertrek. De liefdeloze wordt veroordeeld en hem wacht de eeuwige straf (Mattheüs 25:46). ‘Want met het oordeel, waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden’, sprak Jezus in *Mattheüs 7:2*. Wanneer een mens, zelfs één die God verder niet kent, barmhartig is, wordt deze eigenschap door God niet vergeten, ook niet in het eindoordeel. De barmhartigheid behaalt dan de zege over het oordeel (vert. Brouwer). De ontferming aan de minste naaste bewezen, rekent de

Heer toe alsof deze aan Hemzelf geschied was (*Mattheüs 25:31-46*). De ware barmhartigheid kan slechts geopenbaard worden door de met de Heilige Geest vervulde christen, want de liefde Gods en de gaven des Geestes maken hem bekwaam zich metterdaad te ontfermen over de medemens in de zienlijke en in de onzienlijke wereld.

**14. Wat baat het, mijn broeders, of iemand al beweert geloof te hebben, als hij geen werken heeft? Kan dat geloof hem behouden?**

Menigmaal spreekt de apostel Paulus over de rechtvaardiging door het geloof zonder werken. Hier verbindt Jacobus het geloof juist met de werken. Vele uitleggers zien hier een tegenstelling in, die zij moeilijk kunnen rijmen. Luther, die zich van de leer der rooms-katholieke kerk had losgemaakt en die de waarheid van de rechtvaardiging door het geloof herontdekte, had zoveel moeite met de brief van Jacobus, inzonderheid met de teksten 14-26 uit deze perikoop, dat hij in de voorrede van het Nieuwe Testament, uitgegeven in 1524, sprak over een 'brief van stro'. Hij hechte er dus niet veel waarde aan en ergerde zich inzonderheid aan *vers 20*, waar staat: 'Wilt gij weten, gij dwaze mens, dat het geloof zonder de werken niets uitwerkt?' en eveneens aan het feit dat deze brief geen gewag maakt van het lijden, de opstanding, en de Geest van Christus. Hij begreep niet dat Jacobus zich hier richt tot 'broeders', die zich reeds door het geloof gerechtvaardigd wisten, maar die ook verder 'behouden' wilden worden.

Ook nu zit men in vele kerken en kringen met dit probleem, want op zijn hoogst komt men zover dat men belijdt gerechtvaardigd te zijn door het geloof en dus durft te getuigen dat men een kind van God is. Men gelooft immers niet dat men 'nu' zalig of behouden kan worden, dat men 'nu' verlost kan zijn van al zijn vijanden en dat men 'nu' hersteld naar lichaam, ziel en geest kan leven. Men aanvaardt nog wel dat men door het geloof gerechtvaardigd wordt, maar ziet niet in dat men door dit geloof ook als een rechtvaardige kan leven. Dit laatste zal natuurlijk duidelijk worden uit iemands woorden en werken.

Er is niet alleen geloof tot verzoening en rechtvaardiging, maar er is ook geloof tot behoud of zaligheid, dat wil zeggen tot her-

stel, verlossing en tot het opgroeien naar de mannelijke rijpheid. Reeds sprak de broeder des Heren in hoofdstuk 1:26 dat men een waardeloze godsdienst heeft, indien men een zogenaamde flapuit is. Nu zegt hij dat van het geloof ook niets terecht komt, wanneer iemands daden niet overeenstemmen met de Schrift, met andere woorden, wanneer de gedachten van God niet in werken gereali-seerd worden.

Paulus predikte dat de rechtvaardiging alleen door het geloof is en wel zonder de werken der wet, wat betekent zonder offeranden, ceremoniën, besnijdenis, vasten en gebeden. Hij schreef: 'Want niet hij is een Jood, die het uiterlijk is, en niet dát is besnijdenis, wat uiterlijk, aan het vlees, geschiedt, maar hij is een Jood, die het in het verborgen is, en de ware besnijdenis is die van het hart, naar de Geest, niet naar de letter' (*Romeinen* 2:28,29). Toen Petrus wei-gerde aan één tafel met de christenen uit de heidenen te eten, sprak dezelfde apostel tot hem: '..wetende, dat de mens niet gerecht-vaardigd wordt uit werken der wet, maar door het geloof in Chris-tus Jezus..' (*Galaten* 2:16). Maar Paulus beleed ook, evenals Jaco-bus, dat de rechtvaardigen hun geloof door middel van hun wer-ken zouden openbaren. In *Galaten* 5:6 schreef hij aan degenen die reeds in Christus waren, over een geloof dat door de liefde 'werkte'. De nieuwe schepping, dat wil zeggen de mensen zijn ge-schapen in Christus Jezus om goede 'werken' te doen, die God be-reid heeft, opdat de gelovigen erin zouden wandelen (*Efeziërs* 2:10).

Ook citeerde Paulus in *Galaten* 3:11 wat in *Habakuk* 2:4 staat, dat de rechtvaardige door het geloof zal léven, dit betekent: zal existeren, spreken en handelen naar de wetten Gods. De Filip-penzen worden vermaand hun behoudenis of zaligheid te 'be-werken' met vreze en beven, uiteraard door de kracht van God die in hen woonde (*Filippenzen* 2:12). Het doel van alle geloof in de woorden van God is toch: 'Opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed 'werk' volkomen toegerust' (*2 Timotheüs* 3:16). Jezus zelf vermaande in de bergrede zijn volgelingen: 'Laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede 'werken' zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken' (*Mattheüs* 5:16).

De rechtvaardige komt dus niet alleen tot leven door het ge-loof, maar hij leeft ook door het geloof!

*15-17. Stel, dat een broeder of zuster gebrek heeft aan kleding en aan dagelijks voedsel, en iemand uwer zegt tot hen: Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed, zonder hen echter van het nodige voor het lichaam te voorzien, wat baat dit? Zo is het ook met het geloof: indien het niet met werken gepaard gaat, is het, op zichzelf genomen, dood.*

Nu geeft Jacobus verschillende voorbeelden, waaruit blijkt dat het geloof zonder de daad geen vruchten afwerpt voor de rechtvaardige zelf, maar ook niet voor zijn naaste. De illustratie is uit de natuurlijke wereld genomen:

Een welgesteld christen ziet dat zijn broeder gebrek heeft aan de noodzakelijkste levensbehoeften. Hij draagt deze arme een goed hart toe en gelooft dat de Heer in de nooddrift van deze geringe broeder naar zijn belofte wel zal voorzien. Maar als hij hem ook niet wat geeft, zal het die arme niet helpen. Van al dat geloof en van al die goede wensen kan de behoeftige geen voedsel of kleding kopen. Wat hem betreft, kon de rijke net zo goed niet geloven en niet wensen.

Op bovengenoemde wijze kan een christen ook wel geloven dat er verlossing, bevrijding en genezing is voor zichzelf en voor een ander, maar dan zal dit geloof in zijn spreken en handelen openbaar moeten worden. Hij zal dan moeten 'werken' in geloof aan Gods woord: duivelen uitwerpen, op zieken de handen leggen en dezen zo nodig met olie zalven. Hij zal dus zijn naaste liefde moeten bewijzen, zowel in de natuurlijke als in de geestelijke wereld. Men kan wel geloven in de beloften van God, maar aan de realisering ervan zal men ook moeten meewerken. Men kan geloven in alle geestelijke gaven, maar men zal ernaar moeten ijveren en deze moeten gebruiken tot dienstbetoon.

Een geloof dat niet in actie komt, zich niet door werken in de zienlijke wereld manifesteert, wordt door Jacobus een 'dood' geloof genoemd. Rechtvaardige daden vervullen door het geloof de woorden van God!

Wij zien dus dat het geloof 'op zichzelf' dood is of onvruchtbaar. De Engelse bijbel spreekt over een geloof dat 'alleen' is: het is dan niet met werken verbonden.

Wij willen hierbij opmerken dat godsdienstige of goede wer-

ken 'op zichzelf' of 'alleen' ook dood zijn of onvruchtbaar, indien zij niet met geloof verbonden zijn, dus hun grond niet vinden in de woorden en de gedachten van God. Door het geloof grijpt men immers 'de dingen die men niet ziet' (*Hebreeën 11:1*), dus de zaken uit de geestelijke wereld. De religieuze werken 'op zichzelf genomen' zoals ontzeggen van voedsel, lang bidden, trouwe kerkgang, het dragen van voorgeschreven kledij, haardracht en hoofdbedekking, enzovoort, zijn alleen van belang voor de zichtbare wereld en het zijn dan 'dode werken' voor God. De apostel Paulus sprak in dit verband over het onderhouden van voorschriften en leringen van mensen, die leiden tot: 'raak niet, smaak niet, roer niet aan', van zaken die alle door het gebruik verdwijnen. Men kastijdt daarmee wel het lichaam, maar God wordt er niet door verheerlijkt en zijn beloften er niet door gerealiseerd. Zij dienen slechts tot verzadiging van het vrome vlees, dat door zelfkwalling, pijniging, kastijding en onthouding, Gode welgevallige werken meent te doen (*Colossenzen 2:20-23*). Wij willen daarom 'ons bewustzijn reinigen van dode werken' (*Hebreeën 9:14*), maar ook niet blijven staan bij een 'dood geloof'. Op de weg des heils naar de heerlijkheid toe, zal men in geloof moeten vasthouden aan de woorden van God en dit geloof omzetten in werken die hiermee overeenstemmen of eraan beantwoorden.

**18. Maar, zal iemand zeggen: Gij hebt geloof en ik heb werken. Toon mij dan uw geloof zonder de werken, en ik zal u mijn geloof tonen uit mijn werken.**

Hier wordt opnieuw iemand sprekende ingevoerd. Deze richt zich nu tot de broeders uit *vers 14*, die beweren geloof te hebben zonder dat hun werken hiervan getuigen. Hij beweert van zichzelf dat hij wel goede werken heeft, dus dat hij rechtvaardige daden verricht. In plaats van: 'Maar, zal iemand zeggen', zou men duidelijker kunnen vertalen: 'Iemand kan beter zeggen'. Deze spreker nodigt de eerste broeders uit, aan hem hun geloof te tonen zonder daarvan uitdrukking te geven in woord en daad. Indien men immers zegt geloof te bezitten, moet men hiervan ook getuigenis kunnen afleggen, of door daden dit geloof manifesteren. De aangesprokenen zijn evenwel niet bij machte zonder werken hun ge-

loof te tonen, maar de spreker zelf wil wel door zijn goede werken tonen dat hij in God gelooft en met diens wetten en gedachten rekening houdt. Alle goede werken overigens zijn uit God; zelfs die van de heidenen zijn een gevolg van zijn ingeschapen wet (*Romeinen 2:14,15*).

**19. Gij gelooft, dat God één is? Daaraan doet gij wèl, maar dat geloven de boze geesten ook, en zij sidderen.**

Nadat Jacobus eerst in de *verzen 15 en 16* een voorbeeld uit de natuurlijke wereld gegeven heeft ten einde aan te tonen dat geloof zonder werken waardeloos is, neemt hij nu een voorbeeld uit de wereld der geesten.

De schrijver stelt dat ‘God één is’ of dat Hij ‘een en dezelfde’ is. Dit betekent dat God enkel licht is en geen duisternis in Hem gevonden kan worden. God is onverdeeld. Hij is alleen rechtvaardig, alleen barmhartig, alleen heilig en alleen goed. Ook is er bij Hem geen verandering of schaduw van ommekeer (*1:17*).

Op dezelfde wijze worden wij door de Heer opgeroepen één te zijn, gelijk de Vader en de Zoon één zijn (*Johannes 17:22*), dus bijvoorbeeld één in trouw, barmhartigheid en in het onderhouden van al Gods wetten. Indien wij niet één zijn, zijn wij innerlijk verdeeld, dus bijvoorbeeld dan weer eens trouw en dan weer eens ontrouw, dan weer eens rein en dan weer eens onrein. Wij zijn dan dubbelhartig of gespleten en ontvangen geen enkel geestelijk goed van God; geen van zijn rijke beloften wordt dan in ons leven gerealiseerd. De ware eenheid van alle gelovigen zal alleen werkelijkheid worden, wanneer ieder op deze wijze zelf één geworden is.

Jacobus prijst het in zijn lezers, indien zij geloven dat God één is. Dit was immers een groot verschil met de opvatting die zij als Joden vroeger over God hadden en die bijvoorbeeld Job deed uitroepen: ‘Zouden wij het goede van God aannemen en het kwade niet?’ (*Job 2:10*). Wanneer de christen dit geloof heeft, maar er niets mee doet, is het van hetzelfde niveau als het geloof van de boze geesten, want dezen moeten dit principe ook erkennen. Zij weten immers dat God door het kwade niet verzocht kan worden en zijn er dus zeker van dat zij de eenheid van goddelijke eigenschappen niet kunnen aantasten of doorbreken.

Ook de boze geesten zijn één, want dezen zijn ook niet verdeeld of dubbelhartig. Zij zijn alleen duisternis, alleen haat, alleen wetteloos, alleen wreed en alleen onheilig. Er is geen enkel goed in de demonenwereld. Zij zijn geneigd tot alle kwaad en onbekwaam tot enig goed. Maar zij weten dat hun één-zijn niet bestand is tegen de onverdeeldheid van God. Zoals de duisternis wijkt voor het licht, zo moeten zij vlieden voor Hem, die op de grote witte troon gezeten is. Hun geloof in de ene God is dus voor hen geen steun, maar juist de oorzaak van hun angst. Hun eenheid van duisternis, ongerechtigheid en onbarmhartigheid, moet het afleggen tegen de eenheid van de heerlijkheid Gods.

Als christenen zullen wij de naam van onze hemelse Vader moeten heiligen. Wij zullen Hem dan nooit in verband brengen met wetteloosheid, wraakgierigheid en vergelding van kwaad met kwaad. Wij zullen Hem niet de auteur noemen van ziekte, zonde, gewelddadigheid, rampspoed, ongeval, ellende, leugen en dwaling. Wanneer wij Hem heiligen, betekent dit dat wij Hem in ons hart gescheiden houden of apart gezet hebben van het kwade, van de duisternis en van het verderf. Met Jacobus zullen wij belijden dat alles wat goed en volmaakt is, van boven neerdaalt van de Vader der lichten en alles wat slecht en wetteloos is, van de duivel komt. God is een goede God en de duivel is een slechte duivel.

Wanneer God Zich gaat wreken, doet Hij dit op zijn ware vijanden, de boze geesten, door ze van Zich weg te doen. Voor hen en voor alle mensen die zich solidair met deze geesten verklaard hebben, wacht 'een eeuwig verderf, ver van het aangezicht des Heren' (*2 Thessalonicenzen 1:9*).

Gods eenheid behoeft óns niet te doen sidderen, omdat wij geroepen zijn tot het verkrijgen van de goddelijke natuur, tot zijn niveau en tot zijn heerlijkheid. Wanneer wij op zijn woord ingaan en daarnaar handelen, zullen wij volmaakt zijn en één, gelijk de Vader die in de hemelen is, volmaakt is en één.

Wij merken op, dat de gelovigen in het oude verbond geen weet hadden van deze eenheid Gods. Alles wat uit de onzienlijke wereld tot hen kwam, schreven zij toe aan de Allerhoogste, zowel het goede als het kwade. Hun kennen en profeteren was onvolkomen; daarom lezen wij uitspraken als: 'Wie maakt stom of doof,

ziende of blind; ben Ik het niet, de Here?' (*Exodus 4:11*, vergelijk *1 Corinthiërs 13:9*).

Door gebrek aan kennis en inzicht in de hemelse gewesten kon God de volle waarheid niet doorgeven, maar door Jezus Christus is de waarheid in deze wereld gekomen en Hij belooft dat de Heilige Geest ons zal leiden in de volle waarheid (*Johannes 1:17* en *16:13*). Er wordt in het oude verbond gesproken over 'een boze geest, die van de Here kwam' (*1 Samuël 16:14*). Wij lezen in *2 Samuël 24:1* dat de Here David aanporde het volk te tellen en in *1 Kronieken 21:1* wordt deze verzoeking aan de satan toegeschreven. In het Nieuwe Testament ontsluitte Jezus evenwel door zijn prediking de mysteries van het Koninkrijk der hemelen, die alle eeuwen verzwegen waren geweest. Ook Paulus sprak over een geheim dat ten tijde van vroegere geslachten niet bekend was geworden, maar nu door hem 'verraden' werd (*Mattheüs 13:35* en *Efeziërs 3:4,5*).

Velen vertalen onze tekst door: 'Gij gelooft dat er slechts één God is'. Dan zou deze tekst dus afgestemd zijn op het oudtestamentische, monotheïstische Joodse denken. De apostel schreef evenwel in dit verband: 'Wij weten, dat er geen afgod in de wereld bestaat en dat er geen God is dan Eén. Want al zijn er ook zogenaamde goden, hetzij in de hemel, hetzij op de aarde - en werkelijk zijn er goden in menigte en heren in menigte - voor ons nochtans is er maar één God, de Vader, uit wie alle dingen zijn en tot wie wij zijn, en één Here, Jezus Christus, door wie alle dingen zijn, en wij door Hem' (*1 Corinthiërs 8:4-6*).

Ook voor de christen is er slechts één heerser, één inspirator en één voorwerp van aanbidding, namelijk de enige waarachtige God en zijn Woord. Jezus Christus en zijn Hand, de Heilige Geest. Wij 'doen wél' in deze God te geloven, want Hij heeft alle macht in hemel en op aarde. De duivelen geloven dat ook, maar het is de onaantastbaarheid van God en zijn onveranderlijkheid die hen doen sidderen. Daarom is het in verband met de gedachte die Jacobus hier ontwikkelt, logischer te vertalen: God is één.

**20. Wilt gij weten, gij dwaze mens, dat het geloof zonder de werken niets uitwerkt?**



Er waren in de dagen van Jacobus christenen die aanvaard hadden, dat zij gerechtvaardigd waren zonder werken der wet, dus zonder ceremoniën en offers voor hun zondesschuld. Dit was natuurlijk juist, maar zij meenden dat nu alle beloften die God nog verder gegeven had, ook gerealiseerd werden zonder dat zij daaraan meewerkten. Zij stelden zich dus passief op inzake het verkrijgen van toezeggingen in hun leven.

In zijn verstoordheid hierover richt Jacobus zich tot zo'n 'gelovige' en noemt hem dwaas, ijdel of leeghoofdig. Deze meent immers dat hij in zijn geloof iets bezit dat waarde voor God heeft en toch ontbreekt hem juist datgene dat hij hebben moet: een rechtvaardig leven. Bovendien is hij niet degene voor wie hij gehouden wil worden, namelijk een rechtvaardige.

Met de vraag: 'Wilt gij weten?' zal nu Jacobus zo'n religieuze snoever die meent alles reeds te bezitten, op zijn wens het bewijs leveren, dat hij in wezen niets heeft en dat zijn geloof na de rechtvaardigmaking, verder onvruchtbaar is of dood.

Ook in onze dagen zijn er zulke dwazen, die menen dat een geloof zonder werken vrucht zal afwerpen. Zij zoeken bevrijding van zonden, maar zij drijven in het geloof geen duivelen uit en laten hiervoor ook niet met zich bidden. Zij verlangen wel geestelijke gaven te bezitten, maar ijveren er niet naar en oefenen er zich niet in. Men ontvangt immers geen begaafdheden van kennis, indien men de Schriften niet bestudeert, en geen wijsheid, indien men Gods Woord niet toepast.

Wanneer iemand bijvoorbeeld de belofte tot genezing aangrijpt, zal hij er ook werkzaam mee moeten zijn. Hij zal door zijn optreden moeten laten zien, dat hij geloof bezit. Wanneer hij onrustig heen en weer rent, is dit een teken van ongeloof en geen bewijs van vertrouwen op God, of van zijn inzicht in de geestelijke werkelijkheid. Hij zal in geloof de ziektemachten moeten weerstaan of de oudsten van de gemeente moeten roepen om hem te zalven met olie in de naam des Heren. Dit geloof in zijn genezing functioneert dus iets anders dan zijn geloof in de rechtvaardigmaking; het grijpt zich vast aan een andere belofte. Daarom is het verkeerd om tot iemand die geen geloof tot genezing heeft, te zeggen dat hij in het geheel geen geloof bezit. Hij kan immers wel geloven in zijn gerechtigheid en in zijn kinschap van God.

Wat het aanspreken met ‘dwaze mens’ betreft, kan men natuurlijk aanvoeren dat de Heer in de bergrede sprak, dat ‘Wie tot zijn broeder zegt: Leeghoofd, zal vervallen aan de Hoge Raad, en wie zegt: Dwaas, zal vervallen aan het hellevuur’. Maar in diezelfde toespraak vergelijkt Jezus ieder die wel zijn woorden hoort, maar er niet naar handelt, met een dwaas mens die zijn huis op het zand bouwde (*Mattheüs 5:22 en 7:26*). Ook in zijn tweede bergrede sprak Hij van dwaze maagden (*Mattheüs 25:2*). Jezus bedoelt dat men niet rechtstreeks een persoon mag veroordelen en minachten, maar in het algemeen zijn er wel wijze en dwaze mensen. Onze taak is het evenwel niet om onze broeder te vonnissen, maar te trachten hem te scheiden van de macht der duisternis onder wier invloed hij zich bevindt.

**21-23. *Is onze vader Abraham niet uit werken gerechtvaardigd, toen hij zijn zoon Izak op het altaar legde? Daaruit kunt gij zien, dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken, en dat dit geloof pas volkomen werd uit de werken; en het schriftwoord werd vervuld, dat zegt: Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd.***

Jacobus richt zich tot de Joodse christenen, kinderen van Abraham, die alleen door het geloof de vergeving der zonden beleefden en verder maar afwachtten wat de Heer hun nog schenken zou. Tot hen zegt hij: ‘Toon mij eens úw geloof zonder de werken’. Dit kan natuurlijk niet, want een geloof dat niet in woord en werk naar buiten treedt, brengt niemand heil. Om dit te bewijzen, gaf Jacobus eerst een voorbeeld uit de natuurlijke wereld (*vers 15*), daarna één uit de wereld van de geesten (*vers 19*) en nu wil hij met het voorbeeld van een man die ook de rechtvaardigheid door het geloof ontving, bewijzen, dat ook bij vader Abraham het geloof getoond moest worden uit de werken.

Toen Abraham Izak ging offeren, was hij reeds vele jaren een gelovige en God had hem zijn geloof reeds tot gerechtigheid gerekend (*Genesis 15:6*). Toen hij zijn zoon Izak moest gaan offeren, werd dit geloof evenwel zwaar beproefd, maar Abraham volhardde in zijn vertrouwen op Gods belofte. De opdracht om Izak te

doden, was immers lijnrecht in strijd met de toezegging dat deze zoon zijn zaad genoemd zou worden, ‘want door Izak zal men van uw nageslacht spreken’ (*Genesis 21:12, Romeinen 9:7 en Hebreëen 11:18*). Het kostte Abraham wel veel strijd, maar hij overwon, toen hij overlegde en ervan overtuigd raakte, dat God machtig was om zijn zoon zelfs uit de doden op te wekken (*Hebreëen 11:18,19*).

Als er staat: ‘Het schriftwoord werd vervuld, dat zegt Abraham geloofde en het werd hem tot gerechtigheid gerekend’, houdt dit dus niet in dat deze aartsvader bij de offerande van zijn zoon, door God toen pas als een rechtvaardige werd beschouwd. Bij de offerande van zijn zoon toonde hij evenwel de grootte van zijn geloof en van zijn vertrouwen, zodat God onder ede kon bevestigen, dat de belofte vervuld zou worden aan Abraham en zijn nageslacht, omdat zijn geloof stand gehouden had onder de zwaarste omstandigheden (*Genesis 22:16-18 en Hebreëen 6:13-15*). De werken van Abraham maakten de beloften Gods toen onvoorwaardelijk aan zijn persoon en aan zijn nageslacht vast. Zij werden toen geconsolideerd en zijn geloof zou vrucht voortbrengen tot zegen voor de ganse aarde.

Voortaan was Abraham aan God verbonden als diens vriend. Hij was dus hogerop gekomen. Zulk een werkend geloof zal ons ook tot vrienden van God maken, want Jezus sprak tot zijn discipelen: ‘Gij zijt mijn vrienden, indien gij doet, wat Ik u gebied. Ik noem u niet meer slaven, want de slaaf weet niet, wat zijn heer doet; maar u heb Ik vrienden genoemd, omdat Ik alles, wat Ik van mijn Vader gehoord heb, u heb bekend gemaakt’ (*Johannes 15:14,15*). Daarom kreeg Abraham ook inzicht in het Koninkrijk der hemelen, want God kon zijn gedachten aan hem meedelen, zoals een man zijn plannen met zijn vriend bespreekt. Abraham was de eerste mens die de opstanding der doden zag en ook de eerste aan wie de Heer het nieuwe Jeruzalem kon tonen (*Hebreëen 11:10,18*).

Zo sprak God tot Mozes van mond tot mond, ‘duidelijk en niet in raadselen’ (*Numeri 12:8*). Mozes aanschouwde gedeeltelijk de gestalte des Heren, dit wil zeggen: hij verstond de gedachten van God, bijvoorbeeld aangaande de verzoening, ‘want Hij maakte Mozes zijn wegen bekend’ (*Psalm 103:7*).

**24. *Gij ziet, dat een mens gerechtvaardigd wordt uit werken en niet slechts uit geloof.***

Jacobus spreekt hier niet over christenen die de rechtvaardigheid verkregen hebben door het bloed van Jezus Christus noch over oudtestamentische gelovigen die door werken der wet, dat is door offers verzoening hadden ontvangen, maar over hen die als rechtvaardigen leefden op grond van het geloof in de woorden van God, een geloof dat zij door werken bevestigden.

Naast Abraham kan ook Job genoemd worden, want deze rechtvaardige hield onder zware beproevingen aan God vast, en hij zondigde zelfs niet met zijn lippen (*Job 2:10*). Volgens *Jacobus 3:2* was Job dus een volmaakt man. Hij wordt daarom zalig geprezen (*5:11*). Ook Henoch en Noach waren mensen die hun geloof 'waar' maakten in een rechtvaardige levenswandel. De uitspraak dat een mens gerechtvaardigd wordt uit werken en niet slechts uit geloof, geldt daarom niet voor degenen die de schuldvergiftenis aanvaardden, maar zij is absoluut noodzakelijk voor degenen die de rijkdom van genade willen beërven die God voor zijn kinderen heeft weggelegd.

Degene die in Christus gelooft, behoeft voor zijn gerechtigheid niets meer te doen. Hij kan er alleen God voor danken! Maar wanneer hij de verdere beloften van God gelooft, zal hij dit geloof door zijn werken moeten bevestigen. Zo zal hij bijvoorbeeld wat het natuurlijke betreft, in alle omstandigheden onbezorgd moeten leven, omdat hij de belofte heeft: 'Weest in geen ding bezorgd' (*Filippenzen 4:6*). Hij zal de geestelijke erfenis in bezit moeten nemen, en dit gaat niet zonder werken. In Christus Jezus zijnde, verwachten wij alles waarop wij hopen, van het geloof door liefde werkende (*Galaten 5:6*).

**25. *En is niet evenzo Rachab, de hoer, uit werken gerechtvaardigd, toen zij de boodschappers in huis nam en langs een andere weg liet heengaan?***

Het vierde voorbeeld betreft Rachab, een heidense vrouw, die slechts bij geruchte van de God van Israël had vernomen. Abraham was een voorbeeld van een man wiens gehele leven door zijn

geloof gekenmerkt was. Hier zien wij een voorbeeld van iemand die bekend stond om haar zonden, wier geloof gering was en op veel lagere trap stond. Toch geloofde Rachab in de grootheid van de God van Israël: 'Uw God, is een God in de hemel boven en op de aarde beneden' (*Jozua 2:11*).

Hoewel zij geen enkele belofte bezat, sloot zij zich aan bij het volk aan wie de beloften geschonken waren. Hierin bleek haar geloof en lag haar redding. Haar geloof toonde zij bij het verbergen en het verder helpen van de verspieters. De zekerheid van haar geloof bleek ook daaruit, dat zij deze mannen een eed liet zweren met de bedoeling dat haar leven en dat van haar familie gespaard zou blijven. Door haar werken werd Rachab gerechtvaardigd; door haar geloof koos zij de zijde van de God van Israël en dat van zijn volk boven het welzijn van haar eigen land. Door haar werken brak zij met haar bekenden en haar slecht levensgedrag en bevorderde zij het welzijn van de verspieters. Als resultaat van haar geloof dat door de liefde werkte ten bate van het volk Gods, werd zij behouden en opgenomen in het volk des Heren, waar zij een stammoeder werd van Jezus (*Mattheüs 1:5*). In de lijst van geloofshelden staat van haar: 'Door het geloof is Rachab, de hoer, niet met de ongehoorzamen omgekomen, daar zij de verspieters met vrede had opgenomen', dus door haar werken die vrucht waren van haar geloof (*Hebreeën 11:31*).

**26. *Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder werken dood.***

Het gevaar dreigt dat er onder rechtzinnige belijders geschermd wordt met de slogan: geloven alleen. Op overeenkomstige wijze vertrouwden de orthodoxe leidslieden in Jezus' dagen op hun afstamming en kindschap van Abraham. Zij antwoordden de Heer immers: 'Wij zijn Abrahams nageslacht' (*Johannes 8:33*). Maar reeds Johannes de Doper sprak tot de Farizeeën en Sadduceeën: 'Brengt dan vrucht voort, die aan de bekering beantwoordt; en beeldt u niet in dat gij tot uzelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham tot vader' (*Mattheüs 3:8,9*). Zoals deze Joodse leidslieden dachten dat alle beloften van God hun automatisch ten deel vielen vanwege hun afkomst, zo denken vele christenen dat de ganse hemelse

erfenis hun vanzelf toekomt liefst als bij toverslag na hun dood omdat zij in de schuldvergeving geloven.

Natuurlijk is het voor ons een zekerheid dat wij gerechtvaardigd zijn door het geloof in de schuldvergeving, maar wij kunnen niet blijven staan bij dit 'geloven alleen'. De Heer geeft, nadat wij door de poort van het Koninkrijk Gods binnengegaan zijn, dit is Jezus Christus als onze persoonlijke Verlosser hebben aangenomen, steeds weer nieuwe beloften. Wanneer wij deze in het geloof aanvaarden, zullen wij moeten händelen om deze gerealiseerd te krijgen. Wij zullen niet mogen leven als onveranderde mensen, maar wij zullen moeten wandelen in gerechtigheid die aan het geloof beantwoordt (*Hebreeën 11:7*). Wij zullen moeten denken, spreken en handelen overeenkomstig de woorden of de beloften Gods, waarin wij geloven.

De kracht van het natuurlijke leven is de menselijke geest en de levenskracht van het lichaam van Christus is de Heilige Geest. Leven is activiteit en groei, zowel in de natuurlijke als in de geestelijke wereld. Waar de Geest Gods werkt, worden de vruchten of de werken van het geloof openbaar. Leven door geloof veronderstelt altijd activiteit in de geestelijke wereld, zoals er staat: 'Want gij hebt volharding nodig, om, de wil van God doende, te verkrijgen hetgeen beloofd is... en mijn rechtvaardige zal uit geloof leven' (*Hebreeën 10:36-38*).

Ten slotte merken wij op dat Jacobus het lichaam zonder geest een dood lichaam noemt. Zolang de geest des levens in een mens functioneert, zal hij het sterfelijke lichaam levenskracht geven en onderhouden. Deze geest doet dus in iedere cel en in ieder weefsel dat leeft en groeit, zijn 'scheppende' invloed gelden. Alleen de geest kan de stof doen leven. Dit is het geheim van de zichtbare, levende schepping. Deze geest laat het lichaam los, indien hij zoveel weerstand ontmoet, dat bij zijn arbeid niet meer verrichten kan. Het lichaam keert dan terug tot het stof waaruit het genomen is.

De ziel en de geest van de mens behoren tot de geestelijke wereld, tot de dingen die men niet ziet. De Schrift zegt hiervan dat zij eeuwig zijn, dus onsterfelijk (*2 Corinthiërs 4:18*). Het sterven is dus een scheidingsproces tussen de innerlijke en de uitwendige mens.

Sommigen leren dat de totale mens in het graf gaat en dood is. Jacobus spreekt evenwel van een lichaam zonder geest. Wanneer het gestorven lichaam in het graf gelegd wordt, waar bevinden zich dan de 'dode' geest en ziel? Het is duidelijk dat deze laatste niet mee in het graf gelegd worden; zij behoren niet tot de stoffelijke wereld.

Reeds bij zijn leven functioneert de inwendige mens van de christen, dus zijn ziel en zijn geest, in het Koninkrijk Gods. Daar is geen dood en daar zal geen dood gezien noch gesmaakt worden. Deze inwendige mens die volgens *Efeziërs 2:6* reeds een plaats heeft in de hemelse gewesten, in Christus Jezus zijnde, verlaat dit lichaam van Christus niet bij zijn sterven. Tijdens zijn leven op aarde heeft de mens evenwel een natuurlijk en vernederd lichaam. Dit behoort tot het terrein waarvan Paulus zegt: 'Ons verblijf ver van de Here in de vreemde' (*2 Corinthiërs 5:6*).

Bij de opstanding uit de doden krijgt de inwendige mens die bij de Heer is, wonende in een onvergankelijk of geestelijk lichaam, het vermogen om in de zichtbare wereld te functioneren. Dit geestelijke lichaam heerst dan over de stof, zodat het zichtbare vormen kan aannemen. Het is dan gelijk aan het verheerlijkte opstandingslichaam van Jezus, waarmee Hij aan zijn discipelen verscheen.

## HOOFDSTUK 3

---

### 1. *Laten niet zovelen uwer leraars zijn, mijn broeders; gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden.*

Het Griekse woord ‘didaskalos’ wordt zowel door ‘meester’ als door ‘leraar’ vertaald en wordt ook weergegeven door ‘leermeester’.

Jacobus gaat nu over tot de behandeling van een nieuw thema, waartoe de aanleiding eveneens gelegen was in het gedrag van vele christenen. Het was toen reeds een bekend verschijnsel dat het welbespraakte leren en het manipuleren met teksten en woorden bij velen op de plaats komt van de christelijke werken. Het gevaar dreigde dat in de gemeente dezelfde ondeugden de overhand zouden nemen als in de Joodse synagoge. Paulus schreef hierover: ‘Hoe nu, gij, die een ander onderwijst, onderwijst gij uzelf niet? Gij, die predikt, dat men niet stelen mag, steelt gij? Die overspel verbiedt, doet gij overspel? Die gruwet van de afgoden, pleegt gij tempelroof? Die u op de wet beroemt, onteert gij God door uw overtreden van de wet? Want de naam Gods wordt om u gelasterd onder de heidenen, gelijk geschreven staat’ (*Romeinen 2:21-24*).

Vanwege de grote vrijheid kon in de samenkomsten nog vrijwel ieder aan het woord komen. De broeder des Heren waarschuwt de onbekwame broeders ervoor zichzelf niet op te dringen, omdat het leraarschap bij God hoog staat aangeschreven en men aan strenge eisen moet voldoen.

In het oude verbond hadden de priesters tot taak het onderwijs in de wet te geven (*Maleachi 2:7*) en de profeten spraken de van God geïnspireerde woorden. In het nieuwe verbond zien we ook geïnspireerde profeten aan wie openbaringen en gezichten ten deel vallen. Profeteren veronderstelt steeds inspiratie, het heeft altijd iets origineels en iets levendigs. Wanneer daarom sommigen tegenwoordig zeggen: ‘Zo spreekt de Heer’ en dan een aantal teksten aaneenrijgen of een aantal gemeenplaatsen opzeggen, is dit geen profeteren in de zin van de Schrift. Deze profeten zullen ge-



oordeeld worden naar de inhoud en het niveau van hun 'godspraken'. Zo staat er: 'Wat de profeten betreft, twee of drie mogen het woord voeren, en de anderen moeten het beoordelen' (*1 Corinthiërs 14:29*).

Een nieuwtestamentische leraar kan vergeleken worden met de onderwijzende priester uit het oude verbond, of met een schriftgeleerde die een discipel geworden is van het Koninkrijk der hemelen en van wie Jezus sprak, dat deze gelijk op een heer des huizes, die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen te voorschijn brengt (*Mattheüs 13:52*). De voorraad van kennis ontleent de leraar aan hetgeen de apostelen en profeten nalieten, maar hij moet ook zelf luisteren naar de stem van de Heilige Geest en zo een leerling van de Heer zijn, die licht ontvangt over hetgeen God vroeger gesproken heeft. Natuurlijk kan iemand profeet en leraar tegelijkertijd zijn.

Een leraar is iemand die anderen onderwijst en zich daarmee stelt boven hen die onderwezen worden. Hij moet dus zeker weten waarover hij spreekt. Hij moet een scherp inzicht hebben in de stof en deze nauwkeurig kunnen overdragen. Van Jezus werd gezegd dat de scharen versteld stonden over zijn leer, want Hij leerde hen als gezaghebbende (*Mattheüs 7:28,29*). Een leraar of onderwijzer heeft gezag onder zijn leerlingen, wanneer hij zijn stof beheerst. Wanneer hem vragen gesteld worden en het blijkt dat hij niet goed thuis is in zijn onderwerp, verliest hij zijn autoriteit. Een leraar in de gemeente moet een gedegen schriftkennis bezitten, maar ook inzicht hebben in het Koninkrijk der hemelen en staan onder besturing van de Heilige Geest, die hem in de volle waarheid leiden zal, zodat van hem gezegd kan worden dat al zijn woorden, als van God zijn' (*1 Petrus 4:11*).

Een leraar zal evenals een profeet, strenger beoordeeld mogen en moeten worden dan een ander lid van de gemeente, want Gods woord is leidinggevend voor het geloof en voor het leven der gemeente, en de leraar legt de woorden Gods uit. Brengt hij valse leringen, dan ontstaan verwarring en onrust en komt de gemeente op een doolweg. In *2 Petrus 2:1* wordt door de apostel gewaarschuwd voor valse leraars, die op geraffineerde wijze dwalingen doen binnensluipen.

De leraar mag nimmer blindelings geloof vragen: de hoorders

moeten hetgeen gesproken is, altijd kunnen toetsen aan Gods Woord. Inzonderheid zijn de oudsten verantwoordelijk voor wat in de gemeente geleerd wordt.

**2. *Want wij struikelen allen in velerlei opzicht; wie in zijn spreken niet struikelt, is een volmaakt man, in staat zelfs zijn gehele lichaam in toom te houden.***

Wie als leermeester wil optreden, zal zich terdege bewust moeten zijn van de zwaarte van dit ambt. Met de woorden: allen struikelen we op vele punten, schaaft Jacobus zich naast de apostel Paulus, die schreef: 'Want onvolkomen is ons kennen' (*1 Corinthiërs 13:9*). Door gebrek aan kennis struikelen de leraars. Struikelen doet de mens immers over iets, wat hij niet opmerkte en waarop hij niet bedacht was. Wanneer wij de wetten van het Koninkrijk der hemelen nog niet alle kennen, wanneer wij nog niet het juiste inzicht hebben in de methode van de vijand en in de beschikbare krachten in de hemelse gewesten, maken wij vergissingen. Het herstel wordt dan vertraagd of belemmerd en het bereiken van de volkomenheid wordt erdoor bemoeilijkt. Paulus schreef wel dat de gedachten van de boze hem niet onbekend waren, maar tegelijkertijd erkende hij dat er ook bij hem nog een zoeken en tasten was: 'Niet, dat ik het reeds zou verkregen hebben of reeds volmaakt zou zijn, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, omdat ik ook door Christus Jezus gegrepen ben' (*Filippenzen 3:12*).

Men kan struikelen in het zieleleven, zodat men tot zonde komt, maar men kan ook geestelijk struikelen doordat de geest door leugen en dwaling wordt misleid. Het is gemakkelijker zich voor zonde te hoeden en zich daarvoor af te schermen, dan in woorden niet te struikelen, want zondemachten brengen de mens tot daden in de zichtbare wereld, maar leugnemachten en dwaalgeesten opereren alleen in de onzienlijke wereld en hun vrucht is het gesproken woord, dat de innerlijke mens van de hoorder aantast. Zolang ons kennen ten dele is en onze onderscheiding tussen waarheid en leugen niet volkomen, kunnen wij de gedachte Gods nog niet op volmaakte wijze uitdrukken en weergeven. Als leraar wordt ons bovendien de volle waarheid slechts trapsgewijs

geopenbaard en dikwijls vinden wij haar neergelegd in beelden en in gelijkenissen, die eerst 'verstaan' en daarna betrokken moeten worden op de hemelse gewesten; daar ligt immers de oorsprong van alle dingen.

Wie zich in zijn spreken en onderwijzen niet meer vergist, is een volmaakt man, dus een christen met wie God zijn doel bereikt heeft. Deze volmaakten zullen Hem dan 'volmaakt kennen', want zij zullen aan het beeld van Jezus gelijkvormig zijn en Hem zien, gelijk Hij is (1 Johannes 3:2). Jezus had de volle kennis en de volle wijsheid en daarom struikelde Hij ook niet.

Hoemeer in een christen de kennis, wijsheid en onderscheiding der geesten toenemen, met het vertrouwen op de kracht Gods, des te gemakkelijker kan en zal hij zijn lichaam, dus ook zijn tong, onder controle houden of beteugelen. Door de verlichting van de Heilige Geest wordt dan bewaarheid: 'Hem nu, die u voor struikelen kan behoeden en onberispelijk doen staan voor zijn heerlijkheid in grote vreugde' (Judas 24). Zo iemand is een volmaakt mens.

Helaas, velen hebben deze tekst aangehaald om hun zonden goed te praten. Zij zeggen maar al te gaarne én generaliserend dat wij allen in vele opzichten struikelen. Maar wanneer iemand de wil Gods kent en toch 'struikelt', is hij niet te verontschuldigen, maar wordt zijn overtreding als opzettelijk zondigen te zwaarder aangerekend. Struikelen doet men over dingen die men niet weet en niet heeft voorzien. Wat de zonde betreft, is Gods wil duidelijk geopenbaard en de zondaar is dus niet te verontschuldigen. Wat de leugen en de dwaling aangaat, liggen de kennis en de onderscheiding ervan moeilijker. Vandaar dat zovele 'struikelingen' in de loop van de kerkgeschiedenis gemaakt zijn.

***3-4. Als wij paarden de toom in de bek leggen, zodat zij ons gehoorzamen, kunnen wij ook hun gehele lichaam besturen. Zie, ook de schepen, ofschoon zij zo groot zijn en door sterke winden voortgedreven worden, worden door een zeer klein roer gestuurd, waarheen maar het believen van de stuurman wil.***

Als illustratie van de macht der tong, dus die van het woord, spreekt Jacobus eerst over een paard dat aan de toom in de bek

gehoorzamen moet. Door middel van de teugel heeft de berijder macht over het gehele dier. Hij kan het besturen en het beest moet met zijn gehele lichaam aan de wil van de mens gehoorzamen. Ook David maakte deze vergelijking, toen hij dichtte: 'Ik zal mijn wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijn tong; ik zal mijn mond met een breidel bewaren, terwijl de goddeloze nog tegenover mij is' (*Psalm 39:2*, St. Vert.).

Met de teugel besturen wij niet alleen de bek van het paard, maar het gehele grote paardelichaam. Hieruit ziet men dan de betekenis van de mond ten opzichte van de gehele mens. Macht over de tong, wil zeggen een complete overwinning op de slavernij aan de boze geesten, die door ons heen willen spreken.

Als tweede illustratie gebruikt Jacobus het beeld van grote schepen, die door een klein roer gewend worden. Hoewel er een onstuimige wind waait, blijft het schip gehoorzamen aan de stuurman, zolang deze het roer in zijn macht heeft. Met kleine kracht wordt het schip geregeerd en in die richting gekoerst, die de stuurman wenst.

***5-6. Zo is ook de tong een klein lid en voert toch een hoge toon. Zie, hoe weinig vuur een groot bos in brand steekt. Ook de tong is een vuur, zij is de wereld der ongerechtigheid; de tong neemt haar plaats in onder onze leden, als iets, dat het gehele lichaam bezoedelt en het rad der geboorte in vlam zet, terwijl zij zelf in vlam gezet wordt door de hel.***

Onder onze leden is de tong slechts heel klein, maar zij heeft heel wat in te brengen. Zij heeft grote macht, want het woord beïnvloedt de inwendige mens. Het brengt niet alleen gedachten naar buiten, maar verandert en beheerst de gedachten van andere personen.

Een nieuw voorbeeld van iets kleins dat grote gevolgen veroorzaakt, is een klein vuur dat een heel woud doet afbranden. De tong is hier beeld van het gesproken of geschreven woord.

Voor een goed verstaan van dit gedeelte merken we op, dat hier bijna alleen over de ongunstige werking van de tong wordt gesproken. Wanneer wij onze tong in dienst stellen van de boze geesten ten einde hun gedachten door te geven, werken onze woorden

als een vuur dat beschadigt en verteert. De negatieve en leugenachtige woorden openbaren een wereld van ongerechtigheid en zij bewerken ellende. Het is dus van het allergrootste belang erop te letten wiens gedachten men overneemt, aan wie men zijn tong uitleent en wiens woord men spreekt.

Wanneer wij de gedachten van de boze doorgeven, zal ook onze innerlijke mens de kwade vruchten ervan plukken. *Spreuken 18:20,21* luidt: 'Van de vrucht van iemands mond wordt zijn binnenste verzadigd; hij verzadigt zich van de opbrengst van zijn lippen. Dood en leven zijn in de macht der tong, wie aan haar toegeeft, zal haar vrucht eten.' Daarom: 'Geef uw mond geen gelegenheid om u te doen zondigen' (*Prediker 5:5*).

Een boze tong verontreinigt het gehele lichaam. Het wentelend rad der geboorte is beeld van de levensloop des mensen met zijn wisselende lotgevallen. Bij de geboorte begint dit rad te draaien. Heel de ontwikkelingsgang van de mens komt dan onder de beïnvloeding van de boze, door wat hij van anderen hoort of door wat hijzelf spreekt. Hij wordt in vlam gezet of aangestoken door de hel. Dit alles geldt voor degene wiens tong geleid of gebruikt wordt door boze geesten, door machten van het vuur of de hel. Kwade vermoedens, verkeerde voorstellingen, onwaarheden, laster, beschuldigingen, jaloezie, nijd, toorn, haat, verwijten en dreigementen vormen een deel der vernietigende vlammen die geproduceerd worden door de tongen der goddelozen.

Voor 'terwijl zij zelf in vlam gezet wordt', lezen wij liever met de Lutherse vertaling: 'Als zij door de hel ontstoken is'. Wij zouden ook kunnen zeggen 'Indien', want het tegengestelde is ook waar. Indien onze woorden staan onder de leiding van de Heilige Geest, wordt ons lichaam verlicht. Met de mond belijdt men immers tot behoud voor de totale mens (*Romeinen 10:10*). Ook staat er: 'Zij hebben hem (de boze) overwonnen door het woord van hun getuigenis' (*Openbaring 12:11*). Jezus sprak: 'Een goed mens brengt uit zijn goede schat goede dingen voort', maar ook: 'Maar wat de mond uitkomt, dat maakt de mens onrein', indien zijn gedachten verkeerd zijn (*Mattheüs 12:35 en 15:11*).

***7-8. Want alle soorten van wilde dieren en vogels, van kruipende dieren en zeedieren worden bedwongen en zijn bedwongen door***

*de menselijke natuur, maar de tong kan geen mens bedwingen. Zij is een onberekenbaar kwaad, vol dodelijk venijn.*

De menselijke natuur is wel sterk en in staat heel wat in de zienlijke wereld aan zich te onderwerpen. Zij heerst niet alleen over de levenloze stof, maar ook over de levende zielen. Deze zijn alle onderworpen aan de menselijke natuur of de menselijke aard. Maar de tong wordt vanuit de onzienlijke wereld bespeeld of gebruikt. De menselijke geest wordt beïnvloed door de Heilige Geest, maar ook door de boze geesten. De woorden die de mens spreekt, leggen getuigenis af van het feit met wie zijn geest verbonden is. Onze geest staat dus niet 'vrij' in de geestelijke wereld, zoals dit doorgaans met de mens wel het geval is in de natuurlijke wereld. Deze kan immers zeggen: 'Vandaag ga ik studeren en m'n auto wassen. Morgen ga ik het gras maaien'. Maar als men zich op zuiver geestelijke dingen richt, ondervindt men vaak een weerstand in de hemelse gewesten. Wanneer onze tong gebruikt wordt door een macht der duisternis, gaat het kwaad veel verder dan wij ons voorstellen en de aangebrachte schade is groter dan wij kunnen berekenen. Een vijandig woord werkt als venijn op het innerlijke leven. Het brengt verderf en dood voort, want het openbaart haat, afgunst, nijd, of het brengt twist en tweedracht voort bij de hoorder. Een gedachte die men in woorden heeft omgezet, gaat bovendien een zelfstandig bestaan voeren en werkt ten leven of ten dode. Men kan er wel een rectificerend woord achteraan sturen, maar het nooit meer ongedaan of onwerkzaam maken. 'Het eens gesproken woord, vliegt als een kogel voort; wee u, zo het kwetst of moordt!'

**9-10. Met haar loven wij de Here en Vader en met haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis Gods geschapen zijn: uit dezelfde mond komt zegening en vervloeking voort. Dit moet, mijn broeders, niet zo zijn.**

Jacobus spreekt tot broeders die een verdeeld hart hebben. Soms loven zij God en stellen zij hun tong in dienst van de Heer, maar een volgend ogenblik vervloeken zij hun naaste. De mens, en dus ook hun naaste, is naar Gods beeld geschapen, ten einde met

Hem te regeren over al de werken van zijn handen. Zij moeten deze mensen dus liefhebben als zichzelf en niet vervloeken, dat is prijsgeven aan de boze geesten, de vijanden van God. Uit dezelfde mond komt echter ook zegening voort, dit wil zeggen dat men de medemens verbindt met het goede dat God schenkt.

Jacobus spreekt niet over de mensheid als wereld buiten Christus, maar hij richt zich tot hen die zeggen christenen te zijn. Hoeveel onheilig twistvuur is ook door de adem van een onbedachtzame mond onder gelovigen aangeblazen? Hoeveel kwaad is er niet door middel van een zalvende tong gesticht? Hoeveel banvloeken zijn niet uitgesproken over de hoofden van ware kinderen van God? Hoeveel dwalingen worden niet geleerd en hoeveel valse profetieën zijn er niet in het midden van Gods volk neergelegd, terwijl men getuigde: 'Zo zegt de Heer'? Welk een bedilzucht en bemoeizucht zijn niet vaak het rampzalige werk van de tong in het huisgezin Gods, waar allen broeders moesten zijn en ieder de ander uitnemender behoort te achten dan zichzelf? Daarom bad David reeds: 'Here, stel een wacht voor mijn mond, waak over de deuren van mijn lippen' (*Psalm 141:3*).

**11-12. Doet soms een bron uit dezelfde ader zoet en bitter water opwellen? Kan soms, mijn broeders, een vijgeboom olijven of een wijnstok vijgen opleveren? Evenmin kan een zilte bron zoet water geven.**

Men zou een dubbelhartig christen kunnen vergelijken met een fontein, waaruit dan weer zoet en dan weer bitter water opspuit. Of met een vijgeboom die ook olijven draagt, of met een wijnstok waaraan ook vijgen groeien. Zoals deze voorbeelden tegen de natuur ingaan, zo is ook gespletenheid tegen de natuur van de christen. Wie innerlijk verdeeld is, moet niet menen dat hij door God als zoon wordt beschouwd en dat hij iets zal ontvangen van de rijke beloften en van de goede gaven die de Vader der lichten van boven doet neerdalen.

Als laatste voorbeeld vergelijkt de broeder des Heren de christen die met een demonische macht verbonden is, met een zilte bron, die geen zoet en levend water kan geven dus geen volle waarheid kan brengen.

De aanvang in *vers 1* was: laten niet zovelen uwer leraars zijn. Jacobus heeft nu duidelijk aangetoond welke gevaren het leraarschap voor innerlijk verdeelden en dubbelhartige christenen meebrengt. Hij heeft hier gewaarschuwd tegen een ernstig en reëel gevaar, want in de geschiedenis van de kerk is het aantal valse leraars zeer groot geweest.

In zijn tweede zendbrief waarschuwt Petrus in het tweede hoofdstuk ook tegen de dwaalleraars. Zij vormen in de gemeenten een concreet gevaar, omdat hun tong niet door de Heilige Geest, maar door boze geesten bestuurd wordt. Op zijn best aanvaarden zij de verzoening door het bloed van het Lam, maar de werking van de Heilige Geest om de gemeente tot de volmaaktheid te voeren, wordt door hen geloochend en weerstaan. Daarom schreef deze apostel dat zulken hun tong niet gebruiken om God te verheerlijken, want 'zij schromen niet de heerlijkheden te lasteren'. De dwaalleraars spreken dus kwalijk of minachtend over de rijke erfenis die God heeft beloofd. Zij lasteren de doop met de Heilige Geest, de werking van de geestelijke gaven in de gemeente, een wandel in de hemelse gewesten in waarheid en gerechtigheid, het opwassen tot het zoonschap en de mogelijkheid tot het bereiken van de volkomenheid.

### ***13. Wie is wijs en verstandig onder u? Hij tone uit zijn goede wandel zijn werken met wijze zachtmoedigheid.***

Waarom begint Jacobus nu onverwacht te vragen wie wijs en verstandig is, nadat hij eerst aangetoond heeft dat goede werken noodzakelijk zijn en dat alleen iemand die zijn tong in bedwang kan houden, geschikt is om anderen te onderwijzen? De godvruchtige werken beogen immers het welzijn van de naaste, zowel in de natuurlijke als in de geestelijke wereld, en goede woorden zijn uitingen van de geest om de Heer groot te maken en om aan onze naaste de gedachten Gods te openbaren.

Nu is iemand wijs, wanneer hij zijn kennis om kan zetten in de praktijk van het leven. Hij is verstandig, wanneer hij de dingen die hij hoort, ook verstaat en begrijpt. Hoe meer iemand weet en hoe beter inzicht hij heeft, des te gemakkelijker kan hij goede werken verrichten en een voortreffelijke levenswandel hebben



door de kracht van Gods Geest in hem. Zijn woorden en daden zijn dan niet in tegenstelling met zijn kennis, maar ze stemmen ermee overeen. Hij gehoorzaamt dan aan de wetten van God, niet omdat hij ze doen moet, maar omdat hij ze vanzelfsprekend acht. Ze zijn geschreven in zijn hart en in zijn verstand neergelegd. Zulk een levenshouding zal ook van invloed zijn op de gemoedstoestand van de christen. De duivel maakt de mens dikwijls hard en onbestuurbaar, maar van Jezus leren wij zachtmoedigheid. Zachtmoedige personen zijn gemakkelijk te leiden door de Heilige Geest.

De ware wijsheid gaat altijd vergezeld met zachtmoedigheid en nederigheid. Trotse en hovaardige mensen kunnen wel veel schoolse kennis bezitten, maar zij missen de echte levenswijsheid. De vraag: 'Wie is er onder u wijs en verstandig?' drukt grote bezorgdheid uit, en karakteriseert de dikwijls treurige toestanden in de gemeenten. Natuurlijk houden velen zichzelf wel voor wijs, maar zij missen de daarmee verbonden vruchten van de Heilige Geest die een goede levenswandel garandeert. Wel een aanwijzing voor leraren en voorgangers om alleen woorden te gebruiken die onderwijzen, genezen en herstellen, en het niet bij beschouwingen en bespiegelingen te laten, maar een voorbeeld te zijn voor de kudde die aan hen toevertrouwd is.

**14. *Indien gij echter bittere naijver en zelfzucht in uw hart hebt, beroemt u dan niet en liegt niet tegen de waarheid.***

Het is Gods gedachte of 'de waarheid' dat alle broeders en zusters in het huisgezin des Vaders één geheel vormen. Er is geen verschil in waardering van diens zijde, hoewel allen verschillende functies in de gemeente hebben en hoewel er in het natuurlijke leven groot onderscheid is. Bij God is evenwel geen aanzien des persoons, want allen worden door één Geest geleid en zijn allen met één Geest gedrenkt, en tot vrede heeft Hij allen geroepen.

Wanneer er onderlinge naijver of jaloesheid heerst, hetzij over zaken in de natuurlijke wereld, hetzij om begaafdheden in de geestelijke wereld, worden de onderlinge saamhorigheid en de vrede verbroken. Dit druist in tegen Gods plan. Ook zelfzucht die het begeren richt op eigen grootheid of bezit, past niet in het

gemeentepatroon, waar allen geroepen zijn tot dienstbetoon. Iemand mist de ware wijsheid, indien hij nijd en twist in zijn hart heeft toegelaten, zelfs wanneer hij zijn geloof verdedigt tegenover andersdenkenden. Hij laat zich dan meevoeren door een macht der duisternis en de waarheid is in hem niet.

De wet van God wordt samengevoegd in de woorden: God liefhebben boven alles en de naaste als zichzelf. Het leven van de christen moet erop gericht zijn om de naaste te helpen, te ondersteunen en hem op te trekken tot zijn eigen niveau. Een zelfzuchtig mens is alleen op eigen voordeel uit. Hij tracht veel naar zich toe te halen, gebruikt zijn ellebogen ten koste van het leven en het geluk van een ander ten einde zelf vooruit te komen. Hij wil in de wereld en ook in het Koninkrijk Gods een plaats innemen, die hem van Godswege niet toekomt. De Heer geeft aan ieder lid van het lichaam zijn eigen plaats en zijn eigen taak. De christen moet daarom geen gedachten koesteren die hoger zijn dan hem voegen (*Romeinen 12:3*). Wanneer hij dit weet en vasthoudt, behoeft hij ook niet naijverig en jaloers op anderen te zijn, maar kan hij zich beijveren om de hem opgedragen taak zo goed en zo trouw mogelijk te vervullen.

Is iemand wel egoïstisch en jaloers, dan wordt hij gewaarshuwd zich niet op iets voor te laten staan of zich erop te beroemen, want hij bewijst daarmee de gedachten Gods niet te kennen; hij is in ieder geval niet zo wijs en verstandig zich ernaar te richten en ernaar te handelen. Wanneer men geen rekening houdt met de waarheid of de bedoeling van God, dient men de leugen en stelt men zich op tegen het plan Gods.

**15-16. *Dat is niet de wijsheid, die van boven komt, maar zij is aards, ongeestelijk, duivels; want waar naijver en zelfzucht heerst, daar is wanorde en allerlei kwade praktijk.***

Er is wijsheid van de aarde en er is wijsheid van de hemel. De eerste houdt zich bezig met het zichtbare, dus met de natuurlijke wereld: met overwegingen van het natuurlijke verstand, met het gevoel, met situaties van positie, naam, geld, eer en invloed. Zij houdt geen rekening met de onzienlijke, geestelijke wereld, waar de bron ligt van het goede, maar waar ook de verwekkers van het

kwade zich bevinden. Daarom kan de aardse wijsheid geen goed voor God voortbrengen, omdat zij de onderscheiding van geesten mist en de beïnvloeding van boze geesten niet ónderkent. De menselijke wijsheid moet daarom iemand die een misdaad begaan heeft, straffen. De hemelse wijsheid daarentegen wijst de weg tot bevrijding en verlossing van de door boze geesten gebonden mens.

Salomo bezat aardse wijsheid en zijn inzichten hadden een psychologische achtergrond. Denk maar eens aan het bevel om het levende kindje door te hakken en dan aan ieder van de moeders een helft te geven (*1 Koningen 3:16-28*). Hij kende het moederhart dat liever het kind zag overgaan in andere handen, dan dat het gedood werd. Hij wist van deze kennis een praktisch gebruik te maken. Hoe weinig inzicht deze wijste der vorsten had in de geestelijke wereld, blijkt wel uit de afgoderij, waartoe hij zich aan het einde van zijn leven het overhalen (*1 Koningen 11:4-8*).

Ook in het natuurlijke leven zal degene die rekening houdt met de geestenwereld, grotere wijsheid betonen en meer effect hebben dan hij die daarin geen inzicht heeft. Zo zal een geestelijk christen beter kinderen kunnen opvoeden dan hij die alleen handelt naar hetgeen voor ogen is. Zo zal hij bij moeilijk opvoedbare kinderen trachten dezen te scheiden van de machten die hen beïnvloeden, bedreigen en gebruiken, en het kind zelf vasthouden. Aardse wijsheid stelt haar vertrouwen maar al te vaak op bezit, diploma's, aanzien van mensen en houdt alleen rekening met de toestand waarin de mens zich in de zichtbare wereld bevindt, maar de wijsheid die van boven komt, vertrouwt op de beloften van God.

De ware wijsheid die kennis heeft van twee werelden en het vermogen bezit haar praktisch toe te passen, daalt van boven neer op de mens en is van de Vader der lichten als gave van de inwonende Heilige Geest. Zij geeft geen spanningen en heeft niets van doen met onrust, haat of zelfzucht, want de Heilige Geest realiseert de gedachten Gods in de mens en ondersteunt de menselijke geest. De aardse of, letterlijk, psychische wijsheid, heeft te maken met het emotionele zieleleven, en omdat de wereld in het boze ligt, wordt dit gespeeld door de boze geesten.

Daarom zegt Jacobus: zulke wijsheid is aards, zinnelijk en de-

monisch of duivels. Waar geen rekening wordt gehouden met het gebod van God om de naaste lief te hebben als zichzelf, noch met geestelijke inzichten en hemelse situatie, is het gevolg dat er verwarring gaat heersen en wanorde ontstaat. Als iemand het heil van zijn broeder zoekt en deze op zijn beurt weer dat van de andere, komen er geen conflicten. God is een God van liefde en van orde, en daarom zijn zijn geboden niet zwaar, maar ze maken de mens gelukkig en tevreden. Waar de wijsheid van boven, die uit God, regeert, worden geen brokken gemaakt en geen beschadigingen aangebracht; daar zijn geen kwade praktijken. De demonen hebben 'wijsheid' om onrust te veroorzaken, verdeeldheid te zaaien en leed te berokkenen. Deze geestelijke verduistering ontstond vanuit hun hoogmoed, en allen die zich op hun aardse wijsheid beroemen, vallen in het oordeel des duivels (*1 Timotheüs 3:6*).

***17. Maar de wijsheid van boven is vooreerst rein, vervolgens vreedzaam, vriendelijk, gezeggelijk, vol van ontferming en goede vruchten, onpartijdig en ongeveinsd.***

De ware wijsheid is naar haar oorsprong 'van boven', dat is hier vanuit het Koninkrijk Gods. Zij houdt rekening met de zienlijke en ook met de onzienlijke dingen. Kennis van beide werelden is voor de christenen noodzakelijk. Onze aardse wijsheid is alleen geschikt en vaak genoegzaam, handelend op te treden in natuurlijke zaken van de maatschappelijke en economische wereld. Maar in verband met gerechtigheid en ongerechtigheid, met gezondheid en ziekte, met vrijheid en gebondenheid, met waarheid en leugen, schiet zij in vele opzichten tekort. De inwonende Heilige Geest is evenwel met de wijsheid van God begiftigd en daarmee wil Hij onze wijsheid verrijken, zodat de gave der wijsheid zich in de kinderen Gods kan ontplooiën.

In Jezus woonde de wijsheid die van boven is in al haar volheid, zodat Hij zeggen kon: 'De koningin van het Zuiden zal in het oordeel optreden met dit geslacht en het veroordelen, want zij is gekomen van de einden der aarde om de wijsheid van Salomo te horen, en zie, meer dan Salomo is hier' (*Mattheüs 12:42*). Toch had God zelf tot deze koning gesproken: 'Ik geef u een wijs en verstandig hart, zodat uws gelijke vóór u niet geweest is, noch na

u zal opstaan' (1 Koningen 3:12). Het blijkt dus dat de hemelse wijsheid hoger staat dan de beste aardse wijsheid, ook al wordt die eveneens door God geschonken.

De wijsheid die de Heilige Geest schenkt, verspreidt altijd het klimaat van het Koninkrijk Gods. Zij is vóór alles rein, dit wil zeggen: niet bezoedeld door de beïnvloeding van de boze. Zij is zuiver en niet met zinnelijke beweegredenen vermengd. Zij is vredelievend, dit wil zeggen: zij zoekt en bewerkt altijd en overal vrede en harmonie. Voor hen die haar bezitten en ermee handelen in gezin en gemeente, geldt: 'Zalig zijn de vredestitchers!' Zij is vriendelijk en inschikkelijk, omdat zij steeds in de naaste het beeld van God zoekt. Zij zegt de dingen niet ruw, is niet heftig en dringt zichzelf niet op. Zij is gezeggelijk en volgzaam, omdat zij de aanwijzingen volgt van het Woord van God en van de Heilige Geest die de beloften en geboden Gods indachtig maakt. Zij is vrij van menselijke inbeelding en van hoogmoed en geneigd ook van andere kinderen Gods te leren. Zij is verbonden met de liefde Gods en daarom vol erbarmen en ontferming. Zij is altijd gereed om hen te helpen die in nood zijn en hun te vergeven die haar beledigd of iets misdaan hebben. Zo brengt zij de vrucht van de Heilige Geest voort en geen kwade praktijken. Deze wijsheid houdt de gelijkheid van de partijen in het oog, want de broeders zijn voor haar allen gelijk. Zij maakt dus geen ongeoorloofd onderscheid in haar houding jegens verschillende personen. Deze wijsheid rust op de waarheid Gods, die duidelijk en klaar is en daarom houdt zij zich niet bezig met listigheid, sluwheid of veinzerij.

**18. Maar gerechtigheid is een vrucht, die in vrede wordt gezaaid voor hen, die vrede stichten.**

Ten slotte wordt de wijsheid voorgesteld als een persoon die zaad in de aarde werpt. De vrucht die hij tevoorschijn brengt en in de voor doet vallen, heet 'gerechtigheid'. De hemelse wijsheid brengt immers het goede woord van God in de praktijk van het leven. Deze gerechtigheid kan alleen gedijen in een voedingsbodem van vrede. De grond is het vredige hart van de met God verzoende, bevrijde en verlost gelovige. De gerechtigheid zal dan ontkiemen, zich ontwikkelen en een rijkdom van gewas voort-

brengen ten behoeve van hem aan wie de akker, dat is het hart, toebehoort. Zulk een mens wordt een vreedstichter genoemd en zijn rechtvaardige daden zullen hem omhullen als een kleed, dat blijft tot in eeuwigheid.

## HOOFDSTUK 4

---

### *1. Waaruit komt bij u strijden en vechten voort? Is het niet hieruit: uit uw hartstochten, die in uw leden zich ten strijde toerusten?*

Jacobus zoekt steeds naar de achtergronden van de daden der mensen. In hoofdstuk 1:14 merkte hij op dat de verzoeking tot zondigen voortkomt uit de zuiging en verlokking der begeerte. Nu vraagt hij: ‘Waar komen strijden en vechten vandaan?’ Weer zoekt hij de oorzaak niet van buitenaf, maar van binnenuit.

De stelling aan het einde van het vorige hoofdstuk dat de gerechtigheid alleen kan gedijen in een voedingsbodem van vrede, en haar gewas alleen opbrengt verschaft aan vreedstichters, brengt de broeder des Heren nu tot de vraag vanwaar nu in de gemeente krijg en twisten komen. Het huisgezin van God moet toch wel erg verdeeld zijn, wanneer gesproken wordt over oorlogen en veldslagen, zoals sommigen wel vertalen. Deze woorden doen denken aan de wrijvingen en botsingen tussen de volken. De oorzaak hiervan wordt niet gevonden in de daden die aan het geloof beantwoorden, dus aan de goede werken en al evenmin omdat de broeders en zusters hun tong in bedwang houden, of zoveel geestelijke wijsheid bezitten.

De twisten konden ontstaan door de verdeeldheid van hart en deze vindt haar oorsprong in de zelfzucht, die de broederlijke liefde aantast. Men is egocentrisch en laat verkeerde begeerten opwassen die om bevrediging vragen. De hartstochten of lusten veroorzaken immers het jagen naar genot en wakkeren de begeerten aan ten einde daarvan in het natuurlijke leven zoveel mogelijk te profiteren. Te midden van de verdrukkingen die deze christenen van buitenaf moesten lijden, veroorzaakte deze wereldzin dus enorme spanningen.

Zoals de gerechtigheid een vrucht is die in vrede opwast, zo zijn de veten en geschillen het produkt van de innerlijke verdeeldheid van eigen hart. Wanneer er bij de mens een inwendige krijg is, heeft deze dubbelhartigheid tot gevolg dat men met de broe-

ders aan het vechten slaat. Wanneer men in een of meer sectoren van zijn leven contact heeft met de boze, terwijl men aan de andere kant God wel wil dienen, is er onrust in eigen leven. Zulk een gespleten christen is een moeilijk mens die nooit vrede kan houden met de broeders en zusters, want zijn gemeenschap met de demonen zal zich vroeg of laat openbaren en dan zullen dezen zich laten gelden en de harmonie verstoren.

***2. Gij begeert, doch gij hebt niet, gij zijt moorddadig en naijverig en gij kunt er niets mede verkrijgen: gij vecht en gij strijdt. Gij hebt niets, omdat gij niet bidt.***

De inhoud van de brief van Jacobus gaat voornamelijk over het leven in vrede en gerechtigheid. De toon wordt nu strenger, want de broeder des Heren merkt op dat bij sommigen dit leven niet wordt gevonden. Dezen begeren wel met God te leven en het goede te doen, maar er komt niets van terecht. Zij zijn gebonden aan de machten der duisternis, die hun klimaat van onrust, jaloezie, wrevel en haat meedelen. Zij vinden deze regel in zich: als zij het goede wensen te doen, is het kwade bij hen aanwezig. Zij zijn gevangenen van de zondemachten, die hun anti-goddelijke wetten in hen geschreven hebben. Zij kunnen het met de Farizeeër Saulus van Tarsen uitroepen, 'Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen?' (*Romeinen 7:13-26*). Zij missen het Koninkrijk Gods binnen in zich. Hun verlangen gaat immers uit naar de lusten van het vlees, naar de begeerte der ogen en naar de grootsheid des levens, naar dingen die niet uit de Vader zijn. Dit is de oorzaak dat van hun geestelijk leven weinig of niets terecht komt en dat zij in het natuurlijke leven steeds in onrust verkeren en opgejaagd worden. Ze zijn jaloers op hen die zich nog meer hebben weten te verrijken en nog meer invloed hebben in de natuurlijke wereld. Zij gaan dezen haten en in hun geïrriteerdheid kunnen zij hun tegenpartij wel 'vermoorden'. Zij vechten en strijden in het natuurlijke leven tegen allen op wie zij kritiek hebben.

Dat Jacobus werkelijk zulke gedachten voor de geest zweven, blijkt wel duidelijk uit hoofdstuk 5:1-6 en zonder twijfel heeft hij hier dezelfde soort mensen op het oog, die hij daar rechtstreeks aanspreekt. Deze vleselijk ingestelde christenen hebben niets dat



waarde voor God heeft, omdat zij niet bidden, dit wil zeggen: niet bezig zijn in de hemelse gewesten. Zij wandelen, strijden en overwinnen daar niet. Zij bezien de situaties slechts vanuit hun laag aardse niveau en niet vanuit de geestelijke wereld.

### **3. *Of, gij bidt wel, maar gij ontvangt niet, doordat gij verkeerd bidt, om het in uw hartstochten door te brengen.***

Of, zij bidden wel, vragen wel aan God als behoeftigen, of als bezitters die nog meer verkrijgen willen, om verandering van levenssituatie, maar hun gebed wordt niet verhoord, omdat zij hun verkeerde begeerten en levensgerichtheid niet willen loslaten. Zij willen door middel van hun bidden er zelfs rijker en machtiger door worden. Hun vragen wordt beheerst door genotzucht. De armen onder hen verkeren wel onder de druk van de rijken, maar in plaats van naar vermeerdering van geloof te zoeken, wensen zij gelijk te worden aan hun onderdrukkers.

Ongetwijfeld zullen vele bidders zich wel beroepen op *Mattheüs 7:8*, waar Jezus zegt: 'Want een ieder, die bidt ontvangt'. Zij vergeten evenwel dat de Heer daar het gebed verbindt met het bezig zijn in de geestelijke wereld, aan het vragen om 'het goede', namelijk om de Heilige Geest. Wie eerst het Koninkrijk Gods zoekt, mag erop vertrouwen dat de natuurlijke dingen hem toegeworpen zullen worden (*Mattheüs 6:33*, St.Vert.).

Jacobus richt zich tot hen die begeren het hier op aarde prettiger te krijgen, die een gemakkelijk leven zoeken dat dan nog vaak verbonden is met zondige wellusten. Wie met zulke verlangens vervuld is, bidt kwalijk. In de praktijk van het leven komt het menigmaal voor, dat christenen zeggen: 'Ik heb er al zo lang om gebeden, maar ik heb niets ontvangen'. Zij maken met deze belijdenis God tot een leugenaar, want de Heer sprak, dat wij wel ontvangen zullen. Zij houden er dan geen rekening mee, dat zij kwalijk of verkeerd baden. Hun vragen en kermen bracht hen niet in de sfeer van het Koninkrijk Gods met zijn blijdschap, vrede en gerechtigheid, maar zij werden tijdens hun gebed bedroefd, down, vol vrees en angst en met veel twijfels vervuld. Zij waren dus in het klimaat van de boze.

Wanneer er gesproken wordt over verkeerd bidden, moeten

wij wel eerst weten wat goed bidden is. In *Marcus 11:24* staat: 'Al wat gij bidt en begeert, gelooft dat gij het hebt ontvangen, en het zal u geschieden.' Een voorwaarde tot een goed gebed is dus geloof. Uit het volgende vers in *Marcus* blijkt dan dat er ook vergevingsgezindheid in het hart moet zijn, want 'wanneer gij staat te bidden, vergeeft wat gij tegen iemand mocht hebben'. Dit is in duidelijke tegenstelling met de haat en de jaloersheid, waarover *Jacobus* hier schrijft. Jezus sprak: 'Indien gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven, vraagt wat gij maar wilt, en het zal u geworden' (*Johannes 15:7*). Het is zaak om 'naar de wil van God te bidden' (*Romeinen 8:27*, St.Vert.). Men kan zich ook niet verschuilen achter de uitdrukking: 'Indien het naar uw wil is', ten einde zo zijn gebed op losse schroeven te zetten. Men vraagt dan bijvoorbeeld om genezing, maar voegt eraan toe: 'Indien U dit wilt!' Of: 'Indien het in uw raad kan bestaan'. Wij mogen evenwel de wil van God onderkennen, want zij is: het goede, welgevallige en volkomene (*Romeinen 12:2*). Wanneer iemand dus bidt uit een foutieve gezindheid, dus om iets dat God niet heeft toegezegd, is dit verkeerd en moet hij niet menen dat zulk een gebed verhoord kan worden.

#### ***4. Overspeligen, weet gij niet, dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is? Wie dus een vriend der wereld wil zijn, wordt metterdaad een vijand van God.***

Het woord 'wereld' is de vertaling van 'kosmos' dat 'ordelijk' of 'zoals het behoort' betekent. In *1 Petrus 3:3* is het weergegeven door 'sieraad'.

Kosmetische middelen worden gebruikt om de schoonheid van het lichaam te behouden of te vergroten. Oorspronkelijk was de wereld geen vijand van God, maar nu staat zij onder de heerschappij van de boze en wordt zij door hem beïnvloed. De wetteloze geesten doen hun ontwrichtend werk in het culturele, maatschappelijke, economische, politieke en religieuze leven. Vandaar dat het woord 'wereld' in het Nieuwe Testament heel vaak de betekenis van de tegenover God en zijn gemeente vijandige mensheid heeft. Daarom staat er: 'Hebt de wereld niet lief en hetgeen in de wereld is' (*1 Johannes 2:15*). Wie haar zoekt, verliest zijn ge-

meenschap met God, komt automatisch in contact met de boze en wordt daarom een overspelige genoemd. Niemand kan immers twee heren gehoorzamen en men kan de wereld niet dienen en ook God. Door vriendschap te sluiten met de wereld, wordt men in feite een tegenstander van God. Men schaart zich dan immers aan de zijde van de overste der wereld. Met de wereld bedoelt de apostel dus de mensheid, wier gedachten en daden verbonden zijn met de machten der duisternis.

Letterlijk staat er in dit vers geen ‘overspeligen’, maar ‘overspeleressen’ of ‘echtbreeksters’. Jacobus gebruikt hier dus de vrouwelijke vorm en men heeft deze te allen tijde getracht te camoufleren. De Statenvertaling heeft ‘overspelers en overspeleressen’. Het woord ‘overspelige’ uit de nieuwe vertaling moet dan ook niet als een soort verzamelnaam gezien worden. Onze Heer wordt voorgesteld als de man en de gemeente als de vrouw die Hem trouw verschuldigd is. Evenals de vrouw slechts aan één man mag toebehoren, zo mag het hart van de christen slechts op zijn Heer gericht zijn. Als dit dan tezelfder tijd aan de wereld hangt, is het een ontrouw of echtbreuk plegend hart.

Natuurlijk bedoelt Jacobus niet dat een christen het gewone natuurlijke leven moet vaarwel zeggen. De Heer legt ons geen juk op van onthoudingen, vrijwillige armoede, of het zich onttrekken aan het normale aardse bestaan. De regel is: wie geen natuurlijk mens kan zijn, kan ook geen geestelijk mens worden, want het natuurlijke is eerst en dan volgt het geestelijke. Wij zijn wel in de wereld, maar niet van de wereld.

### **5. *Of meent gij, dat het schriftwoord zonder reden zegt: De geest, die Hij in ons deed wonen, begeert Hij met jaloersheid?***

Jacobus gaat er vanuit dat zijn lezers goed op de hoogte zijn van de uitspraken in het Oude Testament. Hij stelt de vraag: ‘Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt..?’ Het schriftbewijs waarop Jacobus dan zinspeelt, vindt men niet rechtstreeks zo in het Oude Testament, maar hij vat enkele teksten samen, wanneer hij zegt, dat God met naijverig verlangen de geest zoekt, die Hij in ons doet wonen.

In *Genesis 5:6* wordt meegedeeld dat het gedachtenleven van

de mens zo verdorven was, dat God spijt had dat Hij de mens op aarde gemaakt had. God duldde het dus niet langer dat de mens door boze geesten beïnvloed en gebruikt werd. In *Exodus 20:5* lezen wij in het tweede gebod, dat de Heer naijverig of jaloers is. Jacobus concludeert uit dit soort uitspraken van de Schrift dat God, die in ons stoffelijk lichaam een geest doet wonen, deze zonder voorbehoud voor Zichzelf op eist. Het verband met het voorgaande vers is wel duidelijk. God duldt geen trouwbreuk bij zijn volk. Het mag niet hinken op twee gedachten of op enigerlei wijze verbonden zijn met de machten der duisternis.

In de Canisiusvertaling staat: 'Tot afgunst toe begeert de Geest, die Hij in ons deed wonen'. In deze versie wordt er dus vanuit gegaan dat in de christen de Heilige Geest en de menselijke geest een verbintenis hebben, welke niet door contact met andere geesten verbroken mag worden.

De Statenvertaling heeft de volgende lezing: 'De Geest die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid?' De kanttekenaren gaan van de voorstelling uit dat 'Gods Geest die in ons woont, strijdt tegen de boze zin der nijdigheid'. Hoewel deze uitspraak op zichzelf waar is en door de kanttekenaren zijdelings gestaafd kan worden met een aanhaling uit *Galaten 5:17*, waar staat: 'Want het begeren van het vlees gaat in tegen de Geest en dat van de Geest tegen het vlees', vinden wij haar toch niet terug in het Oude Testament. Bovendien missen wij in deze vertaling een duidelijk verband met het voorgaande vers.

Wij merken op dat het woord 'jaloersheid' hier geen ongunstige betekenis heeft. Dit heeft het trouwens ook niet in *Numeri 5:11-31* waar de man een Godsoordeel vraagt over het gedrag van zijn vrouw, die hij van echtbreuk verdenkt. Vers 31 zegt: 'De (jaloerse) man zal vrij zijn van ongerechtigheid'.

Wanneer een man zijn vrouw voor zichzelf begeert en haar niet delen wil met, of af wil staan aan een ander, is dit geen minnenijd, maar een vorm van jaloersheid die zijn grond vindt in de wet van God en dus niet als ongunstig gekwalificeerd mag worden. Wanneer hij evenwel het normale intermenselijke verkeer om deze reden niet aan zijn vrouw toestaat, krijgt zijn jaloersheid een overtrokken en verkeerde tendens. De geest die God in de mens doet wonen, behoort alleen aan Hem toe. Daarom kan Hij

niet dulden dat deze geest contact heeft met andere Hem vijandige geesten.

**6. Maar Hij geeft dan ook des te grotere genade. Daarom heet het: God wederstaat de hoogmoedigen, maar de nederigen geeft Hij genade.**

Voor hen die met hun gehele hart God liefhebben en die niet naar andere geesten lonken, heeft God een grote rijkdom van genade weggelegd. Petrus schrijft: 'Wij zijn met kostbare en zeer grote beloften begiftigd' (2 Petrus 1:4). Door de Heilige Geest die zelf ook de belofte van de Vader genoemd wordt, is hun kracht beloofd en de ontplooiing van de geestelijke begaafdheden in hun leven, dus de toerusting om de beloften van het zoonschap en die van het eeuwige leven, te realiseren. Deze erfenis die in de hemelen voor hen is weggelegd, is kostbaar en zeer groot, waardevoller dan alles wat tot de vergankelijke wereld behoort en groter dan iets anders dat wij bedenken kunnen, want 'wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen, die Hem liefhebben' (1 Corinthiërs 2:9).

Jacobus staft zijn uitspraak over het schenken van grotere genade door een citaat uit *Spreuken 3:34* naar de vertaling van de Septuagint. Zij die met de boze geesten gemeenschap hebben, worden hoogmoedigen genoemd, want zij wederstaan de wil van God. Zo verzette satan zich tegen God en deze keerde Zich van hem af. Hetzelfde doet God met de hoogmoedige mensen, terwijl Hij Zich wendt tot de nederigen, dat zijn zij die aan zijn woord en aan zijn Geest gehoorzaam zijn. De Zoon des mensen was ook nederig van hart, want Hij liet Zich te allen tijde leiden door Gods woord en Geest. God zoekt gemeenschap met de mens, maar hoogmoedigen wijzen haar af. Zij willen niet naar Gods wetten en naar zijn wil leven. Daarom staat er: 'Gij roeit hen uit die afhoereren'. De hoogmoedigen gaan een eigen weg en zien niet in dat zij hierdoor verbonden worden met de boze geesten, die hen misleiden. Zulke hovaardigen verheffen zich ook boven hun medemensen en komen daarmee in conflict met het gebod, dat zij hun naaste even lief moeten hebben als zichzelf.

Nederig van hart is men naar de inwendige mens. Wie bijvoorbeeld onder zijn broeders de eerste wil zijn, moet bereid zijn zijn naaste te dienen. Wie toegerust is met geestelijke gaven, is daarmee gesierd om behalve in de zienlijke wereld, ook in de onzienlijke wereld te kunnen helpen. Hij drukt dan de voetsporen van de Meester die zieken genas, gebondenen bevrijdde en vermoeiden vertroostte en rust schonk.

Let wel, bijbelse nederigheid heeft niets uit te staan met zonde belijden, boete doen, in het stof kruipen of rondlopen met allerlei schuldgevoelens, want hiermee getuigt men van zijn verbondenheid met het rijk der duisternis. Daar dient men God niet mee! De nederige in de geestelijke wereld moet zich immers verheffen boven de boze machten en zijn voeten op hen zetten in de naam van Jezus. 'Indien' een waar christen struikelt, zal hij zijn zonden aan God belijden en aan degene tegen wie hij gezondigd heeft. Hij hoeft er dan verder geen openbare show van te maken. God neemt hem dan immers weer in genade aan en hij kan, verzekerd van zijn schuldvergiftenis, weer in gehoorzaamheid met zijn Heer verder leven. Daarom zong de psalmist: 'Het is mij goed, mijn zaligst lot, nabij te wezen bij mijn God'.

### ***7. Onderwerpt u dus aan God, maar biedt weerstand aan de duivel, en hij zal van u vlieden.***

Wanneer wij ons aan God onderwerpen, betekent dit dat wij Hem gehoorzamen. Wij doen dan wat Hij zegt en luisteren niet naar de stem van de boze die rechtstreeks of door mensen heen, ons tracht te verleiden en ons op doolwegen wil voeren. Met grote kracht en met volharding moeten wij de misleidende inblazingen van de duivel weerstaan, want hoemeer wij erop gericht zijn onderdanig te zijn aan God, hoemeer de boze op ons zal aanvallen. Wij zullen zijn verzoeken moeten weerstaan en zijn leugens moeten ontmaskeren met het woord van God, dat altijd positief ten opzichte van de mens is. Zo gaf de Meester het voorbeeld, toen Hij de verzoeker verdreef met de woorden: 'Ga weg, satan! Er staat immers geschreven ....' (*Mattheüs 4:10*).

Wij moeten ons aan God onderwerpen in de zekerheid dat deze altijd het goede met ons voorheeft. Wij zullen ons evenwel

verheffen boven de duivel, want wij moeten machtiger zijn dan hij, teneinde hem te kunnen overwinnen en zijn beïnvloeding buiten ons leven te houden. De boze komt met verleugening, verleiding, pressie, ziekte, intimidatie en beangstiging. Door de kracht van de Heilige Geest in ons, zijn wij in staat hem af te doen deinzen. Wie zich bewust is van zijn koninklijke en priesterlijke kracht en waardigheid in de hemelse gewesten, zal door middel van het gebruik der geestelijke begaafdheden, van zijn geestelijke wapenrusting, waaronder het woord van God dat hij als een zwaard gebruiken mag, de duivel doen vluchten, dat is tot een snelle aftocht dwingen.

Duidelijk valt hier te lezen, wie de vijand van de mens is. Er staat niet: wederstaat het zondige 'ik', de verkeerde begeerten, maar: verzet u tegen de verleider, de lasteraar en aanklager, want hij is de enige en ware vijand van God en van de mens. De stellige belofte is, dat hij wijken moet, zoals er staat: 'Hij kon geen standhouden' en 'zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis' (*Openbaring 12:8,11*). In onze korte en krachtige tekst wordt wel duidelijk aangegeven tegen wie wij telkens weer in de geestelijke wereld hebben te strijden en wordt ons de belofte geschonken dat wij zullen overwinnen.

### **8. Nadert tot God, en Hij zal tot u naderen. Reinigt uw handen, zondaars, en zuivert uw harten, gij, die innerlijk verdeeld zijt.**

Jacobus zegt: 'Treedt nader tot God' Hij legt dus het volle accent op de daad van de mens. Deze moet zich richten tot een barmhartig en goedertieren Vader, die door zijn Zoon eenmaal sprak: 'Bidt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal open gedaan worden' (*Mattheüs 7:7*). God wacht op de mens en Hij zegt: 'Wie dorst heeft, kome, en wie wil, neme het water des levens om niet' (*Openbaring 22:17*). Ook zegt Hij: 'Kiest dan heden, wie gij dienen zult' (*Jozua 24:15*). Wanneer de mens God zoekt, zal deze Zich laten vinden en Hij zal hem zelfs tegemoet treden, tot hem naderen met zijn genade, heil en heerlijkheid.

Er is een wijd verbreide dwaling die leert, dat de mens op God moet wachten. Men spreekt zelfs: 'Och, mocht het de Here beha-

gen om mij te bekeren en mij te redden'. Deze passiviteit is God een gruwel. Jezus zegt: 'Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt'.

Met deze vermaning 'nadert tot God' bedoelt de broeder des Heren niet een tempelgang, want deze was voor de meesten van zijn lezers niet mogelijk. Hij doelt ook niet op een uiterlijk vertoon, maar op een 'gelovig gebed', zoals hij dat in hoofdstuk 5:15 onder meer behandelt. Bidden is immers bezig zijn in de hemelse gewesten. Paulus schreef: 'Ik zal bidden met mijn geest, maar ook bidden met mijn verstand' (*1 Corinthiërs 14:15*). Bij het bidden in de geest of in tongen spreekt de mens rechtstreeks tot God (*1 Corinthiërs 14:2*). Ook wanneer hij op deze wijze tot God nadert, kan hij ervan verzekerd zijn, dat de Heer ook tot hem zal naderen en de bidder zal Gods gemeenschap en ontferming ervaren.

Om tot God te naderen, moet men 'geloven dat Hij bestaat en een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken' (*Hebreeënen 11:6*). Ook is het noodzakelijk om bij het aanroepen van de naam des Heren, te breken met iedere vorm van ongerechtigheid (*2 Timotheüs 2: 19*).

De 'handen reinigen' is beeld van het ophouden met zondige daden te doen. Jacobus richt zich hier dus opnieuw tot christenen die in zonde leven. Wanneer zij hun hart zuiveren, betekent dit dat zij hun innerlijke mens losmaken van de boze geesten en zich alleen en voortdurend richten op de Heer. Wanneer men nú weer eens gehoorzaamt aan God en dán weer luistert naar de duivel, is men innerlijk verdeeld en niet één. Men heeft dan als het ware twee zielen, zoals er letterlijk staat. Zo'n persoon moet niet denken dat hij iets van de rijkdommen van het Koninkrijk Gods ontvangen zal (vergelijk *1:8, 3:11,12* en *4:4*).

Voortdurend spreekt Jacobus erover, dat een christen geen dubbel leven kan leiden. Hij is dan een huichelaar en een gebonden mens. Uit de opdracht die Jacobus hier geeft, blijkt dat de christen zijn leven nauwkeurig moet onderzoeken en dat hij ook zelf, niet alleen de zonde moet afleggen, maar ook de machten der duisternis door wie hij gebonden is, uit zijn innerlijk leven moet verdrijven. Wanneer Jezus zegt dat de gelovigen duivelen zullen uitwerpen, bedoelt Hij daar niet alleen mee dat zij anderen behulpzaam zullen zijn om hun harten te zuiveren, maar dat zij



door de kracht van de inwonende Geest ook hun eigen leven zullen reinigen en vrijmaken van de vijand die hen bezet houdt.

**9-10. *Beseft uw ellende, treurt en weent; uw gelach moet veranderen in treurigheid, en uw vreugde in neerslachtigheid. Vernedert u voor de Here, en Hij zal u verhogen.***

Jacobus richt zich nogmaals tot de zondaars en tot de innerlijk verdeelden van hart onder de christenen. Zij moeten zich maar nergens op verheffen, maar allereerst besef hebben dat zij buiten de zegeningen en de genade van het Koninkrijk Gods leven. Dit is geen reden tot vreugde zoals ware christenen zelfs tijdens verdrukkingen mogen hebben (zie 1:2), maar een oorzaak om te treuren en te wenen. Misschien menen zulke mensen nog een aanleiding tot blijdschap in hun leer of kerk te bezitten, maar zij weten niet dat zij de ellendigen en jammerlijken en armen en blinden en naakten zijn (*Openbaring 3:17*). Zij denken wellicht een reden tot lachen te hebben, maar bij beter inzicht zou hun het lachen vergaan en deze leugenachtige houding veranderen in rouw en droefheid. Wie de Heilige Geest bedroeft of dooft, bezit geen enkele grond tot optimisme.

Aan de ongehoorzamen en dubbelhartigen, of zij nu arm zijn of rijk, wordt de raad gegeven zich te vernederen, dus zich te onderwerpen aan de Heer, dit wil zeggen alleen aan zijn woord en aan zijn inspraak. Wie zó handelt, nadert tot God en kan er zeker van zijn, dat Gods barmhartigheid en ontferming over hem komen en zijn liefde hem op een hoger plan zal brengen, want 'wie zichzelf zal vernederen, zal verhoogd worden' (*Mattheüs 23:12*).

**11. *Spreekt geen kwaad van elkander, broeders. Wie van zijn broeder kwaad spreekt of hem oordeelt, spreekt kwaad van de wet en oordeelt haar; en indien gij de wet oordeelt, zijt gij geen dader, doch een rechter der wet.***

In dit hoofdstuk vraagt Jacobus zich af, waarom er onder christenen zoveel strijd en twist voorkomen. Er zijn mensen die nog naar het vlees leven, die verkeerd bidden, die vrienden van de wereld zijn, die zich niet geheel aan God onderwerpen en die

innerlijk verdeeld zijn. Nu houdt hij zich bezig met een andere categorie, namelijk met hen die twisten over de wet. Wij moeten bedenken dat Jacobus voornamelijk voor Joodse christenen schreef, en onder hen waren veel 'ijveraars voor de wet' (*Handelingen 21:20*).

Zoals de Joden in Jezus' dagen voortdurend bezig waren twistvragen aangaande de wet te bespreken, zo bleven zij dit ook doen in het midden van de nieuwtestamentische gemeente na hun bekering. Paulus waarschuwde Titus ook al tegen deze wijze van opstellen onder de broeders. Hij zei: 'Twist, en strijd over de wet moet gij ontwijken' (*Titus 3:9*). Paulus komt in zijn brief aan de Romeinen zelf ook midden in de problematiek tussen heidense en Joodse christenen terecht. Hij schrijft hierover naar Rome in verband met de spijswetten en sabbatswetten, en komt dan tot de conclusie dat men elkander hierin vrij moet laten: 'Breek niet ter wille van spijs het werk Gods af' (*Romeinen 14:20*).

Ook Jacobus ziet dat vragen over het niet houden van Joodse wetten aanleiding kan geven tot onderling gekrakeel en tot het veroordelen van elkaar. Het woord dat in onze tekst vertaald is door 'kwaadspreken', kan ook worden weergegeven door 'iets eruit flappen', 'lasteren', 'beschuldigen' of ook 'schimpen'. De Joodse christenen hadden hun eigen zienswijze op de wet en zij veroordeelden op minachtende en lasterende wijze diegenen die deze wetten niet meer hielden of die er een andere visie op gekregen hadden. Ook Paulus schreef in dit verband: 'Gij echter, wat oordeelt gij uw broeder? Of ook gij, wat minacht gij uw broeder? Want wij zullen allen gesteld worden voor de rechterstoel Gods.. Zo zal dan een ieder onzer voor zichzelf rekenschap geven aan God' (*Romeinen 14:10,12*).

Wie zich in verband met verschil van inzicht aangaande de wet bezighoudt met beschuldigen en oordelen van broeders, stelt zich boven de wet of boven het recht van God. De wet zegt dat wij de naaste moeten liefhebben als onszelf. De wet is van God uitgegaan en Hij hanteert haar. Daarom vraagt de Heer alleen dat wij in broederlijke liefde onze naaste verdragen en respecteren. Wij moeten naar het woord van Paulus 'de gevoeligheden der zwakken verdragen en niet onszelf behagen' (*Romeinen 15:1*).

God gebruikt de wet om te toetsen en om te oordelen en ook

om de hemelse zaken af te schaduwen. Wanneer wij ons een oordeel over onze broeder aanmatigen, stellen wij ons op de plaats van God. Zo stellen in een school de leerlingen het beoordelingscijfer van hun klasgenoten niet vast, maar zij moeten dit overlaten aan hun leraar. Door ons oordelen rangeren wij onze broeder uit en houden ons niet aan het gebod hem lief te hebben, dit wil zeggen positief ten opzichte van hem te staan.

De Joodse christenen aan wie Jacobus schreef, waren vaak geneigd harde dingen van elkander te zeggen. Merk alleen al op hoe groot de minachting van de overpriesters en Farizeeën was voor de schare, die de wet niet kende. Over haar werd het oordeel geveld: 'Vervloekt zijn zij!' (*Johannes 7:49*). In dit klimaat waren de Joodse christenen opgegroeid en: zo priester, zo volk. Ook wij moeten oppassen dat wij geen dingen uit het natuurlijke leven aangrijpen om een broeder of zuster te veroordelen. Wij moeten elkander niet verachten om kleding, haardracht, om al of niet vasten, of over het gebruik van spijzen en het al of niet vieren van de sabbat of de zondag. Een ieder zij in zijn gevoelen ten volle overtuigd, maar legge zijn visie niet dwingend aan een ander op. Wie de hoge weg gaat, heeft met al dit soort voorschriften en instellingen geen moeite meer.

Door vast te stellen dat hun uitleg van de weg de juiste was en daarom bindend, oordeelden zij de wet. Zij stelden zich hierdoor boven de wet en beschouwden zichzelf niet als mensen die alleen de wet moesten gehoorzamen, maar voelden zich geroepen ook rechter te spelen over hun broeders, die naar hun inzichten de wet anders interpreteerden en zo tot een afwijkende wetsbetrachting kwamen. Zij stelden zich op deze wijze naast God, die de weg gegeven heeft en aan wie alleen het oordeel toekomt.

De twisten gingen hier niet om een zuivere levenswandel in verband met de zedelijke wet, maar over verschillende opvattingen aangaande ceremoniële wetten. Zo wilden bijvoorbeeld de wetgeleerden ten tijde van Jezus ook onze Heer hun visie opleggen en veroordeelden zij Hem, omdat hij hun sabbatsinzichten niet deelde. Zij lieten zelfs op Hem of Hij op sabbat mensen genas om een aanklacht tegen Hem te vinden. Jezus stelde zijn uitleg tegenover de hunne met de vraag, of het geoorloofd was op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te redden of

verloren te laten gaan, De Meester veroordeelde hén niet, omdat zij op een bepaalde wijze de sabbat hielden, maar zij wilden de Heer hun zienswijze opdringen. Toen Hij hier geen gevolg aan gaf, raakten zij volkomen hun verstand kwijt en spraken er met elkander over, wat zij Jezus zouden doen (*Lucas 6:6-11*).

In alle dingen die de natuurlijke wereld betreffen, dus wat eten, drinken, kleding, sabbatsviering, aangaat, geldt de regel dat ieder in zijn eigen geweten ten volle overtuigd moet zijn, maar naar de aard der liefde zal men rekening houden met de afwijkende mening van broeders en zusters, hen niet veroordelen, maar vrijlaten. Wij wijzen erop, dat degenen die zich aan allerlei uiterlijke voorschriften gebonden achten, deze maar al te vaak dwingend aan anderen willen opleggen.

Velen menen dat Jacobus hier bedoelt, dat een christen niet mag spreken over de zonde, die hij een medechristen ziet doen. Maar Jezus zelf geeft een duidelijke weg aan, hoe er in dit opzicht gehandeld moet worden: 'Ga heen, bestraf hem onder vier ogen.. Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede.. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente' (*Mattheüs 18:15-20*). In dit geval is er uiteindelijk wel sprake van het kwade openbaar maken.

Tenslotte: ook in de geschiedenis van de kerk in ons vaderland wordt vermeld hoe gemeenten werden uiteengescheurd of mensen uit samenkomsten verwijderd, vanwege allerlei uitwendigheden, zoals het zingen van gezangen, het dragen van een steek of kuitbroek door predikanten, het hebben van lang of kort haar bij de vrouwen, of kort en lang haar bij de mannen in onze tijd, het niet gebruiken van ongezuurd brood bij het avondmaal, enzovoort.

Welke uitzinnigheden er kunnen ontstaan in de strijd over uitwendigheden, leert onder meer de geschiedenis van de Russische kerk. Gustav Welter schrijft in zijn 'Geschiedenis van Rusland' dat in de 17e eeuw Bojarina Morozow, een der rijkste dames van het hof, in de gevangenis werd geworpen en op de pijnbank verhoord. Hoewel de tsaar haar persoonlijk smeekte om althans in schijn het kruisteken met de drie vingers te maken, weigerde zij en werd naar het noorden verbannen waar zij in de gevangenis stierf. Alleen al in het jaar 1690 staken ongeveer 20000

personen zichzelf vrijwillig in brand, waaronder in één keer 2500 tegelijk, als protest tegen het bevel om het kruisteken met drie vingers te slaan in plaats van met twee! De vermaningen van Jacobus en Paulus om elkaar in deze zaken die het eeuwig leven niet raken, te verdragen, waren beslist niet overbodig!

**12. *Eén is wetgever en rechter, Hij, die de macht heeft om te behouden en te verderven. Maar wie zijt gij, dat gij uw naaste oordeelt?***

Hij die de wet aan de mens geeft, is ook degene die over de mens naar recht oordeelt. God gaf de wet, opdat de mens behouden zou worden. Daarom schonk Hij in de eerste plaats de morele wetten, die de scheppingsordinanties waarnaar de mens moest leven, weer in herinnering brachten. Door de werking van de boze machten waren vele wetten in de geest van de mens uitgewist. Velen deden niet meer van nature wat God wilde (zie *Romeinen 2:14*). Deze wetten zijn absoluut noodzakelijk en bindend, aangezien zij betrekking hebben op het onvergankelijke leven, zoals er staat: 'De mens die ze doet, zal daardoor leven' (*Leviticus 18:5*).

De Heer heeft evenwel ook een plan gemaakt om ons uit de macht van de duisternis te verlossen. Zolang dit plan niet gerealiseerd werd, gaf hij aan zijn volk ook de ceremoniële of schaduwachtige wetten, waardoor dit plan voorgesteld werd en waaraan het volk zich houden moest om zijn geloof in de raad Gods te belijden. We denken aan de tempeldienst, aan de offers, aan het Paaslam, aan de reinigingswetten, aan de afzonderingswetten, aan de spijswetten, aan de feesten en aan de sabbatten. Deze instellingen waren tijdelijk en slechts van kracht totdat de werkelijkheid kwam. Toen hield de tempeldienst en alles wat ermee verbonden was, op. De scheidsmuur van de afzondering werd verbroken. Alle spijzen werden rein verklaard en de eeuwige sabbat, de rust die voor het volk van God overblijft, brak aan.

Hij bij wie al zijn werken vanaf de grondlegging der wereld bekend zijn, bepaalde ook welke wetten blijvende waarde bezitten en welke wetten voorbijgaand waren. Hij kan ook beoordelen in hoeverre zijn geboden gehouden worden. Hij alleen is tot

oordelen bevoegd. Hij is een rechtvaardige rechter, maar Hij is ook barmhartig over degenen die zwak zijn, dus die de tijd waarin zij leven, nog niet geheel onderkennen. Wie evenwel de blijvende wetten Gods overtreedt, verliest het leven en komt in het verderf, dus in de macht van de verderver, de koning van het dodenrijk. (*Openbaring 9:11*). Omdat 'God het oordeel aan zijn Zoon overgegeven heeft, wordt de mens dus niet meer geoordeeld op grond van de oudtestamentische instellingen en verordeningen, maar onze Heer getuigde: 'Het woord, dat Ik heb gesproken, dat zal hem oordelen ten jongsten dage' (*Johannes 5:22; 12:48*).

Jacobus was leider van de Joodse gemeente te Jeruzalem, welke nauw betrokken was bij de overgangsfase van het oude naar het nieuwe verbond. Vandaar dat hij zegt: 'Wie zijt gij, dat gij uw naaste oordeelt?' Wees daarom behoedzaam, leef naar het licht dat u al ontvangen hebt en veroordeel, beschimp of minacht de broeder niet die in deze dingen nog een minder juist inzicht heeft.

**13. *Welaan dan, gij, die zegt: Vandaag of morgen gaan wij op reis naar die en die stad, wij zullen er een jaar doorbrengen, zaken doen en winst maken.***

Wij mogen niet naar onze eigen wens of ten eigen behoeve beschikken over het leven van onze broeder, dienstknecht, man, vrouw of kind, maar ook niet over ons eigen leven. Wanneer wij kinderen van God zijn, heeft de Heer de leiding en de supervisie over ons doen en laten. Wij mogen er niet naar eigen goeddunken over heersen.

Als voorbeeld neemt Jacobus hier de overleggingen van een oosters koopman, die zich voorstelt een grote reis naar het westen te ondernemen en steden te bezoeken zoals Corinthe, Alexandrië of Rome. Hij heeft alles van tevoren uitgestippeld en gepland, zowel wat zijn zaken doen als wat zijn tijd betreft. Met de uitspraak: 'Vandaag of morgen zullen wij heenreizen naar die of die stad; een jaar zullen wij daar blijven', typeert hij een hoogmoedige mentaliteit die beschikt over eigen leven en over dat van zijn ondergeschikten die hem zullen vergezellen. Hij gaat ervanuit dat hun 'morgen' even zeker is als hun 'heden' en dat hij eigenmachtig over een jaar van hun leven heeft te beschikken.

Ook in de gemeente waren zulke lichtvaardige plannenmakers, die geheel in het natuurlijke leven opgingen, ten einde naar eigen believen zaken te doen en winsten te maken, maar die geen rekening hielden met God en diens bedoeling met hun leven en met hun tijd. God wil evenwel niet dat zijn kinderen naar eigen goeddunken leven en vrijelijk over hun tijd beschikken. Zo zal de gelovige in onze tijd misschien zijn vakantie, zijn nachtrust, of zijn vrije tijd wel eens moeten opofferen, of zijn huis moeten openstellen, omdat de Heer hem een bepaalde taak of opdracht geeft. Misschien moet hij het gezellige samenzijn met familieleden of vrienden verzuimen om zijn plaats in de gemeente in te nemen. Het kan evenwel ook zijn dat hij de samenkomst van de gemeente niet kan bijwonen, omdat hij een zieke, aangevochtene of overweldigde moet helpen en bijstaan of oppassen.

De gouden regel voor de christen is: leef hier en nu! Hij kan wat het natuurlijke leven betreft 'zó weinig vooruitzien dat de Heer vermaant: 'Maakt u dan niet bezorgd tegen de dag van morgen, want de dag van morgen zal zijn eigen zorgen hebben; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad' (*Mattheüs 6:34*). Daarom is het rustgevend om de toekomst te leggen in de handen van de Heer, die de tijden en gelegenheden overziet. De psalmist sprak: 'Mijn tijden zijn in uw hand' (*Psalms 31:16*).

De Heer kent de situaties die op ons af zullen komen en de geestelijke beïnvloedingen en pressies waaraan wij bloot zullen staan. Wanneer wij aan zijn leiding gehoorzamen, zal Hij ons precies tussen alle klippen doorloodsen en in veilige haven doen landen. Voor wie zich zo richt naar de wil en de wet van God, geldt de beschrijving uit *Psalms 1*, dat hij is als een boom die geplant is aan waterstromen, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt. Voor hem is dan de toezegging: 'Al wat hij onderneemt, gelukt'.

Wie de goddelijke leiding in zijn leven aanvaardt, verliest zich niet meer in het maken van eigenwillige toekomstplannen. Zijn zekerheid ligt ook voor de komende tijd in zijn wandel met God en in de leiding van diens Geest. Toch sluit deze leiding het eigen initiatief niet uit en het maakt ook de overwegingen van de menselijke geest niet overbodig. Zij geeft de zekerheid dat de gelovige op het kritieke en belangrijke ogenblik de stem van God in zijn

binnenste zal vernemen en dat de inwonende Geest hem dan in de juiste koers zal leiden. Zo neemt de christen met de kennis en de wijsheid die hij ontvangen heeft, zijn beslissingen en maakt hij zijn plannen. Hij staat evenwel te allen tijde open voor een koerswijziging onder leiding van de Heilige Geest. Zo lezen wij van Paulus dat hij zich voornam naar Bithynië te reizen. Toen hij evenwel zijn voornemen in de daad ging omzetten, verhinderde de Geest van Jezus hem dit te doen (*Handelingen 16:7*).

Wanneer de mens niet de beschikking heeft over eigen leven, betekent dit ook, dat hij zijn leven niet eigenmachtig mag beëindigen of zelfmoord plegen. God alleen is Heer van zijn leven. Wie de hand aan zichzelf slaat, voldoet aan de dwang van boze geesten, die het hoogste vragen wat de mens heeft, namelijk zijn leven. Zelfmoord is een offerande aan de demonen, en de Heer wil niet dat wij gemeenschap hebben met doodsmachten. Hij wil ons integendeel van hen bevrijden door de kracht van zijn Heilige Geest, ons leven herstellen en heerlijk maken.

**14-15. *Gij, die niet eens weet, hoe morgen uw leven zijn zal! Want gij zijt een damp, die voor een korte tijd verschijnt en daarna verdwijnt, in plaats van te zeggen: Indien de Here wil, zullen wij leven en dit of dat doen.***

Wij zelf zijn beperkt in het overzien van tijden en situaties en weten niet wat morgen gebeuren kan. De Spreukendichter zegt: 'Beroem u niet op de dag van morgen, want gij weet niet wat een dag kan baren' (*Spreuken 27:1*). Men weet zelfs niet of de dood misschien morgen zal toeslaan. Jacobus vergelijkt nu het leven van de mens hier op aarde met een damp of nevel, die slechts een ogenblik gezien wordt en dan weer oplost in onzichtbaarheid. Zo is de mens slechts een korte tijd op aarde en bij zijn sterven gaat hij gehéél over naar de onzienlijke wereld, waar hij zintuiglijk niet waarneembaar, voortleeft. We weten niet hoe lang wij op deze aarde zullen zijn en weten ook niet hoe snel ons aardse leven wordt afgesneden. Daarom vermaant de Heer, ons te bepalen tot het overzien van één dag, en ook daarbij moeten wij ons vertrouwen stellen op de leiding van de Heilige Geest.

Zoals een nevel slechts een korte tijd gezien wordt, zo is ons



leven slechts een klein fragment van de eeuwigheid. Toch is dit korte ogenblik op aarde door onze woorden en werken bepalend voor onze statuur die wij in de eeuwigheid van het Koninkrijk Gods, zullen bezitten. Het is dus van het allergrootste belang dat wij in die korte spanne tijds in de juiste koers gestuurd worden, en de beste richting geeft Jacobus aan door ons deze woorden in de mond te leggen: 'Indien de Heer wil, zullen wij leven en dit doen of dat'. Om het accent te leggen op de gedachte dat ons leven in de eerste plaats in Gods hand ligt, wordt ook wel vertaald: 'Wanneer de Heer wil, zullen wij en leven en dit of dat doen.' (Korte Verklaring). Het gaat er bij Jacobus om op welke wijze de mens van zijn korte leven op aarde het meeste geestelijke rendement ontvangt. Wij leggen daarom met deze woorden ons leven in de hand van de Heer, opdat Hij het besturen en gebruiken zal naar zijn wil en wij onbezorgd kunnen zijn, omdat onze hemelse Vader weet wat wij nodig hebben.

Natuurlijk is het niet nodig deze woorden telkens als een slogan te gebruiken. Dit deden ook de apostelen niet. Paulus schrijft: 'Wanneer ik de opbrengst van de collecte afgedragen heb, zal ik over uw stad naar Spanje reizen' (*Romeinen 15:28*), of: 'Ik zal tot u komen, wanneer ik Macedonië doorgereisd ben' (*1 Corinthiërs 16:5*). Hij voegde daar niets bij om aan te tonen hoe diep afhankelijk hij zich wel gevoelde. Het gaat niet om een dode vorm, maar om de diepe gedachte van een algehele afhankelijkheid ten opzichte van onze God en Schepper en het functioneren in zijn plan.

***16-17. Maar nu roemt gij in uw grootspraak; al zulk roemen is verkeerd. Als iemand dan weet goed te doen en het niet doet, is het hem tot zonde.***

Wanneer iemand denkt zelf zijn weg wel te kunnen bepalen en zijn tijd te kunnen indelen, is hij hoogmoedig en zijn bluf is ongepast. Zulk een verwaten mens stelt zich niet onder het bestuur van God of onder de leiding van de Heilige Geest. Wanneer hij dan terugziet op hetgeen tot stand gekomen is, vergeet hij de barmhartigheid van God. Hij zegt: 'Dit alles heb ik gedaan' en wanneer hij op de toekomst ziet, pocht hij: 'Dit alles zal ik doen en nog veel meer'. Zo'n mens zal zich moeten vernederen voor

het aangezicht des Heren, opdat deze hem verhoge (vers 10).

Nog een laatste waarschuwing aan broeders die volharden in eigendunk en grootspraak, volgt. Jacobus heeft hun het goede voorgehouden, en wanneer zij daar niet naar luisteren en er geen acht op slaan, doen ze zonde, dit wel zeggen: gehoorzamen zij de machten der duisternis en openbaren zij de werken van de boze. Trouwens ieder christen weet dat hij zich richten moet op de almachtige God, overwegende dat deze alleen het goede, het welgevallige en het volkomene wil (*Romeinen 12:2*). Wanneer een mens bewust tegen deze kennis ingaat en nalaat dienovereenkomstig te handelen, verzuimt hij goed te doen en dit zal hem aangerekend worden als een verkeerde daad. Johannes schreef: 'Als ons hart ons niet veroordeelt, hebben wij vrijmoedigheid tegenover God' (*1 Johannes 3:21*).

## HOOFDSTUK 5

---

### 1. *Welaan dan, gij rijken, weent en maakt misbaar over de rampen, die u zullen overkomen.*

Opnieuw begint Jacobus met zijn ‘welaan’, een wijze van spreken om de aandacht te vragen en dat hier kan betekenen: let eens op. Onder de broeders zijn mannen wier wandel niet overeenkomt met de gedachten Gods. Reeds had de broeder des Heren de verdeelden van hart aangesproken, mensen die wel hoorden, maar niet deden. Ook vermaande hij de broeders die hun tong niet in bedwang konden houden, die onwijs handelden, die door hun begeerten werden misleid, die elkander veroordeelden en beschimpten vanwege het wel of niet onderhouden van voorschriften uit het oude verbond, en hen die lichtvaardig over eigen leven dachten te kunnen beschikken. Al deze mensen hadden zich wel bekeerd en wisten zich gerechtvaardigd door het bloed van Jezus Christus, maar hadden hun oude manier van leven nog niet afgelegd: ze waren niet verlost en vernieuwd in hun denken. In hun dagelijks leven zetten zij hun oude praktijken op dezelfde voet voort.

Nu spreekt Jacobus de rijken aan die zich bij de christenen hadden aangesloten. Ook dezen moeten in hun denken veranderen. Evenals Paulus aan de voormalige heidenen, zou Jacobus hier aan deze Joodse christenen kunnen schrijven: ‘En ik, broeders, kon niet tot u spreken als tot geestelijke mensen, maar slechts als tot vleselijke, nog onmondigen in Christus’ (1 *Corinthiërs* 3:1).

Vanaf de tijd dat de Israëlieten het land Kanaän in bezit namen, was het Gods bedoeling nooit geweest dat er armen en rijken onder zijn volk zouden zijn, en zeker niet dat de rijken zich boven hun broeders zouden verheffen, hen zouden uitbuiten en vernederen. Het land werd gelijk op verdeeld en in het jubeljaar kon ieder zijn erfdeel, dat hij misschien had moeten verkopen of verpanden, weer teruggeisen.

Altijd had de Heer moeilijkheden gehad met de rijken, die ak-

ker aan akker wilden trekken, totdat er geen plaats en geen ruimte voor de armen overbleef (*Jesaja 5:8*). Ook door de profeten werd vanwege dat soort zonde het oordeel aangezegd. Amos, de gewone schapenfokker uit Tekoa, profeteerde het gericht over de rijken, die wel zo 'vroom' waren niet op nieuwe-maansdagen of op sabbatten te werken, maar die de armen bedrogen door bij de handel de inhoudsmaten te verkleinen, of de gewichten waarmee ze het aan hun betaalde geld wogen, te vergroten, en die valse weegschalen gebruikten om het bestaan van de armen en weerlozen te ondermijnen (*Amos 8:4-6*, zie ook *2:6*, *3:10* en *5:11*).

In de evangeliën lezen wij dat ook Jezus de rijke, godsdienstige leiders van het volk, op hun ongerechtigheden wees. Hij verweet hun dat zij de huizen der weduwen opaten, hoewel zij 'vroom' baden en de dille, munt en komijn, vertienden (*Mattheüs 23:23*). Ook sprak Hij: 'Maar wee u, gij rijken, want gij hebt uw vertroosting reeds. Wee u, die nu overvloed hebt, want gij zult hongeren' (*Lucas 6:24,25*). De Meester constateerde dat deze rijken het voornaamste van de wet, het oordeel, de barmhartigheid en de trouw nalieten. Zij scheidden dus het goede niet van het kwade (het oordeel), en deden niet wat de wet bedoelde, zij waren dus niet trouw aan de voorschriften die God gegeven had, hoewel zij zich erop beroemden kinderen van Abraham te zijn.

Wanneer de rijken Jezus aannamen, was het voor hen heel moeilijk om hun oude manier van leven, ook ten opzichte van hun medebroeders, grondig te herzien. Was het misschien daarom, dat de Heer aan de rijke jongeling vroeg om alles te verkopen wat hij bezat? Deze kon dan op zijn rijkdom geen vertrouwen meer stellen en hij zou ook zijn levenspatroon grondig moeten veranderen. Zo is het ook voor de gefortuneerde zakenman die zich bekeert, moeilijk om zijn manier van leven en van zaken doen te veranderen overeenkomstig de wil van God. Denk alleen eens aan het invullen van het belastingbiljet. Zo'n rijkaard is gewend in zijn verhouding tot de medemens de macht van het geld te laten meespreken, terwijl toch in de gemeente allen broeders zijn, dit wil zeggen: allen geestelijk gelijk. De rijken moeten leren dat zij vanwege hun positie of rijkdom geen aparte eer in de gemeente zullen ontvangen, of dat zij buiten de gemeente, waar wel de verhouding heer en knecht blijft, barmhartigheid, rechtvaardig-

digheid en trouw zullen moeten blijven bewijzen, ook tegenover degenen die tot hen in dienstbetrekking staan.

Wanneer de rijke broeders volhardden in hun onbarmhartigheid en hun positie willen blijven ontlenen aan hun rijkdommen waarop ze hun vertrouwen gesteld hebben, zal de uitkomst verschrikkelijk zijn. Jacobus schreef reeds dat er een onbarmhartig oordeel zou zijn over hen die geen barmhartigheid bewezen hebben (2:13). In het oordeel zal hun bezit, waaruit dit dan ook bestaat, hen niet kunnen helpen of behouden. Denk maar aan de weerloze Lazarus veracht en hem geen barmhartigheid bewezen. In het eindgericht daarentegen roemt de barmhartigheid tegen het oordeel (2:13). In *Mattheüs 25:31-46* laat de Heer zien, hoe zwaar het oordeel is dat over de onbarmhartigen zal gaan. Velen zullen dan evenwel gered worden vanwege hun barmhartigheid, want ontferming is een goddelijke karaktertrek.

Het is daarom voor de rijken beter zich niet te verheffen, op hun goed niet hun vertrouwen te vestigen en hun macht niet te laten gelden, maar te denken aan de rampen die over hen zullen komen en te wenen en te jammeren vanwege het eindgericht, wanneer zij prijsgegeven zullen worden aan de afgod die zij dienden, namelijk de mammon, een engel van satan. Nu is er nog tijd hun wandel te veranderen en te gaan leven voor het onzienlijke Koninkrijk Gods.

***2-3. Uw rijkdom is verrot, uw klederen zijn door de mot aangevreten, uw goud en zilver is verroest, en het roest ervan zal tegen u getuigen en uw vlees verteren als vuur. Gij zijt schatten gaan opleggen, terwijl het de laatste dagen zijn.***

Jacobus richt zich nog steeds tot de rijke Joodse christenen, die zich in handel en wandel aan de wereld gelijk stellen. In profetische aanschouwing stelt hij het strafgericht over hen, als reeds voltrokken voor.

Wanneer er staat: 'Uw rijkdom is verrot', betekent dit: zal blijven verrot te zijn, dus geen enkel nut hebben in de dag des oordeels. 'Verrot' is ondeugdelijk, bedorven, aan de ontbinding prijsgegeven. Ook hun klederen, die een deel van de rijkdom uitmaak-

ten en die hun status en aanzien gaven onder de mensen, zullen in het gericht waardeloos blijken te zijn, doordat de motten, beeld van de machten der duisternis, de wol wegvraten. Ook hun goud en zilver zullen blijken geen enkele zekerheid te kunnen verschaffen. In deze beeldspraak noemt Jacobus ze ‘verroest’, hoewel edele metalen niet kunnen oxyderen. Hij stelt deze roest zelfs voor als een giftige substantie, zoals bijvoorbeeld met kopergroen het geval is. Deze roest, of zoals ook vertaald kan worden: dit vergif, dus de zonde die aan hun rijkdom kleeft, zal tegen hen getuigen in de dag van het oordeel. Het zal oorzaak zijn dat hun leven aan het vuur van de boze machten wordt prijsgegeven, zoals het vlees door vergif ontbonden wordt.

De rijken hebben zich er altijd op toegelegd om schatten te verzamelen op aarde. Daar was hun leven op gericht. Zij blijven ook als christenen zich er nog naar uitstrekken, terwijl ze weten kunnen dat zij in de laatste dagen leven, dat is de periode waarin God bezig is om geestelijke mensen te vormen, aan wie geestelijke rijkdommen zijn beloofd. Dit tijdperk begon met de opstanding van onze Heer en de uitstorting van de Heilige Geest, en eindigt met de wederkomst des Heren. Voor allen die waarlijk geestelijke mensen verlangen te worden, sprak de Heer: ‘Verzamelt u geen schatten op aarde, waar mot en roest ze ontoonbaar maken en waar dieven inbreken en stelen, maar verzamelt u schatten in de hemel, waar noch mot noch roest ze ontoonbaar maakt en waar geen dieven inbreken of stelen. Want, waar uw schat is, daar zal ook uw hart (inwendige mens) zijn’ (*Mattheüs 6 :19-21*).

**4. *Zie, het loon, dat door u is ingehouden van de arbeiders, die uw landen hebben gemaaid, schreeuwt, en het geroep van hen, die uw oogst hebben binnengehaald, is doorgedrongen tot de oren van de Here Zebaoth.***

Jacobus noemt enkele bestanddelen op van het gif der zonde dat aan het kapitaal van deze rijkdaards kleeft en waaruit hun onbarmhartigheid blijkt. Het eerste wat hij naar voren brengt, is: zij hebben zich verrijkt door het loon van de arbeider in te houden, of dit niet ten volle te betalen, of door de uitbetaling telkens uit te stellen onder allerlei voorwendsels. Toch gebod de Joodse wet

uitdrukkelijk dat men het loon van de daggelder vóór zonsondergang moest uitbetalen (*Leviticus 19:13* en *Deuteronomium 24:15*). Dit achterstallige loon schreeuwt in de buidels der rijken, waarin het zich ten onrechte bevindt, om wraak, en de verontwaardigde kretten der maaiers dringen door tot de oren van de Here Zebaoth.

De Here Zebaoth is de Here der heerscharen, een naam die dikwijls in het Oude Testament voorkwam. De heerlegers zijn op aarde het volk van God en in de onzienlijke wereld zijn zij de heilige engelen. David daagde Goliath uit met de woorden: 'Ik treed u tegemoet in de naam van de Here der heerscharen, de God der slagorden van Israël' (*1 Samuël 17:45*). Tot Mozes sprak de Heer: 'Ik zal mijn hand op Egypte leggen en mijn legerscharen, mijn volk, de Israëlieten, uit het land Egypte leiden' (*Exodus 7:4*). Bij de ontmoeting van Jakob met de engelen Gods, sprak de aartsvader bij Mahanaïm: 'Dit is een leger Gods' (*Genesis 32:2*).

In het nieuwe verbond strijdt de gemeente in de hemelse gewesten (*Efeziërs 6:12*) en wordt zij terzijde gestaan door de heilige engelen, want dezen zijn 'allen dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste van hen, die het heil zullen beërven' (*Hebreeën 1:14*).

Jezus Christus is de aanvoerder van deze verbonden legers (dus hier ook de Here Zebaoth), zoals wij lezen: 'En de heerscharen die in de hemel zijn (de gemeente), volgden Hem op witte paarden, gehuld in wit en smetteloos fijn linnen' (*Openbaring 19:14*). Hij heeft dus ook het gezag over Michaël, de grote vorst, die het volk Gods terzijde staat (*Daniël 12:1* en *Openbaring 12:7*).

De zonen Gods die overwonnen hebben en die met Jezus op zijn troon zitten (*Openbaring 3:21*), zullen als volmaakt rechtvaardigen met Hem de wereld oordelen, waaronder ook een schijnchristendom dat de rijkdommen van deze wereld heeft gezocht en liefgehad (*1 Corinthiërs 6:2*). In dit oordeel zullen de machten der duisternis vlieden en met hen allen die met hen verbonden zijn, want er staat: 'De aarde en de hemel vluchtten' (*Openbaring 20:11*).

De ongerechtigheid van hen die de armen onderdrukt hebben, zal tegen hen getuigen en de Heer zal tot hen moeten zeggen: 'Gaat weg van Mij, gij vervloekten (gij die de machten der duister-

nis toebehoort), naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen (die jullie gediend hebben) bereid is' (*Mattheüs 25:41*). Maar 'barmhartigheid roemt tegen het oordeel' (2:13), dit wil zeggen: wanneer een mens barmhartigheid bewezen heeft, zal dit in het oordeel vóór hem getuigen.

**5-6. *Gij hebt op aarde weelderig geleefd en u te goed gedaan, gij hebt uw hart vetgemest in de slachttijd. Gij hebt de rechtvaardige veroordeeld, ja vermoord, er is geen verweer tegen u.***

Het leven der rijken is op zichzelf gericht. Zij hebben van hun weelde overdadig geleefd in de vorm van eten, drinken, kleding, in genietingen en verstrooiingen, in de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven, in een sfeer die niet uit de Vader is (1 *Johannes 2:16*). Zo hielden zij hun innerlijke mens bezig, terwijl het de tijd was dat zij moesten leren om het aardse leven los te laten en zich te richten op de geestelijke rijkdommen.

Ook ontfermden zij zich niet over hun arme broeders en zusters. Tot de misdeelden in de natuurlijke wereld zeiden zij: 'Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed' (2:16), terwijl hun lijdende of vluchtende geloofsgenoten van gebrek omkwamen. Zo veroordeelden zij hun medebroeders tot ontbering en ellende. De Heer rekende hun deze nalatigheid aan als moord, en om de tegenstellingen nog scherper te doen uitkomen, voegt Jacobus erbij: en wat kan een arme en verdrukte rechtvaardige daar tegen doen of zeggen? Hij heeft geen enkel verweer en hij kan deze keiharde christenen met het aardse recht in de hand, niet wederstaan of hun iets verwijten. Op deze wijze hebben de rijken evenwel hun inwendige mens gevoed voor de dag der slachting, dus voor de oordeelsdag.

Ook voor hen geldt wat in 2 *Petrus 2:12* staat, dat zij redeloze wezens zijn, van nature voortgebracht om gevangen en verdelgd te worden. Zij zijn dus niet in staat om geestelijk te denken, te spreken en te leven, evenmin als de dieren. Zij kennen als deze slechts een natuurlijk bestaan. Daar zij zich in een wereld bevinden die onder de heerschappij van de boze ligt, is hun einde dat zij gevangen worden door de machten der duisternis, die hen afvoeren naar de dood.



Zo gaat het immers met de dieren die gevangen genomen en geslacht worden.

De vermaning van de broeder des Heren is erop gericht dat de rijke christen in de natuurlijke wereld barmhartigheid moet bewijzen, en zijn vertrouwen voor zijn eeuwig behoud niet moet stellen op geld maar op God, terwijl hij de naaste moet liefhebben als zichzelf. Voor rijk en arm geldt: bij de Heer is geen aanzien des persoons.

**7. *Hebt dus geduld, broeders, tot de komst des Heren! Zie, de landman wacht op de kostelijke vrucht des lands en heeft geduld, totdat de vroege en late regen erop gevallen is.***

Jacobus richt zich nu tot diegenen in de gemeenten, die leed te verdragen hebben en verdrukt worden. Niet alleen in de tijd van de broeder des Heren waren er in de kerk leden die zich ten koste van de armen verrijkten, maar alle eeuwen lang zou de afvallige kerk getypeerd worden door een uitbuitingsproces ten koste van de lagere klassen. Het grote Babylon zou gehuld zijn 'in fijn linnen, purper en scharlaken, en rijk versierd zijn met goud en edelgesteente en paarden' (*Openbaring 18:16*). De rijken, machtigen, intellectuelen en eezuchtigen zouden dan de leiding hebben. In dit opzicht is de nieuwtestamentische kerk dezelfde weg gegaan als het volk Israël, waarvan Jezus moest constateren dat het de tempel Gods tot een rovershol gemaakt had.

Jacobus vermaant nu de broeders en daarmee de ware kerk, om geduld te oefenen in deze tegenwoordige tijd, totdat de Here Zebaoth verschijnt. Hij predikt geen verzet tegen de onderdrukkers, maar het lijden der armen zal tot resultaat hebben dat zij het oog richten op Jezus Christus in de hemelse gewesten, om 'rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het Koninkrijk, dat Hij beloofd heeft aan wie Hem liefhebben' (2:5). Deze zelfde Heer beloofde ook aan allen die zijn Koninkrijk zochten, dat hetgeen zij op aarde behoeften, hun bovendien toegeworpen zou worden (*Mattheüs 6:33*, St.Vert.). Haat, jaloezheid, nijd en twistgierigheid ten opzichte van de rijken, blokkeren de weg waarlangs Gods hulp komt, maar: 'Wie lof offert, eert Mij en baant de weg dat Ik hem Gods heil doe zien' (*Psalms 50:23*).

Jacobus roept hier op tot geduld. Ook de apostel Paulus schrijft dat door geduld en volharding de beloften verkregen worden. In *Romeinen* 5:3-5 roemt hij zelfs in de verdrukking, omdat deze volharding uitwerkt, en de volharding beproefdheid, en de beproefdheid hoop die niet beschaamd wordt.

Onze roeping is dus niet om het leven van onze medemensen te veroordelen en spanningen op te wekken, maar om evenals Jezus dit deed, het oordeel over te geven aan God, die te zijner tijd rechtvaardig oordelen zal, zoals ook in *1 Corinthiërs* 4:5 staat: 'Daarom, velt geen oordeel vóór de tijd, dat de Here komt'.

Geduld hebben en verdragen zijn evenals ontferming en barmhartigheid, goddelijke eigenschappen. De hemelse landman heeft geduld, want Hij heeft immers de zonden laten geworden, die te voren onder zijn verdraagzaamheid gepleegd waren (*Romeinen* 3:25). Nadat Hij het goede zaad gestrooid heeft, wacht de Heer geduldig op de kostelijke vrucht des lands of der aarde. Deze waardevolle vrucht zijn de zonen Gods, die geopenbaard zullen worden, wanneer de late regen, beeld van een uitstorting van de Heilige Geest, erop gevallen is. Bijna twintig eeuwen gingen voorbij sinds de vroege regen neerkwam. Nu zien wij allerwegen dat christenen in de Heilige Geest worden gedoopt, dus dat de late regen aan het vallen is.

Voor een goed begrip van het beeld dat Jacobus gebruikt, is het nodig om te weten dat er in Palestina drie regenperiodes zijn. Na een zeer droge en hete subtropische zomer komt in de herfst de kentering. Omstreeks de tweede helft van oktober en begin november valt de vroege regen. Deze is nodig om de grond week te maken, zodat deze voorbereid zal zijn het zaad te ontvangen en om zo ongeveer een maand later de grote massa water van de winterregens in zich op te nemen. De droge pauze tussen de vroege regen en de winterregens wordt dus benut om het land te bewerken, om te ploegen en de (winter)tarwe te zaaïen. Blijft de vroege regen weg, dan vermeerdert het stof op verschrikkelijke wijze en kan het zaaïsel de harde grond niet doorbreken. De winter is de tijd van de zware regenval, zoals het Hooglied constateert: 'De winter is voorbij, de plasregen is over' (*Hooglied* 2:11, St. Vert.).

In de lente kan bij het toenemen van de warmte en droogte

evenwel geen oogst verwacht worden, indien de late of spade regen niet valt, want dan verschrompelt het gewas en de korrels kunnen zich niet ontwikkelen. Omstreeks april behoort daarom de spade regen te vallen, die ervoor zorgt dat het gedurende de winter gegroeide graan, niet verkommert. De vroege regen en de spade regen zijn dus voor een goede oogst onmisbaar. Daarom worden ze telkens te zamen genoemd als bewijs van Gods gunst (*Deuteronomium 11:14* en *Leviticus 26: 4*).

In profetische zin lezen wij over deze beide regens in *Joël 2:23-26*: ‘En gij, kinderen van Sion, juicht en verheugt u in de Here, uw God, want Hij geeft u de leraar ter gerechtigheid; ja, regenstromen laat Hij voor u nederdalen, vroege regen en late regen, zoals voorheen. De dorsvloeren zullen vol koren zijn en de perskuipen van most en olie overstromen. Ik zal u vergoeden de jaren, toen de sprinkhaan alles opvrat, de verslinder en de kaalvreter en de knager, mijn groot leger dat Ik op u afzond. Gij zult volop en tot verzadiging eten, en gij zult loven de naam van de Here, uw God, die wonderbaar met u gehandeld heeft’.

Bij de uitlegging van deze verzen is het nodig ons de uitspraak van de apostel Petrus te herinneren, die ook voor Joël geldt, dat de profeten over de voor ons bestemde genade spraken. Voor deze oudtestamentische profeet zou het niet moeilijk geweest zijn om zijn profetieën in de natuurlijke wereld te verklaren, zoals later de rabbijnen deden en vele christenen dit nu ook nog doen. Dezen spreken dan over een vernieuwing van het land, waar woestijnen veranderd worden in paradijzen, en over een nationaal ontwaken van het volk Israël. Deze ongeestelijke verklaringen gaan evenwel in tegen de exegese in het Nieuwe Testament. Ook aan Joël werd door de Heilige Geest geopenbaard, dat hij met zijn profetieën niet zichzelf bedoelde, noch een natuurlijk volk, maar dat hij de gemeente diende (*1 Petrus 1:12*). Daarom ‘vergeestelijkt’ ook Jacobus de betekenis van de vroege en de late regen, dit wil zeggen dat hij ze gebruikt als beelden van grote geestelijke zegen.

Volgens de geciteerde teksten uit Joël is er reden voor het ware volk van God om te juichen, want dit is immers ‘genaderd tot de berg Sion, tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem’ (*Hebreeën 12:22*). Ook schonk God aan de gemeente ‘de Leraar der gerechtigheid’, namelijk de Heilige Geest, van wie Jezus voor-

spelde: ‘Hij zal u alles leren en u te binnen brengen alles wat Ik u gezegd heb’ en ‘Hij zal u de weg wijzen tot de volle waarheid’ (*Johannes 14:26 en 16:13*).

Op de Pinksterdag viel de vroege regen. Gods Geest daalde neer en de geschiedenis van de nieuwtestamentische kerk nam een aanvang. Het woord was gezaaid en de grond zou na de vroege regen vanzelf zijn vrucht opbrengen: eerst een halm, daarna een aar, daarna het volle koren in de aar. Wanneer dan de vrucht rijp is, zal de hemelse Landman er terstond de sikkel in laten slaan (*Marcus 4:28,29*). Voor het rijpen van het graan is dus de late regen nodig, hetgeen erop duidt, dat onze Heer door middel van een bijzondere krachtige werking van zijn Geest in de eindtijd zijn doel met de gemeente bereikt. Op welke wijze Hij dit ten uitvoer zal brengen, is ‘het geheim van God, zoals Hij zijn knechten en profeten heeft verkondigd’, en dat pas in de eindtijd ontsluit wordt (*Openbaring 10:7*). Het is daarom opmerkelijk dat na zoveel eeuwen van geestelijke droogte, in de laatste jaren vele christenen in de Heilige Geest gedoopt worden en dat de Heer nu door middel van de leer aangaande het Koninkrijk der hemelen de weg om het doel te bereiken, namelijk de volkomenheid van de gemeente, heeft getoond.

De uitspraak van Jacobus staat diametraal tegenover de veel geleerde dwaling, dat niets de komst des Heren meer in de weg zou staan en dat Jezus iedere dag of nacht kan verschijnen. Door deze leer wordt de christen geestelijk passief. Hij moet alleen maar afwachten wat er gebeuren gaat en kan slechts actief zijn in het ‘redden van zielen’. Hij voelt zich ook geen medewerker Gods bij de voltooiing van de gemeente, want hij heeft geen visie op de blijde zekerheid dat Gods woord niet ledig tot Hem terugkeert, maar dat het zal doen, wat Hem behaagt en dat volbrengen, waartoe Hij het gezonden heeft (*Jesaja 55:11*). En het woord is gezonden: ‘Opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust’ (*2 Timotheüs 3:16*).

Bij de oogst van de gemeente maait de hemelse Landman geen groene plantjes, die ternauwernood boven de grond zijn uitgekomen, maar Hij laat de sikkel slaan in een geheel volgroeide en gerijpte oogst, zoals het lied zegt: ‘Dit zijn de dagen van het rijpe gouden graan. Gods Geest daalt neer, de oogsttijd breekt nu aan.

Wonderen en tekenen in het late uur. Verlossing en vervulling, want dit is pinkstervuur’.

De gemeente wacht dus niet in eerste instantie op de komst des Heren, maar ‘de Landman wacht op de kostelijke vrucht van de aarde’, dit wil zeggen op het openbaar worden van de zonen Gods. En met Hem ziet de ganse zuchtende schepping hiernaar uit (*Romeinen 8:19*).

De tragedie van de zogenaamde maranathabeweging is, dat zij volgens haar leer wel uitziet naar de komst van haar Heer, maar dat zij tegelijkertijd ontkent dat de gemeente eerst de spade regen moet ontvangen om zichzelf te kunnen voorbereiden voor die grote dag, ja, zij stelt zich zelfs vijandig op tegenover deze waarheid.

Wij hebben dus in de eerste plaats uit te zien naar een gemeente, die zonder vlek of rimpel zal zijn, omdat haar leden jagen naar de liefde en ijveren naar de geestelijke begaafdheden, opdat zij haar volheid bereiken kan (*1 Corinthiërs 14:1*). De Heer beeldde dit uit met de volgende gelijkenis: ‘Let op de vijgeboom en op al de bomen. Zodra zij uitlopen, weet gij uit uzelf, omdat gij het ziet, dat de zomer reeds nabij is. Zo moet ook gij, wanneer gij dit ziet geschieden, weten dat het Koninkrijk Gods nabij is’ (*Lucas 21:29-31*).

Er is slechts één machtig teken in de geestelijke wereld of ‘aan de hemel’ van een naderend einde en van de komst van de Zoon des mensen: de gemeente, verzegeld met de Heilige Geest, die na een tijdperk van geestelijke droogte tot volle wasdom komt en vrucht draagt. De belofte ligt er, dat alles wat in de loop der eeuwen door de kaalvreter en de knager is weggeroofd, teruggeschonken zal worden. De Heilige Geest zal meer werkzaam zijn dan ooit te voren en de geestelijke begaafdheden zullen schoner en heerlijker geopenbaard worden dan in de tijd van de vroege regen.

Er zijn meer oudtestamentische profeten die het beeld van de spade regen gebruiken om het toekomstige heil van de gemeente te beschrijven. In *Hosea 6:2,3* staat: ‘Hij zal ons na twee dagen doen herleven, ten derden dage zal Hij ons oprichten, en wij zullen leven voor zijn aangezicht, ja, wij willen de Here kennen, er naar jagen Hem te kennen. Zo zeker als de dageraad is zijn opgang.

Dan komt Hij tot ons als de (vroeger) regen, als de late regen, die het land besproeit. Nadat de profeet Hosea in de vorige hoofdstukken sprak over de ontrouw van het volk van God, voorspelt hij nu een nieuwe tijd, waarin het ware of geestelijke Israël wel het plan van God realiseren zal.

Er komt allereerst een tijd van herleving, oprichting of opstanding ten derden dage. Door de kanttekenaars van de Statenvertaling wordt hier terecht verband gelegd tussen de opstanding van Jezus Christus ten derden dage, en de waarheid dat het geestelijke Israël met Hem verzezen is. Er staat: 'Ook u heeft Hij, hoewel gij dood waart door uw overtredingen en onbesnedenheid naar het vlees, levend gemaakt met Hem' en 'Indien gij dan met Christus opgewekt zijt' (*Colossenzen 2:13 en 3:1*). In *Romeinen 6:8* lezen wij nog: 'Indien wij dan met Christus gestorven zijn, geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven!'

De ware gemeente die met Jezus opgestaan is uit de doden, jaagt ernaar om Hem te kennen. Na een eeuwenlange nacht van verwarring en onkunde verschijnt de dag die alle duisternis verdrijft. De belofte wordt vervuld: 'Dan zal uw licht doorbreken als de dageraad' (*Jesaja 58:8*) en 'Want zie, duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de natiën, maar over u zal de Here opgaan en zijn heerlijkheid zal over u gezien worden' (*Jesaja 60:2*).

Dit is de tijd van de spade regen. Onze Heer gaat dan zijn eerstelingen, zijn parlement, verzamelen, met wie Hij de wereld regeren gaat. De levende stenen uit het nieuwe Jeruzalem laten zich dan volkomen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis, om een heilig priesterschap te vormen' (*1 Petrus 2:5*). Door de spade regen wordt vervuld: 'Wie overwint, hem zal Ik maken tot een zuil in de tempel mijns Gods' (*Openbaring 3:12*).

In de oogsttijd worden onkruid en tarwe beide rijp. Er is een volheid van de zonen des verderfs, maar ook een openbaring van de zonen Gods. Op de Pinksterdag sprak Petrus over deze slotfase van de laatste dagen: 'Er zullen wonderen zijn in de hemel boven', dus in de geestelijke wereld. De profetie van Joël over een invasie van demonen zal dan realiteit worden: bloed, vuur en rookwalm, beeld van de dodelijke en verstikkende inwerking van de helse machten op de mens. Over de ware gemeente van Jezus Christus gaat dan evenwel het licht op, want God zal van zijn Geest uitstor-

ten op al wat leeft, dit wil zeggen: allen die in Hem geloven, dopen en bekrachtigen met de Heilige Geest.

Wanneer in de eindtijd het verschrikkelijke geestelijk onweer nadert, wordt voor de gelovige van kracht wat er in *Zacharia 10:1* staat: 'Vraagt van de Here regen ten tijde van de late regen. De Here maakt de bliksemschichten; een stortregen zal Hij hun geven, voor iedereen gewas op het veld'.

Het laatste bijbelboek sluit zich geheel bij deze voorstelling van zaken aan. Hier is de tocht van de kinderen Israëls door de Rode Zee en de ondergang van de farao der verdrukking, beeld van een enorme beproeving. Te midden van de woeste baren en een hevig onweer bereikte het volk van God de overzijde, maar de farao met zijn legermacht verdrong. Johannes schrijft dan: 'En ik zag iets als een zee van glas met vuur vermengd, en de overwinnaars van het beest en zijn beeld en van het getal van zijn naam, staande aan de glazen zee, met de citers Gods. En zij zingen het lied van Mozes, de knecht Gods' (*Openbaring 15:2*).

### **8. Oefent ook gij geduld, sterkt uw harten, want de komst des Heren is nabij.**

Nogmaals wijst Jacobus erop dat zijn broeders geduld moeten oefenen in de hoop het zoonschap te verkrijgen. Zo deden ook Abraham, Mozes en David, die een groot deel van hun leven moesten wachten op de realisatie van de godsspraken. De toezeggingen voor de broeders in het nieuwe verbond reiken evenwel verder dan van de wieg tot het graf, maar ook deze worden niet alle in één ogenblik vervuld. De gelovigen moeten daarom 'navolgers zijn van hen, die door geloof en geduld de beloften beërven' (*Hebreeën 6:12*).

Zij moeten dus rustig en vol vertrouwen op de toezeggingen van de Heer verder leven en zich niet laten ontmoedigen of depressief worden. Zij behoeven het beloofde ook niet met een bepaalde (vrome) vorm van geweld te verwerven: niet door lichamelijke kastijdingen, door onthoudingen en vasten, of door gezamenlijke verootmoediging. Zij mogen niet wankelen in hun harten, maar 'met kracht gesterkt worden door zijn Geest in de inwendige mens' (*Efeziërs 3:16*). Dit is nodig om het doel te be-

reiken, zoals de apostel zegt: ‘Ten einde uw harten te versterken, zodat zij onberispelijk zijn in heiligheid voor onze God en Vader bij de komst van onze Here Jezus met al zijn heiligen’ (*1 Thesalonicenzen 3:13*).

Jacobus en zijn broeders zijn bezig zich uit de oude bedéling los te maken. Deze had ook wel beloften van verlossing, heil en heerlijkheid en men zong: ‘Ik blijf de Heer verwachten, mijn ziel wacht ongestoord: ik hoop in al mijn klachten op zijn onfeilbaar woord’ (*Psalm 130:3*), maar dit alles kon geen volkomen werkelijkheid worden, voordat het nieuwe verbond met Jezus Christus als Hoofd, gekomen was. Met Hem kwamen ‘de laatste dagen’ en in deze bedéling worden alle beloften in Christus vervuld. Hij zal komen om te vergelden en zijn koningschap in de wereld te openbaren en geheel te realiseren.

De komst of ‘parousia’ van de Heer betekent: de tegenwoordigheid van Jezus Christus. Deze is eerst in de geest, zoals de Heer sprak: ‘Wanneer Ik heengegaan ben en u plaats bereid heb, kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat ook gij zijn moogt, waar Ik ben.’ ‘De komst’ ziet in dit verband op de doop in de Heilige Geest, want de Heer beloofde: ‘Ik zal u niet als wezen achterlaten. Ik kom tot u. Nog een korte tijd en de wereld ziet Mij niet meer, maar gij ziet Mij, want Ik leef en gij zult (eeuwig) leven. Te dien dage zult gij weten, dat Ik in mijn Vader ben en gij in Mij en Ik in u’ en ‘Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen’ (*Johannes 14:2, 3,18-20 en 23*). Deze komst in de geestelijke wereld maakt het ten slotte mogelijk dat de Heer ook met al de zijnen in de zichtbare, natuurlijke wereld verschijnen zal.

Wanneer er staat ‘de komst des Heren is nabij’ wijst dit erop dat de openbaring van Jezus Christus in zijn gemeente steeds dichterbij komt en dat bij het vallen van de spade regen het zaad van het woord van God zijn volle vrucht zal voortbrengen. Dan zal de oogst der aarde rijp zijn. In *1 Petrus 4:7* staat: ‘Het einde aller dingen is nabij gekomen’. Het ‘einde’ betekent: het doel, de voltooiing. Alle dingen zullen tot hun volheid komen en dit houdt in, een volkomen scheiding tussen goed en kwaad, wanneer door de Heilige Geest het oordeel tot overwinning is gebracht (*Mattheüs 12:20*). Dan wordt er een gemeente zichtbaar zonder vlek en rimpel. De mogelijkheid hiertoe werd geopend door het offer van



Jezus Christus op Golgotha en door de uitstorting van de Heilige Geest. Het einde aller dingen was dus in het oude verbond niet gekomen en velen geloven ook niet dat het in het nieuwe gezien zal worden. Jezus voorzegde evenwel dat dit einde komt als het evangelie van het Koninkrijk der hemelen in de gehele wereld gepredikt zal worden. Dan wordt in de gemeente openbaar welk een kracht van herstel het woord van God heeft, wanneer de Heilige Geest ten volle meewerkt. Wie daarom volhardt tot dit einde bereikt is, zal behouden worden, dit wil zeggen: zal het doel bereiken.

Dus nadat Jacobus eerst in hoofdstuk 5:1 de rijken aangesproken heeft, troost hij nu de vervolgte en verdrukte broeders met de verwachting van het komende heil. Hij raadt hun aan geduld te oefenen, wanneer de vijandschap van de bozen hen benauwt. Hij adviseert hen bij de laatste ontwikkeling van de geschiedenis rustig af te wachten, evenals de landman dit doet wanneer hij uitziet naar de onmisbare late regen. Zij hebben de Heilige Geest tot onderpand en daarom zullen zij ook de beproevingen kunnen weerstaan en tot volle wasdom komen.

**9. *Broeders zucht niet tegen elkander, opdat gij niet onder het oordeel valt; zie, de Rechter staat voor de deur.***

Wanneer men verdrukt wordt en lijden moet verduren, hetzij rechtstreeks vanuit de onzienlijke wereld door de machten der duisternis, hetzij indirect door mensen of omstandigheden aangedaan, komt men er gemakkelijk toe om negatieve gedachten te belijden, of tegen andere broeders te klagen en te zuchten vanwege de benarde situatie. Er staat letterlijk: 'Kreunt niet tegen elkander'. Men heeft niet door dat de geestkracht hierdoor verlamd wordt, de ziel mat wordt en verslapt en men steeds vaster in de greep van de duisternis komt en veroordeeld zou kunnen worden. Laten wij daarom ook in de druk en in de benauwdheid onze positieve belijdenis aangaande de kracht, de wil en de goedheid van onze Heer vasthouden. Er staat immers: 'Wie lof offert, eert Mij, en baant de weg, dat Ik hem Gods heil doe zien' (*Psalm 50:23*). Wij zullen daarbij ook het oog gericht houden op Jezus, die ons voorbeeld is, 'die als Hij gescholden werd, niet terugschold en als

Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt' (1 Petrus 2:23).

De Heer wil ook onze Rechter zijn en wij kunnen al onze bekommernissen en moeiten in zijn hand leggen. 'Hij staat voor de deur' wil zeggen dat Hij nabij is en Hij zal 'haastig recht doen', zoals de Heer sprak in de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter (Lucas 18:1-8). Wie zelf actief wordt om zich te verdedigen, wie zelf met alle middelen gelijk wil krijgen, loopt de Rechter voor de voeten. Jacobus bedoelt te zeggen: 'De Heer is er ook nog en Hij zal op de juiste tijd ingrijpen'. Daarom moeten de verdrukten bidden, dus bezig zijn in de hemelse gewesten waar de Rechter is, en zij zullen geen wraakgevoelens koesteren of vergelding zoeken.

#### **10. Broeders, neemt tot een voorbeeld van gelatenheid en geduld de profeten, die in de naam des Heren hebben gesproken.**

Ook het oude verbond kent zijn voorbeelden van verdraagzamen en geduldigen onder het lijden. Ja, wij vinden ze juist onder hen die in de naam des Heren spraken. Deze geestelijk zeer begenadigde en uitnemende mannen moesten veel lijden ondergaan van hun eigen volksgenoten. De broeders tot wie Jacobus zich richt, kwamen dus in dit opzicht met hen overeen. De verdrukte profeten stelden zich steeds positief op en droegen hun lot met berusting. De geadresseerden tot wie de broeder des Heren zich richt, waren nog nauw met het Jodendom verbonden en bij hen stonden de profeten zeer hoog aangeschreven, want dezen waren vanouds hun geestelijke vaders. Jacobus vermaant hen nu dat zij aan deze mannen Gods eens een voorbeeld moesten nemen. Ook zij werden gesmaad, mishandeld en verdrukt, maar het kwam niet in hen op zich te wreken, doch zij gaven hun zaak over in de hand van hun Zender. Zo sprak Jeremia: 'Gij weet het, Here, gedenk mijner, sla acht op mij en neem voor mij wraak op mijn vervolgers!' (Jeremia 15:15).

In het nieuwe verbond leren wij dat deze vervolgers geen mensen zijn van vlees en bloed, maar de boze geesten in de hemelse gewesten. Zacharia, de zoon van Jojada, werd gestenigd om zijn profetiën. Hij riep uit: 'De Here zie het en neme wraak!' (2 Kronie-

ken 24:22). Elia zat aan de beek Krith geduldig te wachten totdat de Heer ingreep.

Wie het oog en zijn gedachten alleen op eigen lijden vestigt, verliest het geduld en wordt depressief of agressief. Alles wordt hem dan te zwaar en hij kan zich niet voorstellen waarom juist hij zulke zware verdrukkingen moet ondervinden. Wie evenwel ziet, dat 'aan de broederschap in de wereld hetzelfde lijden wordt toegemeten', kan vreugde hebben, omdat hij weet dat hij zich met deze lotgenoten in een geestelijke worsteling bevindt tegen de onzienlijke vijandelijke legers (1 Petrus 5:9). Hij zal dan zijn geestelijke wapenrusting aandoen en overwinnaar zijn bij alle aanvechtingen vanuit het rijk der duisternis.

Jezus troostte zijn volk met de woorden: 'Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en ligende allerlei kwaad van u spreekt om Mijnentwil. Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij de profeten vóór u vervolgd' (Mattheüs 5:11,12). Wij zien dus hoe nauw Jacobus zich in zijn vermaningen weer aansluit bij de bergrede.

**11. Zie, wij prijzen hen zalig, die volhard hebben; gij hebt van de volharding van Job gehoord en gij hebt uit het einde, dat de Here deed volgen, gezien, dat de Here rijk is aan barmhartigheid en ontferming.**

Jacobus prijst hen zalig die tijdens de verdrukking standvastig zijn gebleven in het geloof en in het vertrouwen op God. Zij blijven in de rust en vrede onder vervolging en smaad; daarom prees de Heer zelf hen ook gelukkig met de woorden: 'Zalig de vervolgd en om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen' (Mattheüs 5:10). Hun innerlijke mens des harten blijft immers in de onzienlijke wereld bewaard! In verband met de grote verdrukking sprak de Heer ook: 'Maar wie volhardt tot het einde, die zal behouden worden' (Mattheüs 24:13).

Er is tweeërlei soort lijden. Het eerste is het gevolg van de werking van ziekte- en zondemachten. Wanneer iemand overheerst wordt door ziektemachten, raakt zijn lichaam onklaar en dit heeft pijn en lijden tot gevolg. Wanneer iemand in zonden leeft of ook wel in leugen, is zijn beloning ellende, leed en (geestelijke) dood.

Dit is het ondergaan van de sfeer van het rijk der duisternis. De moordenaar, de dief en de boosdoener, maar ook de bemoelial, hebben geen deel aan het klimaat van het Koninkrijk Gods, namelijk aan de vrede, de gerechtigheid en de blijdschap. 'De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede' (*Jesaja 57:21*).

Wie ziek is, kan wel gemeenschap met God hebben naar de inwendige mens, maar hij mag niet berusten in zijn lichamelijke nood, want de ziekte kan doorwerken in zijn zieleleven en in zijn geest en bovendien belet ze hem zijn leden ten volle in dienst van God te stellen. Op deze wijze wordt de harmonie in het leven van de zieke geroofd en daarmee wordt het Koninkrijk Gods in hem verstoord. Sommigen worden opstandig en anderen neerslachtig of mat van ziel. Alleen het geloof in de uiteindelijke verlossing van al zijn vijanden en van een heerlijke overwinning houdt de christen positief in tijden van ziekte of onder de aanvallen van de verleidende zondemachten.

Er is evenwel ook een lijden terwille van Christus. In *1 Petrus 4:14,15* staat: 'Indien gij door de naam van Christus smaadt lijdt, zijt gij zalig, daar de Geest der heerlijkheid en de Geest Gods op u rust. Laat dus niemand uwer moeten lijden als moordenaar, of dief, of boosdoener, of als een bemoelial'. Er is een verdrukking die over ons komt, omdat wij Christus toebehoren. Dit is de haat van de machten der duisternis, die ons willen doen vallen of op andere wijze uit de gemeenschap met God trachten te doen brengen. Ook deze geesten moeten wij bestrijden en overwinnen door de kracht van Gods Geest die in ons woont. De ontplooiing van de geestelijke begaafdheden is hierbij van het grootste nut. Wanneer wij deze machten buiten ons leven kunnen houden, zijn wij zalig, daar wij dan ongestoord leven in vrede en blijdschap in gemeenschap met de Geest van God. De Geest der heerlijkheid werkt dan in ons, dat is dus de Heilige Geest die de heerlijkheid van de gelijkvormigheid aan het beeld van Christus openbaart en zijn wet in ons realiseert.

Wanneer de christen blijft vasthouden aan het woord van God en het bewaart, zal hij ten slotte zien dat God zijn beloften waarmaakt, dat Hij rijk is aan barmhartigheid en ontferming en het lijden dat de vijand heeft aangedaan, vele malen vergeldd. Vergeldd

God dan toch kwaad met kwaad? Een God die ziekte en rampen zendt, bezit niet de eigenschappen: rijk aan barmhartigheid en ontferming. Voor Jacobus is God de Vader der lichten bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer en van wie iedere gave die goed en elk geschenk dat volmaakt is, nederdaalt.

Als voorbeeld haalt Jacobus de geschiedenis van Job aan. Deze werd zwaar door de satan aangevallen. Hij ging door een diepte van lijden heen, maar zijn volharding werd door God hoog gewaardeerd. Dit kwam uit in de zegen die hij uiteindelijk ontving. Zo is ook voor ons het lijden van deze tegenwoordige tijd niet te vergelijken met de heerlijkheid die over ons zal geopenbaard worden (*Romeinen 8:18*).

***12. Maar vooral, mijn broeders, zweert niet, noch bij de hemel, noch bij de aarde, noch welke andere eed ook. Laat ja bij u ja zijn en neen neen, opdat gij niet onder het oordeel valt.***

Meermalen behandelt Jacobus in zijn brief onderwerpen waarover ook Jezus duidelijke uitspraken heeft gedaan. We denken bijvoorbeeld aan het gevaar van de rijkdom en aan het verzamelen van schatten op de aarde. De zonde der tong wordt door de Heer aangeduid wanneer Hij zegt, dat hetgeen de mond ingaat, de mens niet bezoedelt, maar wat de mond uitgaat. Over 'horen en doen' sprak de Heer: 'Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het Koninkrijk der hemelen binnengaan, maar wie doet de wil mijns Vaders, die in de hemelen is'.

Wanneer Jacobus de verdeeldheid van het hart veroordeelt, komt dit overeen met: 'Zo brengt iedere goede boom goede vruchten voort, maar de slechte boom brengt slechte vruchten voort'. Er is dus een aanwijsbare overeenkomst tussen de brief van Jacobus en de woorden van Jezus, speciaal van die in de bergrede.

Zo spreekt de broeder des Heren in dit vers over het zweren, maar ook Jezus gaf hierover duidelijke aanwijzingen. In de bergrede lezen wij: 'Maar Ik zeg u, in het geheel niet te zweren: bij de hemel niet, omdat hij de troon van God is, bij de aarde niet, omdat Zij de voetbank zijner voeten is; bij Jeruzalem niet, omdat het de stad van de grote Koning is; ook bij uw hoofd zult gij niet zweren, omdat gij niet één haar wit kunt maken of zwart. Laat het

ja, dat gij zegt, ja zijn, en het neen, neen; wat daarbovenuit gaat, is uit de boze' (*Mattheüs 5:34-37*).

Het was blijkbaar een veel voorkomend euvel onder de Joden om tot bekrachtiging van hun woorden, allerlei eden te zweren. Hierbij vermeden zij uit godsdienstig oogpunt de naam van God te noemen en daarom zwoeren ze bij de dingen in de hemel of op aarde. Lichtvaardig zweren en vloeken gaan vaak samen, omdat er in beide gevallen gemis aan zelfbeheersing is en geen controle tegen de infiltraties van de boze. Zo was Petrus in de hof van Kajafas zichzelf niet meer meester; toen 'begon hij zich te vervloeken en te zweren' (*Marcus 14:71*).

Het veelvuldige zweren bij de Joden zal wel verband gehouden hebben met hun innerlijke verleugening. Jezus zei immers van hen dat zij de duivel tot vader of inspirator hadden en deze is de vader of oorsprong van de leugen (*Johannes 8:44*). Zij hadden daarom altijd iets 'hogers' nodig om hun woorden te staven (*Hebreeën 6:16*). Jacobus noemt slechts twee voorbeelden, maar weet dat er genoeg andere te geven zijn, want hij schrijft: 'Noch welke andere eed ook'. Jezus noemde ook nog het zweren bij de tempel, of bij het goud van de tempel, bij het altaar of bij de gave die erop lag (*Mattheüs 23:16,20*). Wij lezen dus niet dat de gewone eedsformule voor de rechtbank hierbij veroordeeld zou zijn. In *Deuteronomium 6:13* staat: 'De Here, uw God, zult gij vrezen, Hem zult gij dienen en bij zijn naam zweren'. Jacobus heeft hier alleen het misbruik op het oog dat zowel bij Joden als ook bij zijn lezers heerste en waarbij men in het dagelijkse leven in plaats van het eenvoudige ja en neen, allerlei krachttermen gebruikte om zijn woorden te staven. Dat de Heer en ook Jacobus niet de gewone eedsformule afwezen, blijkt ook daaruit, dat zij het zweren bij God niet noemen. Ook de profeten schreven bij de tekening van het toekomstige heil: 'Zodat wie in den lande zweert, zal zweren bij de God der waarheid' (*Jesaja 65:16*).

Voor de gelovigen is God de enige vastheid en hoogheid, die naar recht oordelen kan over hetgeen gesproken is. Wanneer de Geest der waarheid in ons woont en wij ons door Hem laten leiden, zullen wij de waarheid spreken en hebben wij verder geen bekrachtigingen van onze woorden nodig. Wie bij alle mogelijke zaken zweert, brengt zichzelf in een crisis of oordeel. Hij komt te-

recht tussen waarheid en leugen. Denk eens aan de uitdrukking: 'ik mag doodvallen'. Wie zo spreekt, loopt grote kans te bezwijken of, zoals er letterlijk staat: neer te vallen onder het oordeel.

**13. Heeft iemand onder u leed te dragen? Laat hij bidden. Is iemand blij te moede? Laat hij lofzingen.**

Vreugde en verdriet kunnen voor de christen gevaarlijk worden, daar zijn zieleleven erdoor in beweging wordt gebracht en de boze zijn emoties tracht te gebruiken om hem van God af te voeren. Wij zouden een vergelijking kunnen maken met de toorn, waarbij de geest van de mens in beweging wordt gebracht en zich gaat verheffen. Ook dan tracht de boze hiervan gebruik te maken om een mens te doen zondigen. Vandaar de waarschuwing: 'Geraakt gij in toorn, zondigt dan niet' (*Efeziërs 4:26*). De vraag rijst nu waar de christen heen moet gaan met zijn opgejaagde emoties.

Leed kan rechtstreeks door de machten der duisternis tot ons komen of ook wel indirect door mensen heen. In het laatste geval wil de Heer niet dat wij strijden tegen bloed en vlees. Ook wijst Jacobus ons niet de weg naar broeders en zusters, familie of kennissen, om daar ons hart te luchten. De enige weg om aan het leed te ontkomen, is het gebed, of het zich verheffen tot God en het bezig zijn in de hemelse gewesten. De broeder des Heren zegt: 'Heeft iemand onder u te lijden? Laat hij bidden.'

Wanneer iemand ons leed berokkent, gehoorzaamt hij aan een macht der duisternis. Dezen moeten wij bestrijden in de geestelijke wereld en de mens zullen wij de zonde niet toerekenen en na belijdenis van schuld hem ook gaarne vergeven.

Wanneer iemand naar zijn innerlijke mens blijdschap en vrede heeft, zal hij dit naarbuiten brengen, door God, die de oorzaak en bewerker is, te loven met psalmen, lofzangen en liederen in de geest gezongen (*Efeziërs 5:19*). In dit opzicht kunnen vele psalmisten ons tot voorbeeld zijn, want zij 'betuigden God hun vreugd' en begonnen hun liederen dikwijls met de woorden: 'Looft de Heer!'

De Statenvertaling luidt: 'Dat hij psalmzinge', maar in het oorspronkelijke staat alleen 'zingen', psallete. Uit de geschriften van de kerkvaders kunnen wij weten dat de eerste christenen gewoon

waren in hun samenkomsten lofzangen te zingen, liederen naar aanleiding van bepaalde Schriftgedeelten of eigen gedichten.

In *1 Corinthiërs 14:15* gebruikt de apostel Paulus ditzelfde werkwoord, wanneer hij schrijft: 'Ik zal lofzingen met mijn geest'. Het is wel duidelijk dat Paulus geen gebruik maakte van de psalmen van David, toen hij in tongen de Heer grootmaakte. Het werkwoord wordt door deze apostel ook gebruikt in *Romeinen 15:9*, waar staat: 'Daarom zal ik u loven onder de heidenen'. Uit een en ander blijkt dus, dat de bijbel ons niet voorschrijft om in de samenkomsten der gemeente alleen psalmen te zingen, hoe heerlijk vele psalmisten hun blijdschap daarin ook tot uiting hebben gebracht.

***14. Is er iemand bij u ziek? Laat hij dan de oudsten der gemeente tot zich roepen, opdat zij over hem een gebed uitspreken en hem met olie zalven in de naam des Heren.***

Abusievelijk wordt vaak aangenomen dat ziekte een gevolg zou zijn van de zonde, want 'waren er geen zonden, dan waren er geen wonden'. Nu heeft de zonde wel de weg gebaand voor de ziektedochters, maar dezen marcheren meestal gescheiden op. Zij hebben ieder een aparte opdracht. Ziekte is een aantasting van het natuurlijke bestaan van de mens, zodat hij beschadigd wordt in lichaam, ziel of geest. De zondedochters richten zich speciaal op de innerlijke mens en wel op zijn zieleven. Zij willen dit door verleiding of pressie van de weg Gods afvoeren, waardoor de ziel in de onzichtbare wereld beschadigd wordt. Ziekte- en zondedochters kunnen geheel afzonderlijk opereren, maar ook wel te zamen. Beide groepen hebben tot doel de mens te kwetsen en te doden, maar zij hebben ieder een eigen aanpak: de zonde voert naar de geestelijke dood en de ziekte naar de natuurlijke dood.

Bij de ziekte staat de levensgeest van de mens, die het lichaam en de ziel doet functioneren en die herstellend en corrigerend werkt, zo onder druk van de ziektedochters, dat hij zijn ordenende, helende en opbouwende taak niet meer verrichten kan. Ziektegeesten behoren uiteraard tot de geestenwereld; zij kunnen de materie van het lichaam niet rechtstreeks aantasten, maar wel de levensgeest van de mens belemmeren of beletten een orgaan goed te laten werken, zodat het ziek wordt. Het zieleven van de



mens kan echter wel rechtstreeks aangevallen worden, doordat dit behoort tot de onzienlijke wereld. Dan wordt de mens zielsziek, depressief of agressief. Het allerergste is wanneer een mens in zijn geest gestoord wordt, want de geest is de drager van de wet Gods. Deze wetten worden dan verdrongen of uitgewist door leugenmachten, die de zieke vreemde voorstellingen doen waarnemen en hem pressen daarnaar te handelen.

Alles waarin een geest des levens is, heeft dus een kracht in zich waardoor het organisme niettegenstaande zijn vergankelijkheid, zich handhaven, zich ontplooien en groeien kan. Een steen kan alleen maar vergaan, maar niet groeien of zijn afbraakproces stuiten. Om dit te bewerken is leven nodig, zoals zich dit ook openbaart in plant en dier, die in verband hiermee ook ziek kunnen worden.

De levensgeest is ook de kracht die het afweermechanisme in levende organismen in werking stelt tegen schadelijke en ontbindende invloeden. Ziektemachten tasten dus niet het stoffelijke lichaam aan, maar de levensgeest, zodat deze zijn 'huishoudelijke functie' niet goed meer kan vervullen. De afbrekende en verderfelijke invloeden krijgen hierdoor vrij spel, en het lichaam wordt ziek, verouderd en sterft.

Wij merken op dat de levensgeest die in een plant werkt, de drager is van geheel andere wetten dan die het leven van een dier bepalen. De levensgeest van de mens is de drager van nog hogere wetten. Naast zijn biologische functie is de levensgeest of geest van de mens ook de drager van morele wetten en heeft hij de mogelijkheid de mens ook te laten functioneren als een wezen van hoger orde in de geestelijke wereld.

Door de zonde, waarin wij leefden, hebben boze machten in ons leven als koning geheerst, in ons de wet Gods ontwricht en een scheiding gemaakt tussen God die leven is en de ziel. De levensgeest is hierdoor onderdrukt. De functies van het lichaam zijn hierdoor ook meer of minder beschadigd, wat een stervensproces ten gevolge heeft: 'Het lichaam is dood vanwege de zonde' (*Romeinen 8:10*).

Dit betekent dat ons organisme niet goed meer functioneren kan en er uiteindelijk mee ophoudt. Wanneer de Heilige Geest verbonden met de menselijke geest eerst de ziel tot nieuw leven heeft

gewekt en haar geheeld heeft, zoals de psalmist sprak: ‘Gun leven aan mijn ziel’, zal de Heilige Geest ook zijn invloed doen gelden op de levensgeest die het lichaam onderhoudt. Ook dit zal van zijn vijanden verlost, herleven en met nieuwe kracht functioneren. Daarom staat er: ‘Hij zal ook uw sterfelijke lichamen levend maken door zijn Geest, die in u woont’ (*Romeinen 8:11*). De Heilige Geest kent immers ook de wetten Gods en heeft bovendien de kracht om deze wetten ook in ons lichaam te laten werken.

Jezus is door de kracht van de Heilige Geest opgestaan uit de doden. Een Geest die zo’n regenererende kracht bezit, is ook bij machte de beschadigingen van ons lichaam te herstellen. Op deze wijze kunnen onze leden bij uitstek wapenen worden van de gerechtigheid. Om tot dit totale herstel van geest, ziel en lichaam te komen, zijn geloof en geduld nodig. Wij moeten deze hoop op herstel vast blijven houden en ‘die volharding moet volkomen doorwerken, zodat gij volkomen en onberispelijk zijt en in niets tekortschiet’ (*1:4*).

Wanneer de apostel Paulus over algehele heiliging spreekt, noemt hij niet alleen geest en ziel, maar ook het lichaam dat ‘in allen dele onberispelijk bewaard’ zal blijken te zijn (*1 Thessalonicenzen 5:23*). Geen wonder dat hij deze algehele volmaaktheid verbindt met de komst des Heren, evenals Jacobus dit doet in *vers 7* van ons hoofdstuk. Wanneer de gelovige deze volwassenheid bereikt heeft, dus als ‘de kostelijke vrucht der aarde’ rijp is, is hij ook gereed om in een punt des tijds veranderd te worden, zodat zijn vergankelijk, sterfelijk en vernederd lichaam, onvergankelijkheid, onsterfelijkheid en heerlijkheid aandoet. Hij is dan gelijkvormig aan zijn Heer. In het Koninkrijk Gods gaat niets automatisch en slechts zelden met een schok-effect. Van de innerlijke mens staat, dat deze van dag tot dag vernieuwd wordt, en van het lichaam van een zieke zegt Jacobus, dat het na zalving en gebed gezond zál worden. Daarom zullen wij op zieken de handen leggen en zij zullen genezen worden (*Marcus 16:18*).

De Heilige Geest door wie dit gehele herstel mogelijk is, wordt door Paulus genoemd: ‘Christus in u’ of ‘de Geest Gods’ (*Romeinen 8:9,10*). Bij het herstel leidt en ondersteunt de Heilige Geest met zijn kracht en met zijn begaafdheden op bekwame wijze onze levensgeest. Het is immers de bedoeling van God dat wij zijn

medearbeiders zullen zijn, en ons lichaam heeft ook deel aan deze zegen. Het is immers een tempel van de Heilige Geest en geen blok aan het been van de geestelijke mens, geen gevangenis waarin de ziel is opgesloten. Ons lichaam is het huis van God evengoed als het onze; het is zijn belang evenals het onze, dat het gezond is. Daarom mag de zieke voor zijn genezing pleiten op grond van de bedoeling van God met de mens.

Niet de natuurlijke mens in zijn volle ontplooiing is het doel van God, maar de geestelijke mens die leeft en wandelt en volwassen wordt in de hemelse gewesten. Jezus kwam om zulke geestelijke mensen te maken, dus mensen Gods tot alle goed werk volmaakt toegerust (2 *Timotheüs* 3:16). Daarom is Hij de Doper in de Heilige Geest. De laatste Adam is een levendmakende geest (1 *Corinthiërs* 15:45). Wij zouden deze metamorfose van de mens kunnen vergelijken met de ontwikkeling van een rups tot vlinder. De rups leeft en beweegt zich op de aarde. Door een enorme gedaanteverwisseling wordt dit insect veranderd in een vlinder, die niet meer aan de aarde gebonden is. In het onooglijke diertje zit de prachtige vlinder reeds verborgen. Wanneer men evenwel de rups beschadigt, zal ook het proces van haar metamorfose belemmerd worden. Het is duidelijk dat ziekte en wetteloosheden in lichaam, ziel en geest, de doorbraak van het Koninkrijk Gods in de mens, tegenstaan.

Het klimaat van de Heilige Geest is: vrede, gerechtigheid en blijdschap. De sfeer van de wetteloze ziektemachten is pijn, onrust, angst en depressie. Wie bijvoorbeeld bij het ouder worden zich minder snel bewegen kan, een bril moet dragen, meer rust nodig heeft, zal hierdoor het Koninkrijk Gods in zich, niet verliezen. Maar wie bijvoorbeeld aan aderverkalking gaat lijden, wie dement wordt, kan zijn leven moeilijk meer stellen in dienst van de gerechtigheid. Jezus kwam daarom om allen die door de duivel overweldigd waren, te genezen (*Handelingen* 10:38). Zijn woorden waren geest en leven en Hij herstelde de mens, zodat blinden zagen, kreupelen liepen, melaatsen gereinigd werden, gebonden bevrijd en geesteszieken verlost werden van de machten die hen teisterden.

In het Koninkrijk Gods is leven voor de mens in al zijn schakeringen, want alle leven is uit God, zowel het biologische als het

eeuwige leven. In *1 Johannes 1:5* staat dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is. Nu is het leven het licht der mensen. Uit God komt daarom nimmer enige destructie of vernietiging, geen ramp, geen ziekte en geen dood. Uit Hem is nimmer iets wat het leven aantast of beschadigt. De Zoon van God, die de uitdrukking is van het goddelijke wezen, sprak: 'Ik ben het, die aan de wereld het leven geeft'. Het plan van God met de mens houdt diens herstel in en alle werken van Jezus brachten heerlijkheid voort, want zij waren voor de verziekte en ontworpen mens vol van genade en waarheid.

Wanneer een christen ziek is, moet hij de ziektemachten verdrijven in de naam van Jezus en vertrouwen op de herstellende kracht van de Heilige Geest die in hem is. De Geest die Jezus Christus uit de doden opwekte en die ook in de zieke woont, wil eveneens diens sterfelijk lichaam levend maken, zodat dit weer gaat functioneren naar de wil van de Schepper (*Romeinen 8:11*).

Kan de zieke echter alleen de overwinning niet behalen, dan zal hij de hulp van de gemeente inroepen ten einde door een samengebundelde kracht van Gods Geest zijn herstel te verkrijgen. Hij moet daarvoor niet te lang wachten, want dan is het gevaar dat de ziektemachten reeds grote bressen in zijn lichaam geslagen hebben. Op een bidstond of in de gemeentesamenkomst kunnen dan de handen op de lijder gelegd worden als teken dat de broeders en zusters de aangevochtene in de geestelijke wereld claimen voor het Koninkrijk Gods met zijn vrede, gerechtigheid en blijdschap, en zij zich met hem identificeren als leden van het lichaam van Christus.

Handoplegging bij zieken is een bijbelse opdracht, want de Heer sprak: 'Op zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen genezen worden' (*Marcus 16:18*). Zo legde ook Jezus ieder van de zieken afzonderlijk de handen op en genas hen (*Lucas 4:40*). In onze gedachten associëren wij de hand van de broeder of zuster met 'de hand des Heren', dat is met de kracht van de Heilige Geest. God spreekt immers met zijn 'mond' en met zijn 'hand' voert Hij zijn woord uit.

Is iemand evenwel zo ziek of, zoals ook vertaald kan worden zo 'zwak' (zie voor dit woord onder meer *Handelingen 20:35*, *Romeinen 8:3* en *14:1*, *2 Corinthiërs 11:21*) dat hij niet naar de bid-

stond of samenkomst kan komen, laat hij dan, zegt Jacobus, de oudsten, als vertegenwoordigers van de gemeente, bij zich roepen. De broeder des Heren gaat dus van de veronderstelling uit dat de zieke lid is van een plaatselijke gemeente. In zijn tijd was het ambt van oudsten al in iedere gemeente bekend. Zij vormden het bestuur dat zowel met de stoffelijke als met de geestelijke verzorging van de gemeente belast was.

In het boek der Handelingen lezen wij dat dit verantwoordelijke ambt rechtstreeks door de apostelen was ingesteld (*Handelingen 14:23*). Te Thessalonika waren de oudsten degenen 'die onder u zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en u terechtwijzen' (*1 Thessalonicenzen 5:12*); te Corinthe worden zij aangeduid als degenen die 'bekwaamheid hebben om te helpen, om te besturen' of die 'zich ten dienste van de heiligen gesteld hebben' (*1 Corinthiërs 12:28 en 16:15*), te Rome: 'wie leiding geeft' (*Romeinen 12:8*) of 'wie voorziet' (Canisiusvert.). De náám 'presbyter' of 'oudste' was van minder belang, want het ging bij de leden van de gemeente er niet om hoe zij de voorgaande broeders zouden noemen, maar hoe ze hen aanvaarden moesten, namelijk 'om huns werks wil'. Het leven van iedere gemeente vraagt na een beginperiode, ambtsdragers die belast zijn met prediking, zielszorg en tuchttoefening, maar die ook de stoffelijke belangen van de gemeente behartigen.

De mening dat de gemeente overal zou zijn waar Gods volk te zamen komt, is onbijbels. Een weeshuis vormt nog geen huisgezin! In massameetings, genezingsdiensten, conferentie-oorden en op toogdagen mist men te enen male de verantwoordelijkheid jegens elkander en men vertoeft daar vrijblijvend. Daarom zijn ook allerlei soort 'bewegingen' met aan het slot van de bijeenkomst 'een open avondmaalsdienst', een gevaar voor de plaatselijke gemeenten. Ze zijn in het bijzonder aantrekkelijk voor hen die gaarne doen wat goed is in eigen ogen en die er niet van gediend zijn om gecorrigeerd te worden en die hun leven niet willen inzetten voor de broeders. In tijden van algemene afval kunnen zulke bijzondere samenkomsten soms een functie hebben, zoals het altaar van Elia opgericht werd, buiten de dienst van de door God aangewezen tempel.

Jacobus adviseert de zieken onder zijn lezers niet naar bepaal-

de 'gezalvde' dienstknechten van God te gaan, die een wereldreputatie op genezingsgebied bezitten. Dit voorrecht zou immers slechts zijn voor hen die zo'n reis betalen kunnen, want anders zouden zij zich ervoor in de schuld moeten steken. God wil niet dat wij bij ziekte naar bedevaartsplaatsen en genezingsoordnen trekken, maar zijn dienstknecht Jacobus geeft ons het bijbelse voorschrift, als hij schrijft: 'Roep de oudsten van de gemeente erbij'. Verwacht het langs deze weg door middel van de door God aangestelde 'gewone' broeders in uw eigen midden.

De gemeente wordt in de Schrift vergeleken met een lichaam. Wanneer iemand een wond aan zijn hand heeft, snelt in eerste instantie niet de voet te hulp, maar de genezing vangt aan door middel van de cellen van het omringende weefsel. Zo wordt de plaatselijke gemeente waar men ten opzichte van elkander verantwoordelijkheid opneemt, door God gebruikt en zij maakt ook bij de zieke de kracht en de veelkleurige wijsheid van God bekend aan de overheden en machten in de hemelse gewesten die de oorzaak zijn van zijn krankheid.

Voor de oudsten geldt dat zij afgevaardigden moeten zijn van een gemeente waar men het lichaam des Heren onderscheidt. De gemeente verliest haar heilbrengende functie, wanneer er onderling gekrakeel is, bij leergeschillen, twist, afgunst, haat en nijd. Paulus schreef aangaande zo'n innerlijk verscheurde gemeente: 'Daarom zijn er onder u velen zwak en ziekelijk en er ontslapen niet weinigen' (*1 Corinthiërs 11:30*). De broeders en zusters te Corinthe werden niet ziek of stierven niet een ontijdige dood vanwege de zonden van hun medegelovigen, zoals sommigen menen, want de bijbel leert uitdrukkelijk dat in geval van zonde ieder om zijn eigen ongerechtigheid sterft. Maar vanwege de verdeeldheid in het lichaam des Heren misten zij daar beschutting en heil, of ze hadden zo weinig vertrouwen in de gemeente dat zij hun genezing er ook niet zochten. Veronderstel dat een zieke oudsten op bezoek krijgt die juist onderweg een fikse ruzie hebben gemaakt. Hoe kan Gods Geest Zich dan door zulke wetteloze ambtsdragers manifesteren?

Als teken van vertrouwen op de Heilige Geest die als 'geest des levens' in het lichaam des Heren werkzaam is, brengen de gelijkgezinde broeders-oudsten, olie mee. Zij zalven daarmee de zieke,

want deze olie is het symbool van de kracht van Gods Geest in het midden van de gemeente waarvan zij vertegenwoordigers zijn. Zij bidden daarbij voor de kranke, dat is dat zij zich ten behoeve van hem bewegen in de hemelse gewesten, daar de boze geesten bestraffen in de naam van Jezus en vragen om de manifestatie van de kracht van God tot herstel van de zieke. Opgemerkt kan worden dat zalving van zieken in de gemeentesamenkomst overbodig is.

De mening die sommige theologen koesteren, alsof Jacobus met dit zalven tegemoet zou komen aan een gewoonte der heidense priesters, die aan de zalfolie een magische kracht toeschreven, is verwerpelijk. De broeder des Heren sloot geen compromis met het heidendom, zoals later de afvallige kerken veelvuldig zouden doen. Zo geloven wij ook niet aan een occulte kracht van het doopwater, waarmee men pasgeboren kinderen besprengt tot behoudenis, of aan een geheimzinnige uitwerking of verandering van brood en wijn bij het gebruik van het avondmaal. Het zijn voor ons tekenen, symbolen en gelijkenissen. Jaren geleden werd ons eens een busje olijfolie aangeboden, opdat wij daarmee de zieken zouden zalven. De gever had dit speciaal voor ons in Israël gekocht, wat ons de opmerking ontlokte: 'Indien de zieken nu niet genezen, ligt dit zeker niet aan de olijfolie!'

In bijbelse tijden was het een gewoonte om olijfolie met zich mee te nemen wanneer men op reis ging. We denken aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. Deze olie werd onder meer gebruikt als bloedstelpend middel. Soms drenkte men een doekje in deze olie en legde het op de wond. Voor de oudsten was deze olie - die men gewoonlijk bij zich had zoals de automobilist het verbanddoosje - bij het zalven van zieken alleen een symbool. Indien zij de genezing hadden verwacht van de helende invloed van de olijfolie, had Jacobus er niet aan toegevoegd dat zij een gebed over de zieke moesten uitspreken en ook dat zij hem zalven moesten 'in de naam des Heren'.

Ten overvloede wijzen wij er nog op dat de Schrift zich niet uitlaat over de natuurlijke geneeswijze. Er zijn ook aanvallen in de zienlijke wereld op het lichaam. Wij denken aan infectie, aan scheikundige en natuurkundige oorzaken, aan ondoeltreffende voeding, aan geweld tegen het weefsel, aan levende ziekteverwekkers, enzovoort. Om eerste hulp te verlenen bij een ongeval,

om een maag leeg te pompen bij een vergiftiging, is technische bekwaamheid vereist. Wanneer een been gebroken is, kan de geneesheer het wel zetten, maar hij kan de gebroken delen niet aan elkander laten groeien: hiervoor zal de levensgeest van de patiënt moeten zorgen. Bij verkoudheid zal men dikwijls natuurlijke middelen te baat nemen om te genezen. Men kan daarmee de levensgeest wel helpen, maar deze zal toch uiteindelijk de volledige genezing tot stand moeten brengen. De bijbelse weg voorziet voornamelijk in versterking en ondersteuning van de levensgeest vanuit de geestelijke wereld. Het is verder moeilijk om voor een zieke keel te bidden, indien de patiënt nog altijd rookt, of om bij maagstoornissen de herstellende kracht van de Heilige Geest te hulp te roepen, indien men weet dat de lijdende broeder of zuster onmatig eet en drinkt, of overdadig snoept.

Jacobus schrijft niet: is er iemand van u ziek, hij roepe de dokter of in onze kringen de volle-evangeliearts, maar hij ontbiede de oudsten der gemeente. Mogen wij dan geen geneesheer raadplegen? In het nieuwe verbond zijn geen bindende voorschriften en wie een arts haalt, zondigt niet. Men kan een zieke wel verbieden een geneesheer te laten komen, maar hierdoor ontvangt hij nog geen geloof tot herstel. Geraakt de christen in tweestrijd, dan moet hij zeker de natuurlijke weg volgen, want innerlijke spanning is altijd erger dan het gebruik van natuurlijke geneesmiddelen. Wie handelt naar *Jacobus 5:14*, verwacht dat de kracht van de menselijke geest, verbonden met die van Gods Geest, het gebruik van medicijnen overbodig maakt. Wie het bij zijn ziekte met de Heer alleen 'waagt', doet dit zonder enige kramp en in volle rust.

In moeilijke omstandigheden, zoals bijvoorbeeld bij ziekte van kinderen, zal de ware christen volgens Jacobus om wijsheid bidden en zij zal hem geschonken worden, indien hij bidt in geloof en niet twijfelt. Bij een kind kan men immers geen beroep doen op de inwonende Heilige Geest, terwijl men als ouder voor zijn wel en wee toch verantwoordelijk is. Daarom zal men bij God om raad vragen, want de wijsheid van de wereld is niet uit God, maar zij is dikwijls 'aards, ongeestelijk en demonisch' (*1:5,6* en *3:15*).

In de geschiedenis heeft de zalving met olie in de christenheid een grote rol gespeeld, omdat de roomse kerk uit deze Schriftplaats de leer van het laatste oliesel als vijfde van haar zeven sa-



cramenten afgeleid heeft. Aan dodelijk zieken wordt na het afnemen van de biecht en het ontvangen van de communie, ook wel het viaticum genoemd, de zieke gezalfd. Deze zou daarmee de heiligmakende genade om zijn lijden te dragen, ontvangen, en de kracht om 'christelijk' te sterven; de 'via' of weg wordt voor hem vrij gemaakt. De hoop op genezing wordt daarbij weliswaar niet uitgesloten, maar men stelt dat oliesel wel zo lang mogelijk uit, zodat het normaliter beleefd wordt als het begin van het einde.

Het doel van de zalving in Jacobus en ook in *Marcus 6:13*, waarop men zich in de roomse kerk beroept, is tegengesteld aan hun praktijk, daar het juist aan de met de dood bedreigde ziekte het leven wéérgeeft.

**15. *En het gelovig gebed zal de lijder gezond maken, en de Here zal hem oprichten. En als hij zonden heeft gedaan, zal hem vergiffenis geschonken worden.***

Tot een goed begrip van deze tekst willen wij allereerst een verklaring geven van hetgeen de Heer ons meedeelt in *Mattheüs 18:15-20*. Deze pericoop betreft niet een zieke, maar het gaat daar over een broeder die gezondigd heeft, een situatie waar ook in onze tekst over gesproken wordt.

De broeder wordt dus niet zozeer in zijn lichaam aangevalen, maar in zijn zieleleven. Nu wil de Heer dat wij, als wij iemand zien zondigen, hem zullen opzoeken om hem te bestraffen, dus hem het kwaad onder de ogen te brengen. Hij kan zijn kwaad niet ontkennen, want wij hebben hem 'zien' zondigen (vergelijk *1 Johannes 5:16*). De Heer zegt dan: 'Indien hij naar u luistert, hebt gij hem gewonnen', dus indien hij zich bekeert, kan hij zijn plaats in de gemeente weer innemen en zijt gij het middel geweest om de gemeente zuiver te houden. Indien hij zich evenwel verzet, moeten wij de hulp inroepen van een broeder, ten einde hem samen te overtuigen van zijn zonde. Bij erkenning van schuld en bij berouw zal het dikwijls voorkomen dat zo'n broeder dan belijdt: 'Ik heb al zo vaak tegen mijn kwaad gestreden, maar ik hem geen overwinning, ik zit eraan vast'. De Heer geeft dan de oplossing: ga samen in gebed of met zijn drieën, 'en wat jullie dan eenparig van Mij begeren, zal u geworden'. Onder de voorwaarde dus

dat de betrokken broeder meebidt en meestrijdt, mag men nu de boze machten binden, zoals er in dit verband staat: 'Voorwaar, Ik zeg u, al wat gij op aarde bindt, zal gebonden zijn in de hemel, en al wat gij op aarde ontbindt, zal ontbonden zijn in de hemel'. Zo mag men de broeder ontbinden of losmaken uit de strik van satan en dit zal dan in de hemelse gewesten een blijde realiteit blijken te zijn. Men kan dus in het algemeen gesproken iemand slechts verlossen in de naam van Jezus, indien zo'n persoon zelf meedoet.

Nu komen wij bij het geval dat Jacobus hier beschrijft. De broeder is ziek en de oudsten zijn gekomen. Wie moet er nu bidden? Het antwoord is: de oudsten, maar ook de zieke. Zomin als men iemand buiten zijn medewerking om van zijn zondemachten kan bevrijden, zomin heeft een gebed voor een zieke die twijfelt, enig resultaat. De lijder moet zelf in geloof meebidden. Wanneer er bij hem sprake is van zonde, moeten eerst de zondemachten gebonden en uitgedreven worden, en daarna de ziektemachten. Daarom is het zaak voor de oudsten om maar niet uit medelijden een broeder die daar geheel niet om vroeg, te zalven. Zij moeten wachten tot de zieke hun dit verzoekt, want er staat: 'Laat hij dan de oudsten róepen'. De praktijk wijst uit dat een opgedrongen zalving niet alleen niets uitricht, maar ook geestelijke schade aanricht. Ook is soms het gevolg dat zo'n zieke nu links en rechts voor zich laat bidden en evangelisten uitnodigt om hem te zalven onder het motto: 'Baat het niet, het schaadt ook niet'.

Men doet beter in zo'n geval vanuit het woord van God en vanuit diens beloften, het geloof op te bouwen.

Bij dit alles zal een ieder moeten bedenken dat het beter is om in gezonde dagen met deze dingen bezig te zijn dan in tijden van ziekte, aangezien dan de geest van de mens reeds onder de druk van de boze machten verkeert. Bij het gebed worden dus door de oudsten allereerst de machten verdreven in de naam van Jezus en wordt vervolgens gevraagd om versterking door de Heilige Geest. Dit gebeurt natuurlijk niet wanneer men alleen genezing zoekt vanuit het denken van de natuurlijke wereld.

Wanneer van beide zijden geloof aanwezig is, zal er ongetwijfeld resultaat gezien worden, want 'de Here zál hem oprichten'. Paulus schreef in verband met het onberispelijk zijn van de totale

mens naar geest, ziel en lichaam, de heerlijke woorden: ‘Die u roept, is getrouw; Hij zál het ook doen’ (1 *Thessalonicenzen* 5:24). Jezus zál! Hij is immers dezelfde, gisteren en heden! Hij zál ons niet beschamen, maar Hij zál ons genezen. Nogmaals, Jacobus schrijft: ‘De Hére zal de zieke oprichten’. Er is dus sprake van een goddelijke genezing, van een herstel op grond van de beloften Gods door het geloof en door de kracht van de Heilige Geest.

In een bijbelverklaring lazen wij de opmerking: ‘Indien maar steeds de ouderlingen werden geroepen om te bidden en te zalven, zou niemand sterven’. Met deze schijnbaar logische conclusie trachtte de commentator de zalving te ridiculiseren. Wij merken evenwel op dat het gebed tot genezing altijd op de beloften van God berust. De ware christen die op hoge leeftijd gekomen is, kent andere verlangens dan hier op aarde te blijven. Hij begeert met de apostel zijn ‘verblijf in het lichaam te verlaten en bij de Here zijn intrek te nemen’ (2 *Corinthiërs* 5:8). Hij weet dan ook dat hij daarvoor niet ziek behoeft te worden, maar dat hij rustig de handen kan vouwen en met de aartsvader zeggen: ‘Op uw zaligheid wacht ik, Here’.

Het gebed en het zalven van zieken zijn geen loze ceremoniën, maar zij moeten begeleid worden door een vast geloof in de beloften van God, zowel bij de zieke als bij de oudsten.

Soms heeft de zieke geen overwinning kunnen behalen op de ziektemachten, doordat bij geen goed inzicht had of misschien geestelijk te zwak was. Jacobus stelt hier nu ook nog de mogelijkheid dat door zonde van de patiënt er een scheiding ontstond tussen God en zijn ziel. Hij was dus eerst krank naar de inwendige mens, en in zo’n situatie is het vanzelfsprekend dat hij ook geen geloof kan hebben voor het herstel van zijn lichaam. Eerst moet dus de gemeenschap met God hersteld worden en daarom moet de zieke allereerst zijn zonden belijden. De oudsten mogen hem dan de vergeving van zijn kwaad aanzeggen, zoals er staat: ‘Wie gij hun zonden kwijtscheldt, die zijn ze kwijtgescholden’ (*Johannes* 20:23). Ook zegt de apostel: ‘Indien wij onze zonden belijden. Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid’ (1 *Johannes* 1:9). Langs deze weg zal de lijder naar ziel en lichaam genezen worden.

Jacobus gaat natuurlijk van de veronderstelling uit, dat de oudsten voorbeelden zijn van de kudde, dat wil zeggen dat zij om hun geloof bekend staan. Aan de mogelijkheid dat er ambtsdragers uit ongeloof zouden weigeren de zieken te zalven tot genezing, zoals dit heden ten dage veelvuldig voorkomt, wordt hier zelfs niet gedacht. Het grote verval der kerk was toen nog niet ingetreden.

**16. Belijdt daarom elkander uw zonden en bidt voor elkander, opdat gij genezing ontvangt. Het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt.**

Jacobus brengt opnieuw verband tussen het belijden van zonden en het ontvangen van genezing. Wanneer iemand niet geneigd is om de zonden uit zijn leven te bannen, moet hij niet menen naar de inwendige mens kracht te ontvangen om zich te kunnen verzetten tegen de ziektemachten. Zolang de zondemachten in hem opereren, kan er geen sprake zijn van goddelijke genezing. Wanneer daarom geleerd wordt dat een mens te allen tijde een zondaar is en dit blijft tot de dood, kan van geloofsgenezing ook geen sprake zijn. Patiënten die de zonde vasthouden, roepen gewoonlijk pas om de hulp van de Heer of om de bijstand van broeders en zusters, als de weg van de natuurlijke genezing geheel voor hen afgesloten is.

De broeder des Heren spreekt hier tot zieken die niet herstellen en dezen moeten zich wel afvragen of zij soms zonde of leugen in hun leven hebben toegelaten. Het is dus noodzakelijk voor iedere zieke die niet geneest, zichzelf op dit punt te onderzoeken. Voor hem geldt de raad van de apostel: 'Stelt uzelf op de proef; of gij wel in het geloof zijt, onderzoekt uzelf. Of zijt gij niet zo zeker van uzelf, dat Jezus Christus in u is?' (2 Corinthiërs 13:5).

Er zijn dan natuurlijk twee mogelijkheden: of de lijder gaat naar de inwendige mens vrijuit en zijn geweten beschuldigt hem niet, zodat hij zich des te krachtiger en met te meer vrijmoedigheid op het werk van de Heilige Geest in hem, kan richten, of hij is niet vrij en weet dat er tussen hem en God een barrière is.

Aan wie moet de zieke zijn zonden belijden? Allereerst zal hij zijn kwaad voor de Heer moeten brengen, zoals de psalmist

reeds getuigde: 'k Bekende o Heer aan U oprecht mijn zonden; 'k verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden, maar ik beled na ernstig overleg mijn boze daán; Gij naamt die gunstig weg' (*Psalm 32:3*). Bovendien moet hij zijn zonden belijden aan degenen die hij iets misdaan heeft. Zo zal de werknemer het gereedschap terugbrengen dat hij gestolen heeft en aan zijn patroon schuld belijden. De echtbreker zal zijn zonde moeten belijden aan zijn vrouw, omdat hij haar ontrouw is geweest.

Jacobus legt hier nog een accent op het schuld belijden dat kan voorkomen in de plaatselijke gemeente. Het lichaam des Heren mag immers niet door zonden verdeeld zijn: 'Belijdt elkander de misdaden'. Wanneer broeders en zusters elkaar onrecht aangedaan hebben, moet de onrechtvaardige daad natuurlijk beleden worden aan de verongelijkte, maar wanneer zij gezamenlijk in een boos plan hebben ingestemd, bijvoorbeeld bij het vormen van partijschappen, behoren zij elkander op te wekken tot berouw.

Wij moeten evenwel niet menen dat de broeder des Heren hier bedoelt dat gemeenteleden aan elkander maar alles moeten vertellen wat in hen verkeerd was of nog is. Het gaat om verzoening met de tegenpartij en over herstel van het kwaad dat men een ander aangedaan heeft. De sfeer in de gemeente moet zuiver gehouden worden. Er zijn evenwel zonden die men alleen aan God belijdt en waar verder niemand mee te maken heeft. We denken aan de zonde van onreinheid ten opzichte van eigen lichaam, aan die van vloeken waarbij men alleen tegenover God en zichzelf iets misdoet. Ook zijn er zuiver geestelijke zonden, zoals haat, jaloezie, eerzucht en hoogmoed. Voor een gierigaard is het slechts in bepaalde situaties mogelijk zijn schuld te belijden aan hen die hij gedupeerd heeft. Tekortkomingen die in het openbaar bedreven werden, moeten echter ook openlijk beleden worden. Denk eens aan de evangelist die met verve vertelt hoe zestig mensen naar voren kwamen om hun hart aan de Heer te geven, terwijl het er in werkelijkheid maar twintig waren. Zulke dingen schaden immers de gemeente van de levende God, die een pijler en fundament der waarheid behoort te zijn (*1 Timotheüs 3:15*).

Het is niet nodig om als kinderen van God op gezette tijden bij elkander te komen om schuldbelijdenissen uit te spreken en zich

dan te verootmoedigen. Men kan beter ophouden met zondigen, dus de zonde afleggen, want dan behoeft men niets te belijden. Waarom moet men anderen die niet bij de ongerechtigheid van een bepaald lid der gemeente betrokken zijn, ermee confronteren? Wanneer een kind zich in een gezin schromelijk misgaat, zullen rechtgeaarde ouders de andere kinderen er zoveel mogelijk buiten houden en ook niet de gehele familie erin betrekken. Hier geldt dan de waarheid: 'De liefde bedekt alle dingen'.

Bij gemeenschappelijke schuldbelijdenis wordt de aandacht van allen bepaald bij de grootheid en de kracht van onze tegenstander, die het kwaad toch maar weer door middel van de mens geopenbaard heeft gekregen. Dit doet denken aan de wachtkamer van de dokter, waarin de aanwezigen te zamen bezig zijn het werk van de ziektemachten te belijden. De bijbel raadt evenwel aan om te allen tijde het oog gericht te houden op Jezus, die door zijn Geest ook nu nog het werk des duivels wil verbreken.

Met het openbaar belijden van zonden doet men in bepaalde gevallen meer kwaad dan goed, inzonderheid wanneer het afwijkingen betreffen die nog niet geopenbaard zijn, maar in het verborgene van het hart leven. Wat dunkt u van het meisje dat aan een zuster beled: 'Ik heb jouw man lief, wil je mij dit vergeven?' Ze had dit beter kunnen verzwijgen en de contacten met dat gezin verbreken. Of van een voorganger die in een verootmoedigings-samenkomst in het bijzijn van zijn vrouw en kinderen 'moest' zeggen dat hij in zijn gedachten zo dikwijls overspel had gepleegd. Deze broeder hield geen rekening met de geestelijke kwetsuren die zijn vrouw en kinderen door deze ontboezeming opliepen. Hier geldt de Paulinische uitspraak: 'De liefde kwetst niemands gevoel'.

In de kerkgeschiedenis gaan de belijdenis van zonden en het boetesysteem hand aan hand. Zo legden vele monnikenorden hun leden de verplichting op om iedere avond hun zonden aan hun medebroeders bekend te maken, terwijl grote zonden bij de overste van het klooster gebiecht moesten worden. Deze vorm van fellowship strekte zich zelfs uit tot de gedachtenzonden en men meende vanuit het sacrament van de biecht tot grotere heiligheid te komen. Vanuit de kloosters drongen deze methoden ook door tot de leken, die met hetzelfde doel grotere en kleinere fouten

gingen belijden. In protestantse kringen heeft men getracht deze boete-doeningen weer in 'ere' te herstellen. De praktijk wijst echter wel uit dat de verootmoedigingsbewegingen ook in de opwekkingskringen op een fiasco uitliepen. Waar men geen vernieuwing van denken kent en geen inzicht heeft in de geestelijke wereld, dus ook niet op de juiste wijze strijdt tegen de boze geesten, zal men steeds uitwendige middelen te baat gaan nemen om heiligheid en vrijmaking te verwerven. Verder is het beter om door de kracht van de Geest Gods de zonden te overwinnen, dan telkens opnieuw zijn peccavi, 'ik heb gezondigd', te moeten uitspreken.

In de brief van Jacobus lezen wij de ernstige vermaning dat wij geen kwaad van elkander zullen spreken (4:11). Dit impliceert dat wij ook de zonde van onszelf niet moeten rondbazuinen, want dan spreken wij ook kwaad van de wet, die gebiedt dat wij de naaste even lief zullen hebben als onszelf. De geest die het kwaad van een ander zo gaarne doet doorvertellen, is dezelfde die de kwaadspreker zichzelf doet beschuldigen. God wil niet dat wij agressief zijn tegenover anderen, maar ook niet dat wij ons tegen onszelf keren. Hij verlangt dat wij bezig zijn met het goede, het welgevallige en het volkomene (*Romeinen 12:2*). De ziekelijke zucht over het kwaad van zichzelf of over dat van een ander te spreken, omschrijft de Spreukendichter met: 'De woorden van de lastertong (of van de kwaadspreker) zijn als lekkernijen: ze glijden af naar het diepst van de maag' (*Spreuken 26:22*, Can.vert.).

Op de vraag van Jacobus: 'Waaruit komt bij u strijden en vechten voort?' kan het antwoord luiden: uit de begeerte er maar alles uit te flappen en elkander bezig te houden met de werken van de boze en ook zelf de gedachten te belijden en in het licht te brengen, die de boze inspireert. Men kan beter slechte gedachten terugdringen en door de kracht Gods weren uit de inwendige mens.

In tegenstelling met een publieke en algemene schuldbelijdenis sprak Jezus: 'Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen' (*Mattheüs 18:15*) en 'indien hij tegen u gezondigd heeft en hij berouw heeft, vergeef hem' (*Lucas 17:3*). Praat dus niet verder over het kwaad dat geschied is, maar leef als koningen en priesters en wees volmaakt gelijk uw hemelse Vader volmaakt

is. Van Hem staat er: ‘Zo ver het west verwijderd is van het oosten, zover heeft Hij, om onze ziel te troosten, van ons de schuld en zonden weggedaan’ (*Psalms 103:6*). God gedenkt onze zonden niet, verwijt niet en wil niet dat er binnen de windstreken nog over gesproken wordt. Voor een christen geldt dat hij niemand de zonde mag toerekenen, want dit doet zijn hemelse Vader ook niet. Er staat: ‘God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, door hun overtredingen niet toe te rekenen’ (*2 Corinthiërs 5:19*). God heeft geen debiteurenboek, maar bezit alleen een boek des levens! Stéfanus riep het uit: ‘Here, reken hun deze zonde niet toe’ (*Handelingen 7:60*). Wanneer iemand zijn zonden belijdt, is er niet alleen geen toerekening van zonde, maar ook vergeving. De betrokken persoon wordt zich bewust dat de schuld weggenomen is. Hij weet dat ook hij dan op grond van het lijden en sterven van Jezus Christus het hemelse heiligdom mag binnengaan ‘zonder besef van kwaad’ (*Hebreeënen 10:22*).

Door het kwaad van anderen te verbreiden of ook wel dat van zichzelf, wordt geen broeder of zuster geholpen of genezen. Deze soort fellowship leidt maar al te vaak tot bemoeizucht en het aantasten van iemands privacy. Het werkt als een ontsteking die zich uitbreidt over de omringende cellen. Toch schrijft Jacobus: ‘Belijdt daarom elkander uw zonden en bidt voor elkander, opdat gij genezing ontvangt’. De broeder des Heren houdt zich hier nog steeds bezig met het zieke gemeentelid, dat geen genezing ontving vanuit de kracht van de Heilige Geest die in hem is. De wet des levens werkte niet in hem tot herstel van het lichaam. Daarom wendde hij zich immers tot de oudsten om hulp. Er was dus iets in hem dat een beletsel vormde om vrijmoedig tot de troon der genade te gaan. Deze zieke behoorde ook tot hen die behalve hun genezing ook de schuldvergiftiging niet konden ‘grijpen’. De boze bleef maar pressie op hem uitoefenen. Hij voelde zich geen rechtvaardige, maar belast met schuldgevoelens.

De mogelijkheid bestaat ook nog dat de kranke niemand iets misdaan had, maar dat de duivel hem aanklaagde, rechtstreeks of door mensen heen, om vermeende tekortkomingen. De ‘vrome’ geesten zeiden immers van Jezus ook dat Hij een zondaar was (*Johannes 9:24*). Voor zulke christenen is het een opluchting het hart eens te kunnen uitstorten bij betrouwbare oudsten. De zieke



mag er dan zeker van zijn dat zijn 'biecht' niet doorverteld wordt. Door zijn belijden maakt hij de weg vrij om zich zijn rechtvaardiging toe te eigenen en om tot overwinning te komen. Zondige daden moeten steeds beleden worden aan God en zo nodig aan mensen die erbij betrokken zijn. Paulus schreef in *Efeziërs 5:11* de waarschuwing: 'En neemt geen deel aan de onvruchtbare werken der duisternis, maar ontmaskert ze veeleer, want het is zelfs schandelijk om te noemen, wat heimelijk door hen wordt verricht; maar als dat alles door het licht ontmaskerd wordt, komt het aan de dag; want al wat aan de dag komt, is licht'.

Hier wordt dus gesproken over zondige werken, dat zijn inspiraties van de boze die omgezet zijn in daden. Paulus raadt dus aan om 'hen', dat zijn de boze geesten die ook werkzaam kunnen zijn in de kinderen Gods (*Efeziërs 2:2*), het masker af te trekken en de vijanden openlijk ten toon te stellen. Deze apostel identificeerde de bewerkers van het kwaad, toen hij schreef: 'Dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde die in mij woont' (*Romeinen 7:17*). Door zulk een belijdenis distantieert de christen zich van de wetteloze machten die hem deden zondigen. Hij erkent: 'Ik heb dit of dat gedaan als slaaf van die zonde. Ik wil dit niet langer, maar wil verlost worden, want ik verkies de vrijheid'. De broeders-oudsten bidden nu voor hem, dit wil zeggen ondersteunen in de onzienlijke wereld zijn gebed en verdrijven in de naam des Heren de boze machten.

Door belijdenis van zonden en door het geloof in het verzoenend bloed van Jezus en door zijn bevrijding van de boze geesten weet de patiënt zich nu een rechtvaardige van het nieuwe verbond. Jacobus spreekt hier niet over een rechtvaardige zoals de oude bedéling kende vanuit de werken der wet, want hij noemt hier het zalven met olie en het gebed tot genezing, praktijken die in deze vorm in het oude verbond niet voorkwamen. De gerechvaardigde zieke mag nu ook in vol vertrouwen bidden om zijn genezing. Jacobus spreekt immers in het enkelvoud over 'het gebed van een rechtvaardige', dat slaat dus op de zieke en niet op de oudsten. Voor hem geldt nu dat naar lichaam en ziel Gods wet in hem zal worden vervuld, omdat hij niet meer naar het vlees leeft, maar naar de Geest (*Romeinen 8:4*). Wanneer zo'n rechtvaardige gaat bidden en niet langer twijfelt, ontvangt hij hetgeen hij vraagt,

want de Heer sprak: 'Indien gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven, vraagt wat gij maar wilt, en het zal u gegeven worden' (*Johannes 15:7*). De wil van God is ook in de genezing: het goede, het welgevallige en het volkomene.

Waar bij de zieke deze rechtvaardigheid uit het geloof aanwezig is, kunnen de oudsten vrijmoedig meebidden. Door hun gebed en zalving wordt aan het gebed van de kranke 'kracht verleend'. De ernstig zieke ontvangt hierdoor een bijzondere ondersteuning van de Geest Gods die in de gemeente aanwezig is. De Geest van Hem die leven is en leven schenkt, helpt op een zeer bijzondere wijze de menselijke levensgeest, en het herstel treedt in. De zieke 'wordt gezond', zoals de Statenvertaling luidt. Er komt een keer ten goede. De krachtige werkzaamheid van de oudsten heeft in de geestelijke wereld een heerlijk resultaat en de gevolgen worden binnen afzienbare tijd in de zichtbare wereld openbaar.

Bij de verklaring van deze tekst gingen wij uit van de Nieuwe Vertaling. Deze heeft: 'Doordat er kracht aan verleend wordt'. Andere overzettingen hebben het woordje 'kracht' of 'energie' verbonden als een bepaling bij het gebed van de rechtvaardige. In verband met het werk van de oudsten die hier hun taak verrichten en met de tekst die volgt, kozen wij voor de lezing van de Nieuwe Vertaling.

Wij wijzen er nogmaals op dat bidden met zieken die zelf niet het minste geloof hebben, geen effect heeft. De oudsten kunnen ondersteunen, helpen, versterken, maar indien geen vertrouwen aanwezig is, kan men beter pleiten op de barmhartigheid van God en bij zeer ernstige patiënten de aandacht vestigen op het hemelse Koninkrijk en op de stad Gods, waarvan iedere christen die in de verzoening gelooft, een bewoner mag zijn. Wij hoorden eens zo'n dodelijk kranke zeggen: 'Dit kopje kan ik grijpen, maar mijn genezing niet'. Dan zijn wij niet gekomen om te oordelen en te veroordelen, niet om te verwijten of te dreigen, maar om te allen tijde te helpen en te troosten zoveel als in ons vermogen is. Met beschuldigingen wordt de zieke niet geholpen en de Heer roept ons alleen ertoe om barmhartig te zijn. Daarom is het ook van zo ontzaglijk belang dat de mens in zijn gezonde dagen opgebouwd wordt in zijn geloof en in zijn vertrouwen op de Heer. Wanneer dan ziektemachten op hem vallen, is hij geestelijk toegerust om

dezen te weerstaan en te overwinnen, al zou hij de hulp van de gemeente misschien toch nog nodig kunnen hebben.

Velen zitten met de vraag waarom Jezus zoveel zieken genas zonder enig gesprek vooraf. Zij weten toch dat in grote opwekkingssamenkomsten ook mensen plotseling heerlijk genezen worden. Zelf hebben wij mensen in onze bijeenkomsten zien genezen die zelfs zeer verwonderd waren dat zij van bepaalde kwalen verlost waren. Het antwoord is dan, dat zulke zieken genezen als bevestiging van het gepredikte woord. God werkt dan mee door tekenen en wonderen. Zo lezen wij in *Handelingen 5:15* dat in de schaduw van Petrus de zieken genazen. Zo deed ook God 'buitengewone krachten door de handen van Paulus, zodat ook zweetdoeken of gordeldoeken van zijn lichaam aan de zieken gebracht werden en hun kwalen van hen weken' (*Handelingen 19:11,12*). Deze 'buitengewone' krachten moeten we evenwel niet bij de normale gang van zaken in de gemeente zoeken. Dit soort genezing heeft niet altijd een geestelijk effect. Jezus moest zelfs informeren waar de negen van de tien genezen melaatsen bleven, toen het erop aankwam om God de eer te geven (*Lucas 17:17,18*).

In de gemeente staan het geestelijke leven en het geloof op de voorgrond. Vandaaruit wordt de genezing tot stand gebracht. Wanneer de apostel in Corinthe constateren moet dat daar velen zwak en ziekelijk zijn, biedt hij hun toch echt niet aan om een aantal gezalfde doekjes toe te zenden. Hij komt zelfs niet tussenbeide wanneer deze zieken dreigen te sterven. Hij breidde de handen niet zegend uit over een stapel kameelharen restanten, overgeschoten van de tenten die hij gemaakt had, om deze ter genezing rond te zenden. Van zulke handelingen horen wij wel bij bepaalde evangelisten, die met in olie gedrenkte lapjes een wereldwijde praktijk hebben opgebouwd.

Paulus raadt de gemeente in Corinthe evenwel aan om het lichaam des Heren beter te gaan onderscheiden (*1 Corinthiërs 11:29*). Hierbij behoort ook de opdracht om bij ernstige ziekte de oudsten te vragen om met olie te zalven en te bidden. Nu zijn er in onze tijd christenen die niet tot een plaatselijke gemeente willen behoren. Wanneer men hun vraagt bij welke gemeente zij zich aangesloten hebben, wijzen zij met hun 'one way-vinger' naar boven. Zij zijn daar alleen ingeschreven en hechten aan de zicht-

bare gemeente maar weinig waarde. De ‘beweging’ waartoe zij zich aangetrokken gevoelen, staat immers ook los van iedere kerk of groep. Zij hebben geen oudsten die hen vermanen of corrigeren, zij dragen geen verantwoordelijkheid, maar in tijden van nood kunnen zij tot hun verdriet de oudsten van de hemelse gemeente niet ontbieden (*Openbaring 4:4*). De bijbel legt evenwel grote nadruk op de plaatselijke gemeente als afbeelding van de onzienlijke kerk in de hemelse gewesten en in haar functioneert ook de kracht van de Heilige Geest ter genezing voor het volk van God.

**17-18. *Elia was slechts een mens zoals wij en hij bad een gebed, dat het niet regenen zou, en het regende niet op het land, drie jaar en zes maanden lang, en hij bad opnieuw, en de hemel gaf regen en de aarde deed haar vrucht uitspruiten.***

Jacobus neemt nu een voorbeeld van de kracht van het gebed bij een rechtvaardige in het oude verbond, die weliswaar niet gedoopt was met de Heilige Geest, maar wel door deze Geest geleid en geïnspireerd werd. De broeder des Heren spreekt hier over de grote profeet Elia en noemt hem een mens, net zoals wij. Bij de Joden was deze profeet een zeer bijzondere persoon, die eigenlijk niet meer met gewone mensen te vergelijken was. Opmerkelijk is het dat Elia zo niet over zichzelf dacht, want hij erkende: ‘Ik ben niet beter dan mijn vaders’ (*1 Koningen 19:4*).

Jacobus, die heel goed wist dat God geen aannemer des persoons is, zag Elia niet als iemand die méér was dan hij; op zijn minst kon Jacobus (en ook wij) zich de gelijke van Elia noemen, ja, onze Heer getuigde zelfs: ‘De kleinste in het Koninkrijk der hemelen is groter dan Johannes’ (en is dus zeker groter dan Elia, *Mattheüs 11:11*). Zélf verhief hij zich niet boven zijn medegelovigen, hoewel men hem reeds tijdens zijn leven aanduidde met de naam: Jacobus de rechtvaardige. Op onze beurt mogen wij dus niet zeggen dat de apostelen en profeten eigenlijk een bijzonder soort mensen waren, wier voorbeeld dus door ons niet kan worden nagevolgd. Paulus schreef zelfs in *1 Corinthiërs 11:1*: ‘Wordt mijne navolgers, gelijk ook ik Christus navolg’. De grote dingen die deze vooraanstaanden in het Koninkrijk Gods bewerkten, ge-

schiedden alle door de genade en de kracht van God, die ook in en door ons met zijn Geest hetzelfde wil bewerken.

Het gebed van de rechtvaardige heeft altijd tot doel om het goede en het welgevallige te bewerken, dus het realiseren van de wil van God (*Romeinen 12:2*). Elia bad ten einde Achab en het volk Israël tot inkeer te brengen, en koning en volk terug te voeren tot de dienst van de levende God. Om het volkmene en het welbehagelijke te bewerken, is het dat de nieuwtestamentische christen in de onzienlijke wereld tussentreedt. Bidden is immers bezig zijn in de hemelse gewesten. Indien hij gedoopt is met de Heilige Geest, oefent hij als rechtvaardige daar gezag uit. De oudtestamentische profeet bewerkte evenwel tekenen in de zichtbare hemel. Jezus Sirach schreef in zijn apocrief boek: 'Hij sloot op Gods bevel de hemel, liet vuur neerdalen tot driemaal toe' (*Sirach 48:3*).

Elia deed vuur uit de hemel dalen op het brandoffer van het herstelde altaar op de Karmel, en tot tweemaal toe op de oversten met hun soldaten, die koning Ahazia gezonden had om de profeet bij zich te ontbieden (*2 Koningen 1:9-12*).

Ook door het middelaarschap van Mozes werden bijzondere tekenen geopenbaard vanuit de natuurlijke hemel en het manna begon te regenen. Onze Heer sprak evenwel altijd van een andere hemel, namelijk over die van *Genesis 1:1* en niet over die van *Genesis 1:8*. Hij getuigde: 'Ik ben het levende brood dat uit de hemel (de onzienlijke wereld) is neergedaald' (*Johannes 6:51*). Wanneer daarom de Farizeeën van Jezus een teken uit de hemel begeerden, zuchtte de Heer, want de hemel waarin Hij werkte, was immers een geheel andere dan die zij bedoelden (*Marcus 8:11,12*).

Jacobus merkt op dat op het gebed van Elia, de hemel drie en een half jaar werd toegesloten, zodat het niet regende. Van dit gebed lezen wij in het Oude Testament niets, evenmin als van de tijdsduur van drie jaar en zes maanden. Jezus en zijn halfbroeder hebben dus waarschijnlijk door overlevering, stellig en met zekerheid geweten hoe lang de droogte aangehouden had, want ook onze Heer spreekt hiervan in *Lucas 4:25*.

Uit *Openbaring 11* bemerken wij dat het optreden van Elia een schaduw was van de dingen die zich in de eindtijd zullen voordoen. Johannes zag in dat hoofdstuk hoe de twee getuigen

‘macht hebben om de hemel te sluiten, zodat er geen regen valt gedurende de dagen van hun profeteren’. Hier vertegenwoordigen de twee getuigen een categorie gelovigen die in de eindtijd het huis des Heren, de gemeente van Jezus Christus, zullen herstellen. Als Elia hebben zij de macht om de hemel te sluiten voor hen die zich verzetten en hen vervolgen. Hier is dus weer geen sprake van een natuurlijke droogte, maar van een geestelijk dorre tijd. Na hun prediking is dan in de verbasterde kerk geen enkele werking en geen enkele vrucht van de Heilige Geest meer over. Hier staat de droogte in het grote Babylon tegenover de late regen die over de ware kerk des Heren uitgestort wordt in de laatste dagen.

Toen Elia voor de tweede maal bad, stroomde de regen neer en gaf de aarde die verdord en verdroogd was geweest, opnieuw zijn natuurlijke vrucht. Wanneer de christen bidt, zullen op aarde gerechtigheid, waarheid en herstel geopenbaard en geestelijke vruchten gezien worden. Hierin blijkt dus ook het verschil tussen het oude en het nieuwe verbond.

Ook aan het gebed van Elia werd kracht verleend. Het werd ondersteund door de wetenschap dat God de regen waarom hij bad, ook geven zou. De Heer had immers tot hem gesproken: ‘Ga heen, vertoon u aan Achab, want Ik wil regen op de aardbodem geven’ (1 Koningen 18:1).

God die geest is, had dus tot de inwendige mens van Elia gesproken. In de natuurlijke wereld had de profeet echter geen ervaringen waaraan hij zich kon vastklemmen. Zijn zekerheid berustte enkel op het feit dat zijn geest getuigde dat de ware God hem geïnspireerd had. Deze belofte ondersteunde hem dus bij zijn gebed op de Karmel.

Let ook op de lichaamshouding van Elia tijdens zijn gebed: hij ‘boog zich ter aarde en legde zijn aangezicht tussen zijn knieën’ (1 Koningen 18:42). Niet velen van ons zouden tot zo’n ongemakkelijke lichaamshouding in staat zijn, want het hoofd van de geknielde profeet raakte tussen de knieën ongeveer de grond. Op oudtestamentische wijze drukte dit de diepe eerbied van de bidder voor God uit. In het Nieuwe Testament leren wij evenwel dat er een verhouding vader-kind bestaat, want wij bidden tot ‘onze Vader die in de hemelen is’. Een kind nadert niet op zulk een onderworpen en slaafse wijze tot zijn vader met een verzoek. Het

kind van God mag wel met eerbied, maar ook met ‘volle vrijmoedigheid’ ingaan in het hemelse heiligdom (*Hebreeën 10:19*).

Toch is het normale knielen bij het gebed niet verwerpelijk in de christelijke levensstijl. Van de schrijver Jacobus, die ontegenzeggelijk een grote man Gods was, werd gezegd, dat zijn knieën van het bidden vereelt waren als die van een kameel. Dit dier wordt immers knielend op- en afgeladen. Ook Paulus zegt: ‘Om die reden buig ik mijn knieën’ (*Efeziërs 3:14*, vergelijk *Handelingen 20:36*). Het voornaamste dat Jezus ons evenwel aangaande het bidden geleerd heeft, is, dat de Vader zúlke aanbidders zoekt, die Hem aanbidden in geest en waarheid, dit wil dus zeggen dat zij zich zullen bewegen in de geestelijke wereld, zich richtende op het plan van God met de mens (*Johannes 4:23*).

Over de houding die wij in de natuurlijke wereld daarbij zullen aannemen, spreekt de Heer niet. Hij laat ons daarin vrij. In dit verband is het beslist niet nodig om van deze vrijheid gebruik te maken door bijvoorbeeld tijdens het gezamenlijke gebed de handen in de zakken te hebben. Dit laatste getuigt niet van goede manieren die de christen toch wel allereerst moet bezitten. Wij vouwen de handen om aan te duiden dat wij in de natuurlijke wereld ophouden met werken, en sluiten de ogen om te kennen te geven dat wij ons losmaken van de zichtbare dingen ten einde daarmee te kennen te geven, dat bidden een hemelse bezigheid is.

**19-20. *Mijn broeders, indien bij u iemand van de waarheid af dwaalt, en een ander brengt hem tot inkeer, weet dan, dat, wie een zondaar van zijn dwaalweg terugbrengt, diens ziel van de dood zal behouden en tal van zonden bedekken.***

Wanneer iemand zondigt, heeft hij contact met de boze en handelt hij tegen de wet van God. Op deze wijze komt de christen buiten het lichaam van Christus. In hoofdstuk 1:15 werd er al op gewezen dat wanneer de zonde volgroeid is, zij de dood voortbrengt. Wanneer iemand zijn broeder ziet zondigen, is hij geroepen deze te vermanen, en wanneer de zondaar luistert en zijn zonde belijdt, met hem te bidden, zodat de overtreder vergeving en bevrijding ontvangt. Zo mag deze dan weer als een rein lid ingevoegd zijn in het lichaam van Christus en deel krijgen aan

het leven Gods dat in de gemeente geopenbaard wordt. Over zulke zondaars heeft Jacobus in *vers 15* en *16* gesproken.

Nu richt hij de aandacht van de broeders opnieuw op gemeenteleden die zondigen. Het ligt voor de hand dat het nu een ander soort ongerechtigheid is waarmee de broeder des Heren zich bezighoudt. Zijn aandacht wordt bepaald bij de zonde van de geest des mensen, namelijk bij de leugen. Er is aanwijsbaar verschil tussen de zonden die door vleselijke begeerten opgewekt worden en het gebonden zijn van de geest aan de onwaarheid of aan de dwaling. Zo onderscheidt de apostel Johannes 'zonde-niet-tot-de-dood' en 'zonde-tot-de-dood' (*1 Johannes 5:16,17*).

In het eerste geval kan men met de zondaar bidden, dus met en voor hem strijden in de hemelse gewesten en hem zo nodig bevrijden van de boze geesten die hem gebonden hielden. Het betreft dan een overtreding van de wetten Gods in de natuurlijke wereld, zoals de Heer deze in het oude verbond in herinnering gebracht had. Wij denken bijvoorbeeld aan de tien geboden. De christen doet zulk soort zonden eigenlijk tegen zijn wil, want hij moet belijden: 'Naar de inwendige mens verlustig ik mij in de wet Gods. maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde, die in mijn leden is' (*Romeinen 7: 22,23*). De ware christen doet de zonde niet vrijwillig, maar hij wordt er door de boze machten toe verleid of toe gedwongen. Deze overtreding kan hij belijden en daarna vergeving ontvangen.

Wanneer men dus een broeder die gezondigd heeft, opzoekt, en hem zijn kwaad onder ogen brengt, zal deze als christen moeten erkennen dat zijn daad verkeerd was. Hij ging daarbij in tegen het verlangen van zijn inwendige mens die in harmonie met God wil leven. Zonde als echtbreuk, diefstal, vals getuigenis geven, dronkenschap, enzovoort, vormen niet een gevaar dat de gehele gemeente misleid wordt, omdat zij als kwaad worden onderkend en veroordeeld. De zondaar benadeelt in de eerste plaats zichzelf, want hij verliest zijn gemeenschap met God en daarmee zijn plaats in de gemeente.

Geheel anders is het met de zonde van de leugen en van de dwaling. Bij contact met leugengeesten die valse leringen inspireren en verkeerde voorstellingen wekken, wordt de geest zelf aan-



getast. Het verstand neemt deze verkeerde gedachten over en gaat ermee aan het werk. God die geest is, heeft dan slechts een geheel of gedeeltelijk verstoord contact met de menselijke geest. Daarom werkt ook het geweten niet meer, daar juist de geest van de mens de drager van de wet Gods is. De geest richt zich niet langer op het zuivere Woord en op de Heilige Geest, maar hij wordt geleid door dwaalgeesten en door de vader der leugen. Dezen voeren - dikwijls met heel vroom schijnende redeneringen - de christen af van de weg des levens en brengen hem naar de geestelijke dood. De vader der leugen wordt immers de mensenmoorder genoemd van den beginne (*Johannes 8:44*).

Het is onmogelijk door gebed en het uitdrijven van leergeesten iemand van een 'geest der dwaling' te verlossen. Een echtbreker, een dief of dronkaard, weet dat een kind van God zulke daden niet mag doen, maar de verleugende christen ziet zijn valse leer aan voor waarheid en richt zijn geest erop. Deze is dus verbonden met de vader der leugen en hij is alleen te redden, wanneer hij door vernieuwing van denken de dwaling loslaat en de waarheid hiervoor in de plaats gelooft. Jezus sprak tot zulke verleugende mensen: 'De waarheid zal u vrijmaken' (*Johannes 8:32*).

Het woord van Jezus is de waarheid, en daarin moet de gelovige blijven en dat moet hij verstaan, dit wil zeggen met zijn verstand verwerken. De woorden van de Heer zijn te allen tijde geest en leven; dus zij voeren in de onzienlijke wereld de christen langs de weg des levens naar de volmaaktheid. Jezus is immers de weg, de waarheid en het leven en niemand komt tot de Vader, de bron van alle leven, dan door Hem.

Alle ongerechtigheid, dus alles wat afwijkt van de weg Gods en van de waarheid Gods, is zonde en wetteloosheid, zegt *1 Johannes 5:17*, maar er is wel verschil tussen. Zo merken wij op dat Jezus vele boze geesten uitdreef, maar Hij deed dit niet bij de geestelijk blinde en dove leidlieden. De blinden, de doven, de zieken, de bezetenen en de door onreine geesten gekwelden, kwamen tot Hem, want zij wilden van hun zonden en ziekten verlost worden. Van de leidlieden sprak de Heer evenwel: 'Toch wilt gij niet tot Mij komen om leven te hebben'. Zij méenden dat zij de waarheid zagen en vanwege deze misvorming van hun geest bleven zij in hun zonde (*Johannes 5:40* en *9:41*). Tot hen getuigde Jezus alleen

van de waarheid, maar zij konden niet geloven, want door de vader der leugen waren hun ogen verblind en hun oren toegestopt. In de geestelijke wereld liepen zij achter de machten der duisternis aan en dezen voerden hen naar de dood. Bij hen was dus sprake van 'zonde-tot-de-dood'. Zij konden niet geholpen worden door gebed of handoplegging, maar alleen wanneer door de verkondiging van het evangelie hun de ogen werden geopend, waardoor zij de weg des levens weer zouden kunnen vinden. Hun ziel zou dan van de dood behouden zijn!

Op de vraag: wat is waarheid?, luidt het antwoord: dit is het plan van God dat Hij van eeuwigheid met de schepping, maar bovenal met de mens, heeft. God wil met de mens verkeren en gemeenschap met hem hebben, ten einde eenmaal samen met hem te regeren over alle werken van zijn handen. Het plan van God omvat dus de ontwikkelingsfasen van de mensheid, waarin Hij zijn bedoeling realiseert. Alles wat dus meehelpt om de mens het koningschap te verschaffen in hemel en op aarde, om hem heilig en onberispelijk te doen zijn, is waarheid. Alles wat dit plan doorkruist, de mens vernedert, hem onrein maakt, bevlekt en hem weerhoudt in het Koninkrijk Gods te functioneren, is leugen. Wie van de waarheid afdwaalt, laat de woorden van Jezus los en gaat, geïnspireerd door leugengeesten, een verkeerde weg. Hij komt daardoor tot zondige gedachten en zondige praktijken.

De broederliefde eist dat wij trachten het afgedwaalde tot inkeer te brengen. Wij testen daarbij alle dwalingen die op ons afkomen, aan het geopenbaarde plan van God. De maatstaf is altijd: brengen de leringen ons tot het voorgestelde doel van de volkomenheid, of voeren zij ons juist van deze weg af. Het woord van God is immers gegeven, 'opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust' (2 *Timotheüs* 3:16).

Wij kunnen iemand die in dwaling verkeert, dus alleen helpen door hem duidelijk het woord van God voor te houden, want dit kan hem wijs maken tot zaligheid. Wanneer hij tot het juiste inzicht komt, wordt zijn ziel gered van de dood en van het eeuwig verderf waarheen hij op weg was.

Duidelijk doet Jacobus ons zien, hoe belangrijk het is om de waarheid te kennen en haar te verstaan. Jezus kwam toch om van de waarheid te getuigen. Daarom is het gevaarlijk om te zeggen dat

wij de volle waarheid niet kunnen weten en dat wij er slechts een facet van bezitten. Wanneer iemand een diamant bezit, heeft hij immers ook alle vlakken (facetten) van deze edelsteen. Wel moeten wij beseffen dat de waarheid, het plan van God met de mens, in deze tijd slechts functioneert in de hemelse gewesten. De waarheid ligt niet op aarde, maar wij kunnen haar alleen in het geloof 'grijpen'. Door het geloof hebben wij immers het bewijs der zaken die men niet zien kan. Wie blind en doof is in de geestelijke wereld, kan geen onderscheid maken tussen waarheid en leugen. Het geestelijke is immers voor zo'n christen vaag en onduidelijk, zo niet geheel verborgen. Hij heeft zijn zinnen niet geoefend in het onderscheiden van goed en van kwaad.

Een afgedwaalde terugbrengen, betekent dus dat deze zijn voeten weer gaat zetten op de hoge weg. Dat hij dus rekening gaat houden met de rechtvaardiging door het geloof, met de kracht van de Heilige Geest in hem en de heilige engelen om hem, en dat hij weerstand biedt aan de machten van het rijk der duisternis.

Wanneer de afgedwaalde zich bekeert, wordt hem de zonde-schuld vergeven en zijn afdwalingen voor het oog der mensen en der engelen bedekt. Zij worden dus niet meer tevoorschijn gehaald door verwijten, of in gedachtenis gebracht doordat men er later op terugkomt. Er is liefde tot de afgedwaalde nodig om deze bekering te bewerken. Daarom moet men zich niet ergeren aan zo'n misleide en hem de zonde niet toerekenen, want God rekende ons de zonde ook niet toe, hoewel wij ook allen 'dwaalden als schapen'. Het is de wil van de Heer niet dat er één verloren gaat, en bij het tot inkeer brengen van afgedwaalden, betonen wij ons dus medearbeiders Gods.

Hiermee zijn wij aan het einde van de brief van Jacobus gekomen. Sommige christenen hebben zijn woorden niet hoog aangeslagen, maar bij nauwkeurige bestudering blijken zij een rijkdom van gedachten te bevatten voor het praktische leven. Deze brief spreekt van de genade die een eenvoudig en nederig discipel ontving en doorgaf, tot opbouw van de gemeente en tot zegen voor vele trouwe bijbellezers in de eeuwen die volgden.

## INHOUD

---

Woord vooraf .....	5
Inleiding .....	7
Hoofdstuk 1 – <i>Jacobus 1:1-27</i> .....	11
Hoofdstuk 2 – <i>Jacobus 2:1-26</i> .....	48
Hoofdstuk 3 – <i>Jacobus 3:1-18</i> .....	73
Hoofdstuk 4 – <i>Jacobus 4:1-17</i> .....	88
Hoofdstuk 5 – <i>Jacobus 5:1-20</i> .....	108



## OVER DE AUTEUR

---

Johannes Emmanuël van den Brink werd op 6 februari 1909 te Haarlem geboren. Als kind van gelovige ouders had hij reeds op jeugdige leeftijd veel belangstelling voor Gods Woord. Hij volgde een opleiding aan de Christelijke Kweekschool te Dordrecht en was jarenlang werkzaam bij het christelijk onderwijs. Als meelevend lid van de gereformeerde kerk was hij actief in het evangelisatiewerk.

Door gedegen bijbelonderzoek begon Van den Brink te twijfelen aan de gereformeerde leer en ging hij zich bewegen in evangelische kringen. Hier werd hij voorvechter van de 'maranathaleer'. Na veel studie en gebedsstrijd kwam hij tot het inzicht, ook deze leer te moeten los laten. Zijn grote liefde voor Gods Woord bracht hem ertoe steeds intensiever te zoeken naar de volle waarheid Gods.

Nadat Van den Brink in 1936 gedoopt werd in de Heilige Geest, kwam hij op de weg van het 'volle evangelie'. Als een van de pioniers van de Pinksterbeweging in Nederland, wordt hij door velen als autoriteit op dit terrein beschouwd. Hij was voorganger van een volle-evangeliegemeente in Gorinchem, alsmede eindredacteur van het tijdschrift 'Kracht van Omhoog'.

Van de hand van J.E. van den Brink verscheen een groot aantal toelichtende verklaringen op verschillende bijbelboeken; bovendien schreef hij diverse verhelderende brochures over onderwerpen aangaande het Koninkrijk der hemelen.

J.E. van den Brink overleed in 1989.

**Van de hand van J.E. van den Brink  
verschenen onder meer de navolgende boeken.**

***Bijbelcommentaren:***

- DE PINKSTERBOODSCHAP VAN JOËL  
Toelichtende verklaring
- DE BERGREDE - Uw Koninkrijk kome
- HET KONINKRIJK DER HEMELEN -  
Toelichting op Mattheüs 13:1-52
- DE OLIJFBERGREDE  
Toelichting op Mattheüs 24 en 25
- ROMEINEN  
Toelichting op de Romeinen-brief
- DE EERSTE BRIEF AAN DE CORINTHIËRS  
Gezag en orde in de gemeente
- DE BRIEF AAN DE EFEZIËRS  
Het geheimenis geopenbaard
- DE BRIEVEN AAN TIMOTHEÛS  
Richtlijnen in het huisgezin Gods
- DE BRIEF AAN DE HEBREEËN  
Een beknopte bijbelstudie
- DE BRIEVEN VAN PETRUS  
Toelichtende verklaring
- DE BRIEVEN VAN JOHANNES  
Toelichtende verklaring  
door A. van den Brink-voor den Dag
- OPENBARING VAN JEZUS CHRISTUS  
Tekst-voor-tekst-verklaring van het boek Openbaring

***Overige uitgaven:***

- DE BETEKENIS VAN DE DOOP  
Een uitvoerige uiteenzetting van de bijbelse betekenis van de  
doop van gelovigen door onderdompeling
- ERFZONDE of duivelswerk?
- HET FUNDAMENT VAN HET GELOOF  
Hebreeën 6:1-3
- HET GEESTELIJKE ISRAËL
- HET PARADIJS - Schaduw en werkelijkheid

*Voor deze en overige uitgaven kunt u terecht bij:*

Stichting Uitgeverij Rhemaprint  
Postbus 84  
4200 AB Gorinchem

[www.rhemaprint.nl](http://www.rhemaprint.nl)